

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI MEVZUAT BİLGİ RAPORU

3065 - KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU

BİRİNCİ KISIM Mükellefiyet

BİRİNCİ BÖLÜM Verginin Konusu

Madde 1 Verginin Konusunu Teşkil Eden İşlemler

Türkiye'de yapılan aşağıdaki işlemler katma değer vergisine tabidir:

1. Ticarî, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetler,
2. Her türlü mal ve hizmet ithalatı,
3. Diğer faaliyetlerden doğan teslim ve hizmetler:
 - a) Posta, telefon, telgraf, teleks ve bunlara benzer hizmetler ile radyo ve televizyon hizmetleri,
 - b) Her türlü şans ve talih oyunlarının tertiplenmesi ve oynanması,^[1]
 - c) Profesyonel sanatçıların yer aldığı gösteriler ve konserler ile profesyonel sporcuların katıldığı sportif faaliyetler, maçlar, yarışlar ve yarışmalar tertiplenmesi, gösterilmesi,
 - d) Müzayede mahallerinde ve gümrük depolarında yapılan satışlar ile 10/2/2005 tarihli ve 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanununa göre düzenlenen ürün senetlerinin, senedin temsil ettiği ürünü depodan çekecek olanlara teslimi, ^[2]
 - e) Boru hattı ile hampetrol, gaz ve bunların ürünlerinin taşınmaları,
 - f) Gelir Vergisi Kanununun 70 inci maddesinde belirtilen mal ve hakların kiralanması işlemleri,
 - g) Genel ve katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine, belediyeler ve köyler ile bunların teşkil ettikleri birliklere, üniversitelere, dernek ve vakıflara, her türlü mesleki kuruluşlara ait veya tabi olan veyahut bunlar tarafından kurulan veya işletilen müesseseler ile döner sermayeli kuruluşların veya bunlara ait veya tabi diğer müesseselerin ticarî, sınai, zirai ve mesleki nitelikteki teslim ve hizmetleri,
 - h) Rekabet eşitsizliğini gidermek maksadıyla isteğe bağlı mükellefiyetler suretiyle vergilendirilecek teslim ve hizmetler.

Ticarî, sınai, zirai faaliyet ile serbest meslek faaliyetinin devamlılığı, kapsamı ve niteliği Gelir Vergisi Kanunu hükümlerine göre; Gelir Vergisi Kanununda açıklık bulunmadığı hallerde, Türk Ticaret Kanunu ve diğer ilgili mevzuat hükümlerine göre tayin ve tespit edilir.

Bu faaliyetlerin kanunların veya resmî makamların gösterdiği gerek üzerine yapılması, bunları yapanların hukuki statü ve kişilikleri, Türk tabiyetinde bulunup bulunmamaları, ikametgah veya işyerlerinin yahut kanunî merkez veya iş merkezlerinin Türkiye'de olup olmaması işlemlerin mahiyetini değiştirmez ve vergilendirmeye mani teşkil etmez.

İthalatın kamu sektörü, özel sektör veya herhangi bir gerçek veya tüzelkişi tarafından yapılması veya herhangi bir şekil ve surette gerçekleştirilmesi, özellik taşıması vergilendirmeye tesir etmez.

^[1]5602 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin 5 inci fıkrası ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/4/2007) Değişmeden önceki hali "Spor-Toto oynanması, piyango tertiplenmesi (Millî Piyango dahil), at yarışları ve diğer müşterek bahis ve talih oyunları tertiplenmesi, oynanması,"

^[2]5904 sayılı Kanunun 8 inci maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 3/7/2009) Değişmeden önceki hali "Müzayede mahallerinde ve gümrük depolarında yapılan satışlar,"

5228 sayılı Kanunun 59 uncu maddesi ile "Hazinece yapılan taşınmaz mal satışları hariç müzayede mahallerinde" ibaresi "Müzayede mahallerinde" ibaresi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük1/8/2004)

4706 sayılı Kanunun 8 inci maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 18/7/2001) Değişmeden önceki hali "Müzayede mahallerinde ve gümrük depolarında yapılan satışlar,"

Madde 2 Teslim

1. Teslim, bir mal üzerindeki tasarruf hakkının malik veya onun adına hareket edenlerce, alıcıya veya adına hareket edenlere devredilmesidir. Bir malın alıcı veya onun adına hareket edenlerin gösterdiği yere veya kişilere tevdi teslim hükmündedir. Malın alıcıya veya onun adına hareket edenlere gönderilmesi halinde, malın nakliyesinin başlatılması veya nakliyeciyi sürücüye tevdi edilmesi de mal teslimidir.
2. Bir mal üzerindeki tasarruf hakkının iki veya daha fazla kimse tarafından zincirleme âkit yapılmak suretiyle, malın bu arada el değiştirmeden doğrudan sonuncu kişiye devredilmesi halinde, aradaki safhaların her biri ayrı bir teslimdir.
3. Su, elektrik, gaz, ısıtma, soğutma ve benzeri şekillerdeki dağıtımlar da mal teslimidir.
4. Kap ve ambalajlar ile döküntü ve tali maddelerin geri verilmesinin mutad olduğu hallerde teslim bunlar dışında kalan maddeler itibarıyla yapılmış sayılır. Bunların yerine aynı cins ve mahiyette kap ve ambalajlar ile döküntü tali maddelerin geri verilmesinde de aynı hüküm uygulanır.^[1]
5. Trampa iki ayrı teslim hükmündedir. Bu kanunun uygulanmasında arsa karşılığı inşaat işlerinde; arsa sahibi tarafından konut veya işyerine karşılık müteahhide arsa payı teslimi, müteahhit tarafından arsa payına karşılık arsa sahibine konut veya işyeri teslimi yapılmış sayılır.^[2]

^[1]3297 sayılı Kanunun 1inci maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 20/6/1986) Değişmeden önceki hali "Döküntü ve tali maddelerin geri verilmesinin mutad olduğu hallerde teslim bunların dışında kalan şeyler itibarıyla yapılmış sayılır. Bunların yerine aynı cins ve mahiyette döküntü ve tali maddelerin

geri verilmesinde de aynı hüküm uygulanır.”

[\[2\]](#) 7104 sayılı Kanunun 1 inci maddesi ile cümle eklenmiştir. (Yürürlük yayımı tarihinden sonra yapılan teslimlere uygulanmak üzere yayımı tarihi) (Yayım tarihi 6/4/2018) Eklenen cümle “Bu kanunun uygulanmasında arsa karşılığı inşaat işlerinde; arsa sahibi tarafından konut veya işyerine karşılık müteahhide arsa payı teslimi, müteahhit tarafından arsa payına karşılık arsa sahibine konut veya işyeri teslimi yapılmış sayılır.”

Madde 3 Teslim Sayılan Haller

Aşağıdaki haller teslim sayılır:

- a) Vergiye tabi malların her ne suretle olursa olsun, vergiye tabi işlemler dışındaki amaçlarla işletmeden çekilmesi, vergiye tabi malların işletme personeline ücret, prim, ikramiye, hediye, teberru gibi namlarla verilmesi,
- b) Vergiye tabi malların, üretilip teslimi vergiden istisna edilmiş olan mallar için her ne suretle olursa olsun kullanılması veya sarfı,
- c) Mülkiyeti muhafaza kaydıyla yapılan satışlarda zilyedliğin devri,
- d) [\[1\]](#)

[\[1\]](#) 4369 sayılı Kanunun 82 nci maddesinin 5 inci fıkrası ile kaldırılmıştır. (Yürürlük 29/7/1998) Kaldırılan hüküm “Amortisman tabi iktisadî kıymetlerin işletmede kullanılmak üzere imal veya inşa edilmesi halinde, Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre bu kıymetlerin aktive alınması veya kullanılmaya başlanması.”

Madde 4 Hizmet

1. Hizmet, teslim ve teslim sayılan haller ile mal ithalatı dışında kalan işlemlerdir.

Bu işlemler; bir şeyi yapmak, işlemek, meydana getirmek, imal etmek, onarmak, temizlemek, muhafaza etmek, hazırlamak, değerlendirmek, kiralamak, bir şeyi yapmamayı taahhüt etmek gibi, şekillerde gerçekleşebilir.

2. Bir hizmetin karşılığının bir mal teslimi veya diğer bir hizmet olması halinde bunların her biri ayrı işlem olup, hizmet veya teslim hükümlerine göre ayrı ayrı vergilendirilirler.

Madde 5 Hizmet Sayılan Haller

Vergiye tabi bir hizmetten, işletme sahibinin, işletme personelinin veya diğer şahısların karşılıksız yararlandırılması hizmet sayılır.

Madde 6 İşlemlerin Türkiye'de Yapılması

İşlemlerin Türkiye'de yapılması:

- a) Malların teslim anında Türkiye'de bulunmasını,
 - b) Hizmetin Türkiye'de yapılmasını veya hizmetten Türkiye'de faydalanılmasını [\[1\]](#)
- ifade eder.

[\[1\]](#) 4503 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 5/2/2000) Değişmeden önceki hali “Hizmetin Türkiye'de yapılmasını, değerlendirilmesini veya hizmetten Türkiye'de faydalanılmasını, (değerlendirme Gelir Vergisi Kanununun 7 nci maddesine göre tayin olunur),”

Madde 7 Uluslararası Taşıma İşleri

Türkiye ile yabancı ülkeler arasında yapılan taşımacılık ile transit taşıma işlerinde, hizmetin iç parkura isabet eden kısmı Türkiye'de yapılmış sayılır.

İKİNCİ BÖLÜM

Mükellef ve Vergi Sorumlusu

Madde 8 Mükellef

1. Katma Değer Vergisinin Mükellefi:

- a) Mal teslimi ve hizmet ifası hallerinde bu işleri yapanlar,
- b) İthalatta mal ve hizmet ithal edenler,
- c) Transit taşımalarda gümrük veya geçiş işlemine muhatap olanlar,
- ç) Müzayede mahallerinde yapılan satışlarda bu satışları yapanlar, [\[1\]](#)
- d) PTT İşletme Genel Müdürlüğü ve radyo ve televizyon kurumları,

e) Her türlü şans ve talih oyunlarını tertip edenler, [2]

f) [3]

g) 1 inci maddenin 3 üncü fıkrasının (c) bendine giren hallerde bunları tertipleyenler veya gösterenler,

h) Gelir Vergisi Kanununun 70 inci maddesinde belirtilen mal ve hakları kiraya verenler,

ı) İsteğe bağlı mükellefiyette talepte bulunanlardır.

2. Vergiye tabi bir işlem söz konusu olmadığı veya katma değer vergisini fatura veya benzeri vesikalarda göstermeye hakkı bulunmadığı halde; düzenlediği bu tür vesikalarda katma değer vergisi gösterenler, bu vergiyi ödemekle mükelleftirler. Bu husus kanuna göre borçlu oldukları vergi tutarından daha yüksek bir meblağı gösteren mükellefler için de geçerlidir. Bu gibi sebeplerle fazla veya yersiz hesaplanan ve Hazineye ödenen vergi, Maliye Bakanlığının belirleyeceği usul ve esaslara göre işlemi yapan mükellefe iade edilir. Şu kadar ki söz konusu iadenin yapılabilmesi için işlemle ilgili beyanların düzeltilmesi ve fazla veya yersiz hesaplanan verginin satıcı tarafından alıcıya geri verilmesi şarttır. [4]

[1] 7104 sayılı Kanunun 2 nci maddesi ile bent eklenmiştir. (Yürürlük 6/4/2018)

[2] 5602 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin 5 inci fıkrası ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/4/2007) Değişmeden önceki hali "Spor-Toto, piyango (Millî Piyango dahil) ve benzeri oyunlarda oyunların teşkilat müdürlükleri,"

[3] 5602 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin 4 bendi ile yürürlükten kaldırılmıştır. (Yürürlük 1/4/2007) Kaldırılan hüküm "At yarışları ve diğer müşterek bahis ve talih oyunlarında bunları tertipleyenler,"

[4] 7104 sayılı Kanunun 2 nci maddesi ile fıkranın üçüncü cümlesi değiştirilmiş ve fıkraya son cümle eklenmiştir. (Yürürlük 6/4/2018) Değişmeden önceki hali "Bu gibi sebeplerle fazla ödenen vergiler, Maliye Bakanlığının belirleyeceği usul ve esaslara göre ilgililere iade edilir."

5035 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi ile fıkranın son cümlesi değiştirilmiştir. (Yürürlük 2/1/2004) Değişmeden önceki hali "Bu gibi sebeplere fazla ödedikleri vergilerin, indirim hakkına sahip olmayanlara iadesi konusunda Maliye ve Gümrük Bakanlığı yetkilidir."

3297 sayılı Kanunun 2 nci maddesiyle değiştirilmiştir. (Yürürlük 20/6/1986) Değişmeden önceki hali "Vergiye tabi bir işlem söz konusu olmadığı veya katma değer vergisini fatura veya benzeri vesikalarda göstermeye hakkı bulunmadığı halde; düzenlediği bu tür vesikalarda katma değer vergisi gösterenler, bu vergiyi ödemekle mükelleftirler. Bu husus kanuna göre borçlu oldukları vergi tutarından daha yüksek bir meblağı gösteren mükellefler için de geçerlidir."

Madde 9 Vergi Sorumlusu

1. Mükellefin Türkiye içinde ikametgâhının, işyerinin, kanunî merkezi ve iş merkezinin bulunmaması hallerinde ve gerekli görülen diğer hallerde Maliye Bakanlığı, vergi alacağının emniyet altına alınması amacıyla, vergiye tabi işlemlere taraf olanları verginin ödenmesinden sorumlu tutabilir. Şu kadar ki Türkiye'de ikametgâhı, işyeri kanuni merkezi ve iş merkezi bulunmayanlar tarafından katma değer vergisi mükellefi olmayan gerçek kişilere elektronik ortamda sunulan hizmetlere ilişkin katma değer vergisi, bu hizmeti sunanlar tarafından beyan edilip ödenir. Maliye Bakanlığı elektronik ortamda sunulan hizmetlerin kapsamı ile uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir. [1]

2. Fiilî ya da kaydı envanter sırasında belgesiz mal bulundurulduğu veya belgesiz hizmet satın alındığının tespiti halinde, bu alışlar nedeniyle ziyaa uğratılan katma değer vergisi, belgesiz mal bulunduran veya hizmet satın alan mükelleften aranır.

Belgesiz mal bulundurdıkları veya hizmet satın aldıkları tespit edilen mükelleflere, bu mal ve hizmetlere ait alış belgelerinin ibrazı için tespit tarihinden itibaren 10 günlük bir süre verilir. Bu süre içinde alış belgelerinin ibraz edilememesi halinde, belgesi ibraz edilemeyen mal ve hizmetlerin tespit tarihindeki emsal bedeli üzerinden hesaplanan katma değer vergisi, alışlarını belgeleyemeyen mükellef adına re'sen tarhedilir. Bu tarhiyata vergi ziyai cezası uygulanır.

Ancak belgesiz alınan mal ve hizmetleri satanlara, bu satışlarla ilgili olarak, vergi inceleme raporuna dayanılarak katma değer vergisi tarhiyatı yapıldığı takdirde, ziyaa uğratılan vergi ve buna ilişkin ceza ayrıca alıcılardan aranmaz.

3. 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanununa göre düzenlenen ürün senetlerinin, senedin temsil ettiği ürünü depodan çekecek olanlara teslimine ait katma değer vergisinin ödenmesinden lisanslı depo işleticileri sorumludur. [2]

[1] 7061 sayılı Kanunun 41 inci maddesi ile "Şu kadar ki Türkiye'de ikametgâhı, işyeri kanuni merkezi ve iş merkezi bulunmayanlar tarafından katma değer vergisi mükellefi olmayan gerçek kişilere elektronik ortamda sunulan hizmetlere ilişkin katma değer vergisi, bu hizmeti sunanlar tarafından beyan edilip ödenir. Maliye Bakanlığı elektronik ortamda sunulan hizmetlerin kapsamı ile uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir." cümleleri eklenmiştir. (Yürürlük 1/1/2018)

[2] 5904 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi ile 3 üncü fıkra eklenmiştir. (Yürürlük 3/7/2009)

4369 sayılı Kanunun 81 inci maddesinin E fıkrası ile "kaçakçılık cezası uygulanmaz" ibaresi "vergi ziyai cezası uygulanır" ibaresi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 29/7/1998)

4008 sayılı Kanunun 30 uncu maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 6/7/1994) Değişmeden önceki hali "Mükellefin Türkiye içinde ikametgâhının, işyerinin, kanunî merkezi ve iş merkezinin bulunmaması hallerinde ve gerekli görülen diğer hallerde Maliye ve Gümrük Bakanlığı, vergi alacağının emniyet altına alınması amacıyla, vergiye tabi işlemlere taraf olanları veya diğer ilgili bir şahsı verginin ödenmesinden sorumlu tutabilir."

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Vergiye Doğuran Olay

Madde 10 Vergiyi Doğuran Olayın Meydana Gelmesi

Vergiye Doğuran Olay:

a) Mal teslimi ve hizmet ifası hallerinde, malın teslimi veya hizmetin yapılması,

- b) Malın tesliminden veya hizmetin yapılmasından önce fatura veya benzeri belgeler verilmesi hallerinde, bu belgelerde gösterilen miktarla sınırlı olmak üzere fatura veya benzeri belgelerin düzenlenmesi,
- c) Kısım kısım mal teslimi veya hizmet yapılması mutad olan veya bu hususlarda mutabık kalınan hallerde, her bir kısmın teslimi veya bir kısım hizmetin yapılması,
- d) Komisyoncular vasıtasıyla veya konsinyasyon suretiyle yapılan satışlarda, malların alıcıya teslimi,
- e) Malın alıcıya veya onun adına hareket edenlere gönderilmesi halinde, malın nakliyesine başlanması veya nakliyeciyi veya sürücüyü tevdi,
- f) [\[1\]](#)
- g) Su, elektrik, gaz, ısıtma, soğutma ve benzeri enerji dağıtım veya kullanımlarında bunların bedellerinin tahakkuk ettirilmesi,
- h) [\[2\]](#)
- ı) İthalatta, Gümrük Kanununa göre gümrük vergisi ödeme mükellefiyetinin başlaması, gümrük vergisine tabi olmayan işlemlerde ise gümrük beyannamesinin tescili, [\[3\]](#)
- j) İkametgâhı, işyeri, kanunî merkezi ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayanlar tarafından yabancı ülkeler ile Türkiye arasında yapılan taşımacılık ile transit taşımacılıkta gümrük bölgesine girilmesi veya gümrük bölgesinden çıkılması, [\[4\]](#)
- k) 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanununa göre düzenlenen ürün senetlerinin temsil ettiği ürünlerin depodan çekilmesi. [\[5\]](#)
- Anında meydana gelir.

[\[1\]](#) 4369 sayılı Kanunun 82 nci maddesinin 5 inci fıkrası ile kaldırılmıştır. (Yürürlük 29/7/1998) Kaldırılan hüküm "Amortismanı tabi menkul veya gayrimenkul malların işletmede kullanılmak üzere imal veya inşa edilmesi halinde, Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre bu kıymetlerin aktive alınması veya kullanılmaya başlanması,"

[\[2\]](#) 3316 sayılı Kanunun 2 nci maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır. (Yürürlük 1/12/1986) Kaldırılan hüküm "Kiraya verme işlemlerinde kullanıma terkedilmesi,"

[\[3\]](#) 4369 sayılı Kanunun 81 inci maddesinin E fıkrası ile "fiili ithalin yapılması," ibaresi "gümrük beyannamesinin tescili," ibaresi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/8/1998)

[\[4\]](#) 4503 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi ile "gümrük hattından geçilmesi" ibaresi "gümrük bölgesine girilmesi veya gümrük bölgesinden çıkılması" ibaresi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 5/2/2000)

[\[5\]](#) 5904 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 3/7/2009)

İKİNCİ KISIM

İstisnalar

BİRİNCİ BÖLÜM

İhracat İstisnası

Madde 11 Mal ve Hizmet İhracatı

1. Aşağıdaki teslim ve hizmetler vergiden müstesnadır:

a) İhracat teslimleri ve bu teslimlere ilişkin hizmetler, yurt dışındaki müşteriler için yapılan hizmetler, serbest bölgelerdeki müşteriler için yapılan fason hizmetler ve karşılıklı olmak şartıyla uluslararası roaming anlaşmaları çerçevesinde yurt dışındaki müşteriler için Türkiye'de verilen roaming hizmetleri, [\[1\]](#)

b) Türkiye'de ikamet etmeyen yolcuların satın alarak Türkiye dışına götürdükleri malların teslimi anında Katma Değer Vergisi tahsil edilir. Ancak gümrükten malın çıkışı anında fatura veya belgenin ibrazında tahsil edilen Katma Değer Vergisi iade olunur.

Türkiye'de ikametgâhı, işyeri, kanuni ve iş merkezi bulunmayanların taşımacılık faaliyetlerine ilişkin olarak satın alacakları mal ve hizmetler ile fuar, panayır ve sergilere katılımları dolayısıyla satın alacakları mal ve hizmetler nedeniyle ödedikleri katma değer vergisi, karşılıklı olmak kaydıyla iade edilir.

14/7/2004 tarihli ve 5224 sayılı Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamında Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından onaylanan sinematografik eserlere ilişkin yabancı yapımcılar tarafından satın alınacak 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 232 nci maddesinde yer alan ve ilgili yılda uygulanmakta olan haddin üzerindeki mal ve hizmetler nedeniyle ödenen katma değer vergisi yapımcılara iade olunur.

Maliye Bakanlığı iadeden faydalanacak mal ve hizmetler ile uygulamaya ilişkin usul ve esasları tespit etmeye yetkilidir. [\[2\]](#)

c) İhraç edilmek şartıyla imalatçılar tarafından kendilerine teslim edilen mallara ait katma değer vergisi, ihracatçılar tarafından ödenmez. Mükelleflerce tahsil edilmeyen ancak ilgili dönem beyannamesinde beyan edilecek olan bu vergi, vergi dairesince tarh ve tahakkuk ettirilerek tecil olunur.

Söz konusu malların, ihracatçıya teslim tarihini takip eden ay başından itibaren 3 ay içinde ihraç edilmesi halinde, tecil edilen vergi terkin olunur.

İhracatın yukarıdaki şartlara uygun olarak gerçekleştirilmemesi halinde, tecil olunan vergi tahakkuk ettirildiği tarihten itibaren 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesine göre belirlenen gecikme zammıyla birlikte tahsil olunur. Ancak, ihraç edilmek şartıyla teslim edilen malların Vergi Usul Kanununda belirtilen mücbir sebepler nedeniyle ihraç edilmemesi halinde, tecil edilen vergi tecil edildiği tarihten itibaren 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 48 inci maddesine göre ilgili dönemler için geçerli tecil faizi ile birlikte tahsil edilir.

Tecil veya terkin edilen bu vergiler hakkında ihracatçılar bakımından bu Kanunun 32 nci maddesi hükmü uygulanmaz.

İhracatçılara mal teslim eden imalatçılara iade edilecek Katma Değer Vergisi, ihraç edilen mala ilişkin imalatçı satış bedeline göre hesaplanan vergiden imalatçı aleyhine matrahta meydana gelen değişikliğe ilişkin verginin düşülmesinden sonra kalan tutardan fazla olamaz.

İhracatçılara mal teslim eden imalatçılara iade edilmesi gereken Katma Değer Vergisi, ihracat işlemlerinin tamamlanmasından sonra yapılır. İade veya tecil olunacak vergi miktarı, mükellefin ilgili dönem beyannamesinde yer alan bilgiler mukayese edilmek suretiyle hesaplanır.

İhracatın mücbir sebepler veya beklenmedik durumlar nedeniyle üç ay içinde gerçekleştirilememesi halinde, en geç üç aylık sürenin dolduğu tarihten

itibaren onbeş gün içinde başvuran ihracatçılara, Maliye Bakanlığınca veya Bakanlığın uygun görmesi halinde vergi dairelerince üç aya kadar ek süre verilebilir.^[3]

2. Maliye ve Gümrük Bakanlığı, Katma Değer Vergisi tahsil edilmeden teslim edilecek mal miktarını; ihracatçı ve ihracatçıya mal teslim edenlerin her biri için, bir önceki yıl iş hacmi, cari yıldaki işlemler ve vergi alacağının emniyet altına alınması amacıyla gerekli görülen hallerde sınırlamaya ve bu istisnaların uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar ile istisnanın uygulanacağı asgari miktarları tespiti yetkilidir.^[4]

^[1]5766 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin e bendi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 6/7/2008) Değişmeden önceki hali “İhracat teslimleri ve bu teslimlere ilişkin hizmetler ile yurt dışındaki müşteriler için yapılan hizmetler ve karşılıklı olmak şartıyla uluslararası roaming anlaşmaları çerçevesinde yurt dışındaki müşteriler için Türkiye’de verilen roaming hizmetleri,”

4842 sayılı Kanunun 21 inci maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/5/2003) Değişmeden önceki hali “İhracat teslimleri ve bu teslimlere ilişkin hizmetler ile yurt dışındaki müşteriler için yapılan hizmetler,”

^[2] 5904 sayılı Kanunun 11 inci maddesi ile 3 üncü paragraf eklenmiştir. (Yürürlük 3/7/2009)

4731 sayılı Kanunun 5 inci maddesi ile iki ve üçüncü fıkralar eklenmiştir. (Yürürlük 30/12/2001)

^[3] 5228 sayılı Kanunun 59 uncu maddesi ile, bendin beşinci fıkrasında yer alan “İhraç edilen mala ilişkin imalatçı satış bedeline göre hesaplanan miktardan” ibaresi “İhraç edilen mala ilişkin imalatçı satış bedeline göre hesaplanan vergiden imalatçı aleyhine matrahta meydana gelen değişikliğe ilişkin verginin düşülmesinden sonra kalan tutardan” ibaresi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/8/2004)

4842 sayılı Kanunun 21 inci maddesi ile üçüncü alt bentte yer alan “gecikme zammının % 50 fazlası ile birlikte” ibaresi “gecikme zammıyla birlikte” ibaresi ile değiştirilmiş bendin sonuna hüküm eklenmiştir. (Yürürlük 1/5/2003)

3297 sayılı Kanunun 3 üncü maddesiyle eklenmiştir. (Yürürlük 20/6/1986)

^[4]3297 sayılı Kanunun 3 üncü maddesiyle değiştirilmiştir. (Yürürlük 20/6/1986) Değişmeden önceki hali “Bu istisnaların uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar ile istisnanın uygulanacağı asgari miktarları tespiti Maliye ve Gümrük Bakanlığı yetkilidir.”

Madde 12 İhracat Teslimi ve Yurt Dışındaki Müşteriler İçin Yapılan Hizmetler

1. Bir teslimin ihracat teslimi sayılabilmesi için aşağıdaki şartlar yerine getirilmiş olmalıdır:

a) Teslim yurt dışındaki bir müşteriye veya bir serbest bölgedeki alıcıya veya 27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanununun 95 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre faaliyette bulunan gümrüksüz satış mağazalarında satılmak üzere bu mağazalara veya bunların depolarına ya da yetkili gümrük antreposu işleticisine yapılmalı veya mallar yetkili gümrük antreposu işleticisine tevdi edilmelidir.^[1]

b) Teslim konusu mal Türkiye Cumhuriyeti gümrük bölgesinden çıkarak bir dış ülkeye veya bir serbest bölgeye vasil olmalı ya da gümrüksüz satış mağazalarında satılmak üzere bu mağazalara veya bunların depolarına veya yetkili gümrük antrepasına konulmalıdır. Teslim konusu malın ihraç edilmeden önce yurt dışındaki alıcı adına hareket eden yurt içindeki firmalar veya bizzat alıcı tarafından işlenmesi veya herhangi bir şekilde değerlendirilmesi durumu değiştirmez.

Yetkili gümrük antrepoları ile buralarda düzenlenmesi zorunlu belgeleri belirlemeye, konulacak malın cinsi ve miktarı ile bunların antrepoda bekleme sürelerine ilişkin olarak sınırlama getirmeye, Gümrük Müsteşarlığının görüşü alınmak suretiyle Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Yetkili gümrük antrepolarının işleyişine ilişkin olarak bu fıkra uyarınca belirlenen esaslara uyulmaması halinde ziyaa uğrattıran vergi, buna ilişkin olarak kesilecek ceza ve hesaplanacak gecikme faizinin ödenmesinden katma değer vergisi iadesi alanla birlikte antrepo işleticisi de müteselsilen sorumludur.^[2]

2. Yurt dışındaki müşteri tabiri; ikametgâhı, işyeri, kanunî ve iş merkezi yurt dışında olan alıcılar ile yurtiçinde bulunan bir firmanın yurt dışında kendi adına müstakilen faaliyet gösteren şubelerini ifade eder. Bir hizmetin yurt dışındaki müşteriler için yapılan hizmet sayılabilmesi için aşağıdaki şartlar yerine getirilmiş olmalıdır.

a) Hizmetler yurt dışındaki bir müşteri için yapılmış olmalıdır.

b) Hizmetten yurt dışında faydalanılmalıdır.

3) Fason hizmetlerin serbest bölgelerdeki müşterilere yapılmış sayılması için aşağıdaki şartlar yerine getirilmiş olmalıdır.

a) Fason hizmet serbest bölgelerde faaliyet gösteren müşteriler için yapılmış olmalıdır.

b) Fason hizmetten serbest bölgelerde faydalanılmalıdır.^[3]

^[1] 7104 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi ile “ serbest bölgedeki alıcıya” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya 27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanununun 95 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre faaliyette bulunan gümrüksüz satış mağazalarında satılmak üzere bu mağazalara veya bunların depolarına” ibaresi eklenmiştir. (Yürürlük 1/6/2018)

^[2]7104 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi ile “vasıl olmalı ya da” ibaresinden sonra gelmek üzere “gümrüksüz satış mağazalarında satılmak üzere bu mağazalara veya bunların depolarına veya” ibaresi eklenmiştir. (Yürürlük 1/6/2018)

5838 sayılı Kanunun 11 inci maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 28/2/2009) Değişmeden önceki hali “1. Bir teslimin ihracat teslimi sayılabilmesi için aşağıdaki şartlar yerine getirilmiş olmalıdır :

a) Teslim yurt dışındaki bir müşteriye veya bir serbest bölgedeki alıcıya ya da yetkili gümrük antreposu işleticisine yapılmalıdır.

b) Teslim konusu mal Türkiye Cumhuriyeti gümrük bölgesinden çıkarak bir dış ülkeye veya bir serbest bölgeye vasil olmalı ya da yurt dışındaki müşteriye gönderilmek üzere yetkili gümrük antrepasına konulmalıdır.

Teslim konusu malın ihraç edilmeden önce yurt dışındaki alıcı adına hareket eden yurt içindeki firmalar veya bizzat alıcı tarafından işlenmesi veya herhangi bir şekilde değerlendirilmesi durumu değiştirmez.

İhracat teslimi yapılacak yetkili gümrük antrepoları ile buralarda düzenlenmesi zorunlu belgeleri belirlemeye, konulacak mal miktarı ve cinsi ile bunların antrepoda bekleme sürelerine ilişkin olarak sınırlama getirmeye, Gümrük Müsteşarlığının görüşü alınmak suretiyle, Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Gümrük antrepasına konulan malın ihracatının belirlenen sürede veya şartlara uygun olarak gerçekleşmemesi veya tevsik edilememesi hallerinde; ziyaa uğrattıran vergi, buna ilişkin olarak kesilecek ceza ve hesaplanacak gecikme faizinin ödenmesinden katma değer vergisi iadesi alanla birlikte

antrepo işleticisi de müteselsilen sorumludur.”

4842 sayılı Kanunun 22 nci maddesi ile ilk cümle değiştirilmiş, bendin sonuna alt bent eklenmiştir. (Yürürlük 24/4/2003) Değişmeden önceki hali “Teslim konusu mal Türkiye Cumhuriyeti gümrük bölgesinden çıkarak bir dış ülkeye vasil olmalıdır.”

4503 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi ile "gümrük hattından geçerek" ibaresi "gümrük bölgesinden çıkarak" ibaresi ile değiştirilmiştir.

[3]5766 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin e bendi ile 3 üncü fıkra eklenmiştir. (Yürürlük 6/7/2008)

İKİNCİ BÖLÜM

Araçlar Petrol Aramaları ve Teşvik Belgeli Yatırımlarda İstisna (*)

Madde 13 Araçlar, kıymetli maden ve petrol aramaları ile ulusal güvenlik harcamaları ve yatırımlarda istisna (4)

Aşağıdaki teslim ve hizmetler vergiden müstesnadır.

a) Faaliyetleri kısmen veya tamamen deniz, hava ve demiryolu taşıma araçlarının, yüzer tesis ve araçların kiralınması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olan mükelleflere bu amaçla yapılan deniz, hava ve demiryolu taşıma araçlarının, yüzer tesis ve araçlarının teslimleri, bu araçların imal ve inşası ile ilgili olarak yapılan teslim ve hizmetler ile bunların tadili, onarım ve bakımı şeklinde ortaya çıkan hizmetler ve faaliyetleri deniz taşıma araçları ile yüzer tesis ve araçların imal ve inşası olanlara bu araçların imal ve inşası ile ilgili olarak yapılacak teslim ve hizmetler,[1]

b) Deniz ve hava taşıma araçları için liman ve hava meydanlarında yapılan hizmetler,[2] **(7524 sayılı Kanunun 17 nci maddesiyle eklenen parantez içi hüküm Yürürlük; 01.09.2024)**(Bu bendin uygulanmasında gezi, eğlence, spor ve amatör balıkçılık gibi faaliyetlerde kullanılan araçlar, özel tekne ve yatlar, deniz taşıma aracı olarak kabul edilmez.)

c) Altın, gümüş, platin arama, işletme, zenginleştirme, rafinaj ve Türk Petrol Kanunu hükümlerine göre petrol arama faaliyetlerine ilişkin olmak üzere, bu faaliyetleri yürütenlere yapılan teslim ve hizmetler ile aynı Kanun hükümlerine göre boru hattıyla taşımacılık yapanlara bu hatların inşaa ve modernizasyonuna ilişkin yapılan teslim ve hizmetler,[3]

d) Yatırım Teşvik Belgesi sahibi mükelleflere belge kapsamındaki makina ve teçhizat teslimleri ile belge kapsamındaki yazılım ve gayri maddi hak satış ve kiralalamaları[4] (Şu kadar ki, yatırımın teşvik belgesinde öngörüldüğü şekilde gerçekleşmemesi halinde, zamanında alınmayan vergi alıcından, vergi ziyaı cezası uygulanarak gecikme faizi ile birlikte tahsil edilir. Zamanında alınmayan vergiler ile vergi cezalarını zamanasımı, verginin tarihini veya cezanın kesilmesini gerektiren durumun meydana geldiği tarihi takip eden takvim yılının başından itibaren başlar). [5]

e) Limanlara bağlantı sağlayan demiryolu hatları, limanlar ve hava meydanlarının inşası, yenilenmesi ve genişletilmesi işlerini fiilen kendisi yapan veya yaptıran mükellefler ile genel bütçeli idarelere bu işlere ilişkin olarak yapılan mal teslimleri ve inşaat taahhüt işleri,[6]

f) Milli Savunma Bakanlığı, Adalet Bakanlığı,[7] **(7394 sayılı kanunun 10 uncu maddesiyle eklenen ibare; Yürürlük: 01.05.2022)** İçişleri Bakanlığı, [21] Savunma Sanayii **(7349 sayılı kanunun 5 inci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük: 25.12.2021)** Başkanlığı [20] , Milli İstihbarat Teşkilatı **(7349 sayılı kanunun 5 inci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük: 25.12.2021)** Başkanlığı [20] [21] ve Gümrük Muhafaza Genel Müdürlüğüne milli savunma ve iç güvenlik ihtiyaçları için uçak, helikopter, gemi, denizaltı, tank, panzer, zırhlı personel taşıyıcı, roket, füze ve benzeri araçlar, silah, mühimmat, silah malzeme, teçhizat ve sistemleri ile bunların araştırma-geliştirme, yazılım, üretim, montaj, yedek parça, bakım-onarım ve modernizasyonuna ilişkin olarak yapılan teslim ve hizmetler**(7349 sayılı kanunun 5 inci maddesiyle eklenen ibare; Yürürlük: 25.12.2021)** , Milli Savunma Bakanlığı veya Savunma Sanayii Başkanlığınca yürütölen savunma sanayii projelerine ilişkin olarak bu kurumlara ilgili projeler kapsamında yapılan teslim ve hizmetler ve bu teslim ve hizmetleri gerçekleştirenlere bu kapsamda yapılacak olan, miktarı ve nitelikleri yukarıda sayılan kuruluşlarca onaylanan teslim ve hizmetler. [8]

g) 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (II) sayılı listede yer alan malların, Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatına teslimi,[9]

ğ) 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanununa göre düzenlenen ürün senetlerinin, ürün ihtisas borsaları ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığında ürün senedi alım-satımı konusunda izin alan ticaret borsaları aracılığıyla ilk teslimi. [10]

h) Türkiye Kızılay Derneğine tüzüğünde belirtilen amaçlarına uygun olarak afet yönetimi ve yardımları, barınma, beslenme, sosyal yardımlar, toplumu bilinçlendirme, ulusal ve uluslararası insancıl hukuk ve uluslararası Kızılay-Kızılhaç Hareketi faaliyetleri, savaş veya olağanüstü hâllerdeki görevleri ile kan, sağlık, göç ve mülteci hizmetlerini (sığınmacı hizmetleri dâhil) yerine getirmesine yönelik görevler kapsamında yapılan teslim ve hizmetler; Türkiye Kızılay Derneğinin ulusal ve uluslararası işbirlikleri, uluslararası mensubiyet ve üyelikleri, Birleşmiş Milletlere bağlı kurum ve kuruluşlar ile uluslararası akreditasyonu olan yardım kuruluşlarıyla yürüttüğü insani yardım faaliyetleri kapsamındaki teslim ve hizmetleri,[11]

ı) Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından tescil edilen gübreler ve gübre üreticilerine bu ürünlerin içeriğinde bulunan hammaddelerin teslimi ile küspe (Türk Gümrük Tarife Cetvelinin 2303.10 tarife pozisyon numarasında sınıflandırılan nişastacılık artıkları ve benzeri artıklar ile 2303.30.00.00.00 gümrük tarife istatistik pozisyon numarasında sınıflandırılan biracılık ve damıtık içki sanayinin posa ve artıkları hariç), tam yağlı soya (fullfat), kepek, razmol, balık unu, et unu, kemik unu, kan unu, tapyoka (manyok), sorgum ve her türlü fenni karma yemler (kedi-köpek mamaları hariç), saman, yem şalgamı, hayvan pancarı, kök yemler, kuru ot, yonca, fiğ, korunga, hasıl ve slajlık mısır, üçgül, yemlik lahana, yem bezelyesi ve benzeri hayvan yemleri (yeşil ve kuru kaba yemler ve bunların pellet şeklinde veya mevsimsel ihtiyaçlara göre bir bağlayıcı kullanılarak veya kullanılmadan işlem görmüş olanları dahil) teslimi,[12]

i) Konut veya iş yeri olarak inşa edilen binaların ilk tesliminde uygulanmak ve bedeli döviz olarak Türkiye'ye getirilmek kaydıyla, Gelir Vergisi Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının 2 numaralı bendinde belirtilenler hariç olmak üzere çalışma veya oturma izni alarak altı aydan daha fazla yurt dışında yaşayan Türk vatandaşları, Türkiye'de yerleşmiş olmayan yabancı uyruklu gerçek kişiler ile kanuni ve iş merkezi Türkiye'de olmayan ve bir işyeri ya da daimi temsilci vasıtasıyla Türkiye'de kazanç elde etmeyen kurumlara yapılan konut veya iş yeri teslimleri (Şu kadar ki bentte öngörölen şartları taşımadığı halde istisnânın uygulandığının tespit edilmesi halinde zamanında tahsil edilmeyen vergi, vergi ziyaı cezası ve gecikme faizinden mükellef ile birlikte alıcı müteselsilen sorumludur. İstisna kapsamında teslim alınan konut veya iş yerinin **(7394 sayılı kanunun 10 uncu maddesiyle değişen ibare ; Yürürlük: 01.05.2022)** üç yıl [22] içerisinde elden çıkarılması halinde zamanında tahsil edilmeyen verginin, 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesine göre hesaplanan tecil faiziyle birlikte tapu işleminden önce elden çıkaran tarafından ödenmesi şarttır.), [13]

j) Organize sanayi bölgeleri ile küçük sanayi sitelerinin su, kanalizasyon, arıtma, doğalgaz, elektrik, haberleşme**(7161 sayılı kanunun 17 nci maddesiyle eklenen ibare ; Yürürlük: 01.02.2019 tarihinde uygulanmak üzere 18.01.2019)**, yenilenebilir ve diğer enerji tesisleri ile yol yapımına ve küçük sanayi sitelerindeki işyerlerinin inşasına ilişkin, bunlara veya bunlar tarafından oluşturulan iktisadi işletmelere yapılan mal teslimleri ile hizmet ifaları,[14]

k) Genel ve özel bütçeli kamu idarelerine, il özel idarelerine, belediyelere ve köylere bağışlanmak üzere yapılan okul, sağlık tesisi ve yüz yatak (kalkınmada öncelikli yörelerde elli yatak) kapasitesinden az olmamak üzere öğrenci yurdu ile çocuk yuvası, yetiştirme yurdu, huzurevi, bakım ve rehabilitasyon merkezi, mülki idare amirlerinin izni ve denetimine tabi ibadethaneler, Diyanet İşleri Başkanlığı denetimine tabi yaygın din eğitimi verilen tesisler, Gençlik ve Spor Bakanlığına ait gençlik merkezleri ile gençlik ve izcilik kamplarının inşası dolayısıyla bağışta bulunacaklara yapılan teslim ve hizmetler, [15]

l) Sağlık Bakanlığınca izin verilen gerçek veya tüzel kişiler tarafından, Türkiye'de yerleşmiş olmayan yabancı uyruklu gerçek kişilere, münhasıran sağlık kurum ve kuruluşlarının bünyesinde verilen koruyucu hekimlik, teşhis, tedavi ve rehabilitasyon hizmetleri (Türkiye'de yerleşmiş olmayan yabancı uyruklu gerçek kişilere söz konusu hizmetlerle birlikte sağlanan diğer teslim ve hizmetler istisnanın kapsamına dahil değildir.),[16]

m) 26/6/2001 tarihli ve 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu kapsamındaki teknoloji geliştirme bölgesi ile ihtisas teknoloji geliştirme bölgesinde, 28/2/2008 tarihli ve 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamındaki Ar-Ge ve tasarım merkezlerinde, 3/7/2014 tarihli ve 6550 sayılı Araştırma Altyapılarının Desteklenmesine Dair Kanun kapsamındaki araştırma laboratuvarlarında Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetlerinde bulunanlara, münhasıran bu faaliyetlerinde kullanılmak üzere yapılan yeni makine ve teçhizat teslimleri (İstisna kapsamında alınan makine ve teçhizatın, teslim tarihini takip eden takvim yılının başından itibaren üç yıl içinde, Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetleri dışında kullanılması veya elden çıkarılması hallerinde, zamanında alınmayan vergi alıcıdan, vergi ziyai cezası uygulanarak gecikme faizi ile birlikte tahsil edilir. Zamanında alınmayan vergiler ile vergi cezalarında zaman aşımı, verginin tarhını veya cezanın kesilmesini gerektiren durumun meydana geldiği tarihi takip eden takvim yılının başından itibaren başlar.), [17]

(7166 sayılı kanunun 7 nci maddesiyle değişen bent ; Yürürlük: 22.02.2019)n) 21/6/1927 tarihli ve 1117 sayılı Küçükleri Muzır Neşriyattan Koruma Kanunu hükümlerine göre poşetlenerek satılanlar hariç olmak üzere basılı kitap ve süreli yayınların teslimi (Bu bent hükmünün uygulanmasında, bu maddenin ikinci fıkrasında belirlenen had uygulanmaz.),[19]

(7555 Sayılı Kanunun 6 ncı maddesiyle eklenen bent; Yürürlük: 24.07.2025) o) 4760 sayılı Kanuna ekli (II) sayılı listenin 87.03 G.T.İ.P. numarasında yer alan “- Yük taşımada kullanılıp azami ağırlığı 3,5 tonu aşmayan ve yolcu taşıma kapasitesi (Yolcu taşıma kapasitesi sürücü dahil toplam yolcu sayısının 70 kilogramla çarpılması suretiyle hesaplanır. Bu hesaplamada koltuk olmasa dahi, koltuk montajı için bulunan sabit tertibatlar da koltuk olarak dikkate alınır) istiap haddinin (bir aracın güvenli taşıyabileceği sürücü ve yolcu dahil toplam yük ağırlığı) %50’sinin altında olan motorlu araçlardan (bütün tekerlekleri motordan güç alan veya alabilenler, binek otomobilleri, steysin vagonlar, yarış arabaları, arazi taşıtları hariç)” satırındaki motorlu taşıtlar ile 87.04 ve 87.11 G.T.İ.P. numaralarında yer alan taşıtların, münhasıran millî savunma ve iç güvenlik ihtiyaçlarında kullanılmak üzere Millî Savunma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Savunma Sanayii Başkanlığı ve Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanlığına teslimi,

Cumhurbaşkanı, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 232 nci maddesinde yer alan ve ilgili yılda uygulanmakta olan haddi, istisna uygulamasında asgari tutar olarak belirlemeye ve belirlenen bu tutarı iki katına kadar artırmaya, sıfıra kadar indirmeye yetkilidir. Maliye Bakanlığı, istisna kapsamına girecek teslim ve hizmetleri tanımlamaya, istisnaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.[18]

[1]6111 sayılı Kanunun 85 inci maddesi ile "çıkan hizmetler ," ibaresi "çıkan hizmetler ve faaliyetleri deniz taşıma araçları ile yüzer tesis ve araçların imal ve inşası olanlara bu araçların imal ve inşası ile ilgili olarak yapılacak teslim ve hizmetler," ibaresi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 25/2/2011)

4108 sayılı Kanunun 33 üncü maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 2/6/1995) Değişmeden önceki hali "Faaliyetleri kısmen veya tamamen deniz, hava ve demiryolu taşıma araçlarının, yüzer tesis ve araçların kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olan mükelleflere bu amaçla yapılan deniz, hava ve demiryolu taşıma araçlarının, yüzer tesis ve araçlarının teslimleri ile bunların tadili, onarım ve bakımı şeklinde ortaya çıkan hizmetler."

4008 sayılı Kanunun 31 inci maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 6/7/1994) Değişmeden önceki hali "Mükelleflere işletmelerinde kullanacakları deniz, hava ve demiryolu taşıma araçlarının, yüzer tesis ve araçların teslimleri ile bunların tadili, onarım ve bakımı şeklinde ortaya çıkan teslim ve hizmetler,"

3297 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 20/6/1986) Değişmeden önceki hali "İnşa edilen deniz, hava ve demiryolu taşıma araçlarının, yüzer tesis ve araçların teslimi ile tadili, onarımı ve bakımı şeklinde ortaya çıkan teslim ve hizmetler."

3174 Sayılı Kanunun 1 inci maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 29/3/1985) Değişmeden önceki hali "Deniz, hava ve demiryolu taşıma araçlarının, yüzer tesis ve araçların inşası, tadili, onarımı ve bakımına ilişkin teslim ve hizmetler"

[2]5228 sayılı Kanunun 14 üncü maddesiyle mülga olan bent yeniden düzenlenmiştir. (Yürürlük 1/8/2004)

5035 sayılı Kanunun 49 uncu maddesinin 1 inci fıkrası ile kaldırılmıştır. (Yürürlük 2/1/2004) Kaldırılan hüküm "Deniz ve hava taşıma araçları için liman ve hava meydanlarında yapılan hizmetler,"

3174 Sayılı Kanunun 1 inci maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 29/3/1985) Değişmeden önceki hali "Deniz ve hava taşıma araçları için liman ve hava meydanları işletmeleri tarafından yapılan hizmetler."

[3] 5615 sayılı Kanunun 12 nci maddesi ile değiştirilmiştir. Yürürlük (4/4/2007) Değişmeden önceki hali "Altın, gümüş ve platin ile ilgili arama, işletme, zenginleştirme ve rafinaj faaliyetleri ile 6326 sayılı Petrol Kanunu hükümlerine göre yapılan petrol arama faaliyetlerine ilişkin olmak üzere, bu faaliyetleri yürütenlere yapılan teslim ve hizmetler,"

5228 sayılı Kanunun 14 üncü maddesiyle değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/1/2004 tarihinden geçerli olmak üzere 31/7/2004 tarihinde) Değişmeden önceki hali "6326 sayılı Petrol Kanunu hükümleri gereğince petrol arama faaliyetlerine münhasır olmak üzere, bu faaliyetleri yürütenlere yapılan hizmetler ile mal teslimleri."

3174 Sayılı Kanunun 1 inci maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 29/3/1985)

[4] 6770 sayılı Kanunun 7 nci maddesi ile eklenen ibare. (Yürürlük:27/01/2017)

[5] 4369 sayılı Kanunun 59 uncu maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 29/7/1998)

[6]5538sayılı Kanunun 8 inci maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 12/7/2006) Değişmeden önceki hali "Limanlar ve hava meydanlarının inşası, yenilenmesi ve genişletilmesi işlerini fiilen kendisi yapan veya yaptıran mükelleflere bu işlere ilişkin olarak yapılan mal teslimleri ve inşaat taahhüt işleri,"

5228 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 1/8/2004)

[7] 694 sayılı KHK ile eklenmiştir. (Yürürlük 25/8/2017)

[8] 5228 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 1/8/2004)

[9] 700 sayılı KHK'nın 90 inci maddesi ile "Başbakanlık" ibaresi "Cumhurbaşkanlığı" şeklinde değiştirilmiştir. (Yürürlük 9/7/2018)

5904 sayılı Kanunun 12 nci maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 3/7/2009)

[10] 5904 sayılı Kanunun 12 nci maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 3/7/2009)

[11] 6639 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 27/3/2015)

- [12] 6663 sayılı Kanununun 13 üncü maddesiyle eklenmiştir. (Yürürlük 10/2/2016)
- [13] 6824 sayılı Kanunun 7 nci maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 1/4/2017 tarihinden itibaren uygulanmak üzere 8/3/2017 tarihinde)
- [14] 7103 sayılı Kanunun 29 uncu maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 1/4/2018)
- [15] 7104 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 1/6/2018)
- [16] 7104 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 1/6/2018)
- [17] 7104 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 1/6/2018)
- [18] 700 sayılı KHK'nın 90 ıncı maddesi ile "Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir. (Yürürlük 9/7/2018)
- 5228 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi ile son paragraf eklenmiştir. (Yürürlük 1/8/2004)
- [19] 7166 sayılı kanunla değişmeden önceki şekli: (7161 sayılı kanunun 17 nci maddesiyle değişen bent ; Yürürlük: 01.02.2019 tarihinde uygulanmak üzere 18.01.2019)n) Kültür ve Turizm Bakanlığınca yayıncılık sertifikası verilmiş yayıncılar tarafından yapılan kitap ve süreli yayınların teslimi,
- [20] 7349 sayılı kanunla değişmeden önceki şekli: Müsteşarlığı
- [21] (7394 sayılı kanunun 10 uncu maddesiyle çıkarılan ibareler) Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü
- [22] 7394 sayılı kanunla değişmeden önceki şekli: bir yıl

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Taşımacılık İstisnası

Madde 14 Transit Taşımacılık

1. Transit ve Türkiye ile yabancı ülkeler arasında yapılan taşımacılık işlerinde, Cumhurbaşkanı tarafından belirlenecek taşıma işleri vergiden müstesnadır.[1]
2. Bu istisna, ikametgâhı, kanunî merkezi ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan mükelleflere, ilgili ülkeler itibarıyla karşılıklı olmak şartıyla tanınır.
3. 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun ile 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu hükümleri çerçevesinde, Cumhurbaşkanınca belirlenen sınır kapılarında 4458 sayılı Gümrük Kanununun ihracat rejimi kapsamında yurt dışına çıkarılacak eşyayı taşıyan kamyon, çekici ve soğutucu ünitesine sahip yarı römorkların depolarına (araçların ve soğutucu ünitelerin standart yakıt deposu miktarlarını aşmamak kaydıyla) yalnızca yurt dışına çıkışlarında yapılacak motorin teslimi vergiden istisnadır.[2]

Maliye Bakanlığı, bu istisna uygulamasına ilişkin usûl ve esasları belirlemeye yetkilidir.[3]

[1] 700 sayılı KHK'nın 90 ıncı maddesi ile "Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir. (Yürürlük 9/7/2018)

[2] 700 sayılı KHK'nın 90 ıncı maddesi ile "Bakanlar Kurulunca" ibaresi "Cumhurbaşkanınca" şeklinde değiştirilmiştir. (Yürürlük 9/7/2018)

[3] 5493 sayılı Kanunun 2 nci maddesi ile 3 üncü fıkra eklenmiştir. (Yürürlük 1/6/2006)

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM Diplomatik İstisnalar

Madde 15

1. Aşağıdaki teslim ve hizmetler vergiden müstesnadır:
 - a) Karşılıklı olmak kaydıyla, yabancı devletlerin Türkiye'deki diplomatik temsilciliklerine, konsolosluklarına ve bunların diplomatik haklara sahip mensuplarına yapılan teslim ve hizmetler,
 - b) Uluslararası anlaşmalar gereğince vergi muafiyeti tanınan uluslararası kuruluşlara ve bunların mensuplarına yapılan teslim ve hizmetler,
2. Bu istisnaların uygulamasına ilişkin usul ve esaslar ile istisnanın uygulanacağı asgari miktarları tespiti Maliye ve Gümrük Bakanlığı yetkilidir.

BEŞİNCİ BÖLÜM İthalat İstisnası

Madde 16

1. Aşağıdaki teslim ve hizmetler vergiden müstesnadır:
 - a) Bu Kanuna göre teslimleri vergiden istisna edilen mal ve hizmetlerin ithali,
 - b) 4458 sayılı Gümrük Kanununun (7524 sayılı Kanunun 18 inci maddesiyle değişen ibare Yürürlük; 01.11.2024) 167 nci maddesinin birinci fıkrası [(3) numaralı bendi, (5) numaralı bendinin (a) alt bendi, (7) numaralı bendi ile (12) numaralı bendinin (a) alt bendi hariç (*), geçici ithalat ve hariçte işleme rejimleri ile geri gelen eşyaya ilişkin hükümleri kapsamında gümrük vergisinden muaf veya müstesna olan eşyanın ithali, (Bu Kanunun 11 inci maddesinde düzenlenen ihracat istisnasından yararlanarak ihraç olunan ancak, Gümrük Kanununun 168, 169 ve 170 inci maddelerinde belirtildiği şekilde geri gelen eşyanın ithalat istisnasından faydalanabilmesi için, bu eşyayla ilgili olarak ihracat istisnasından faydalanılan miktarın gümrük idarelerine ödenmesi veya bu miktar kadar teminat gösterilmesi şarttır.) [1]
 - c) Gümrük Kanunundaki transit ve gümrük antrepo rejimleri ile geçici depolama ve serbest bölge hükümlerinin uygulandığı mallar,[2]

2. Gümrük Kanununa göre geri gelen eşyanın dışarıda bir işleme tabi tutulması veya asli kısmına bir ilave yapılması halinde eşyanın kazandığı değer farkı istisnaya dahil değildir.^[3]

[1]4503 sayılı Kanunun 1 inci maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 5/2/2000) Değişmeden önceki hali “Gümrük Kanununun 7 nci maddesinin 3, 4, 5, 6, 7 numaralı bentleri ile 8, 9, 10, 12, 13, 119 ve 132 nci maddelerinde yazılı olup, Gümrük Vergisinden muaf ve müstesna olarak ithal edilen eşyanın mezkûr maddelerindeki kayıt ve şartlarla ithali, (Bu Kanunun 11 inci maddesinde düzenlenen ihracat istisnasından yararlanarak ihraç olunan ancak, Gümrük Kanununun 132 nci maddesinde belirtildiği şekilde geri gelen eşyanın, ithalat istisnasından faydalanabilmesi için, bu eşya ile ilgili olarak ihracat istisnasından faydalanılan miktarın gümrük idarelerine ödenmesi veya bu miktar kadar teminat gösterilmesi şarttır.)

Gümrük Kanununun 10 uncu maddesinin 7 ve 8 numaralı bentleri kapsamında ithal edilen ev eşyasının, katma değer vergisi istisnasından yararlanabilmesi için, bu eşyanın naklihaneye sahibine ait olduğunun anlaşılması ve her cinsten bir adet olması şarttır. Muaf olarak ev eşyası ithal hakkı Yurtiçi Gümrük Hattı Dışı Eşya Satış Mağazalarından eşya satın alınarak kullanıldığında, bu eşyanın satın alındığı tarihten itibaren bir yıl içinde dahili ticarete konu edildiği tespit edilirse bu Kanuna göre ödenmesi gereken vergi, devreden ve devralandan ayrı ayrı aranır ve Gümrük Kanunu uyarınca gümrük vergisindeki esaslar dairesinde ceza uygulanır.”

4008 sayılı Kanunun 32 nci maddesi ile bendin sonuna paragraf eklenmiştir. (Yürürlük 6/7/1994)

3297 sayılı Kanunun 5 inci maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 20/6/1986) Değişmeden önceki hali “Gümrük Kanununun 7 nci maddesinin 3, 4, 5, 6, 7 numaralı bentleri ile 8, 9, 10, 12, 13, 119 ve 132 nci maddelerinde yazılı olup Gümrük Vergisinden muaf ve müstesna olarak ithal edilen eşyanın mezkûr maddelerindeki kayıt ve şartlarla ithali”

[2]5035 sayılı Kanunun 7 nci maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 2/1/2004) Değişmeden önceki hali “Transit ve gümrük antreposu rejimleri ile serbest bölgeler, geçici depolama yerleri ve gümrük hizmetlerinin verildiği gümrüklü sahalarla ilgili hükümlerin uygulandığı mal ve hizmetler.”

4503 sayılı Kanunun 1 inci maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 5/2/2000) Değişmeden önceki hali “Transit, aktarma, gümrük antreposu, geçici depo, gümrük sahası, serbest bölge rejimlerinin uygulandıkları mal ve hizmetler,”

[3]4503 sayılı Kanunun 1 inci maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 5/2/2000) Değişmeden önceki hali “ Gümrük Kanununun 132 nci maddesine göre geri gelen eşya dışarıda bir ameliyeye tabi tutulduğu veya aslî kısmına bir ilave yapıldığı takdirde eşyanın kazandığı değer farkı istisnaya dahil değildir. ”

(*) (Değişmeden önceki şekli): 167 nci maddesi [(5) numaralı fıkrasının (a) bendi ile (7) numaralı fıkrası hariç]

ALTINCI BÖLÜM

Sosyal ve Askerî Amaçlı İstisnalarla Diğer İstisnalar

Madde 17

1. Kültür ve Eğitim Amacı Taşıyan İstisnalar:

Genel ve katma bütçeli daireler, il özel idareleri, belediyeler, köyler, bunların teşkil ettikleri birlikler, üniversiteler, döner sermayeli kuruluşlar, kanunla ve Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle kurulan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, siyasî partiler ve sendikalar, kanunla kurulan veya tüzelkişiliği haiz emekli ve yardım sandıkları, kamu menfaatine yararlı dernekler, tarımsal amaçlı kooperatifler ve Cumhurbaşkanınca vergi muafiyeti tanınan vakıfların;^[1]

a) İlim, fen ve güzel sanatları, tarımı yaymak, ıslah ve teşvik etmek amacıyla yaptıkları teslim ve hizmetleri,

b) Tiyatro, konser salonu, kütüphane, sergi, okuma ve konferans salonları ile spor tesisleri işletmek veya yönetmek suretiyle ifa ettikleri kültür ve eğitim faaliyetlerine ilişkin teslim ve hizmetleri,

2. Sosyal Amaç Taşıyan İstisnalar:

a) Yukarıda sayılan kurum ve kuruluşların hastane, nekahathane, klinik, dispanser, prevantoryum, sanatoryum, kan bankası ve organ nakline mahsus bankalar, anıtlar, botanik ve zooloji bahçeleri, parklar ile veteriner, bakteriyoloji, seroloji ve distofajin laboratuvarları gibi kuruluşlar, öğrenci veya yetiştirme yurtları, yaşlı ve engelli bakım ve huzurevleri, parasız fukara aşevleri, düşkünevleri ve yetimhaneleri işletmek veya yönetmek suretiyle ifa ettikleri kuruluş amaçlarına uygun teslim ve hizmetleri ile bunlardan sağlık hizmeti sunanların teşhis ve tedaviye yönelik olarak birbirlerine yapacakları teslim ve hizmetler.^[2]

b) 8/2/2007 tarihli ve 5580 sayılı Kanun hükümlerine tâbi özel okullarca bedelsiz verilen eğitim, öğretim hizmetlerinde ilgili dönemdeki kapasitelerinin % 10'unu, 24/3/1950 tarihli ve 5661 sayılı Yüksek Öğrenim Öğrenci Yurtları ve Aşevleri Hakkındaki Kanuna Ek Kanun ile 30/4/1992 tarihli ve 3797 sayılı Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun hükümlerine göre kurulan öğrenci yurtları tarafından bedelsiz verilen yurt hizmetlerinde ilgili dönemdeki kapasitelerinin % 10'unu, üniversite ve yüksekokullarda ise % 50'sini geçmemek üzere verilen bedelsiz eğitim ve öğretim hizmetleri, kanunların gösterdiği gerek üzerine bedelsiz olarak yapılan mal teslimi ve hizmet ifaları, birinci fıkrada sayılan kurum ve kuruluşlara bedelsiz olarak yapılan her türlü mal teslimi ve hizmet ifaları ile fakirlere yardım amacıyla gıda bankacılığı faaliyetinde bulunan dernek ve vakıflara Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde bağışlanan gıda, temizlik, giyecek ve yakacak maddelerinin teslimi,^[3]

c) Yabancı devletlerin Türkiye'deki diplomatik temsilcilik ve konsoloslukları ile yabancı hayır ve yardım kurumlarına, bu maddenin 1 numaralı fıkrasında sayılan kurum ve kuruluşlara bedelsiz olarak yapacakları teslim ve hizmetlere ilişkin olarak yapılan teslim ve hizmetler.

Maliye Bakanlığı, istisna kapsamına girecek mal ve hizmetler ile bunların asgari tutarlarını ve bu bendin uygulamasına ilişkin usul ve esasları tespit etmeye yetkilidir.^[4]

d) 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamındaki tescilli taşınmaz kültür varlıklarının rölöve, restorasyon ve restitüsyon projelerine münhasır olmak üzere, bu projelendirmelerden yararlananlara verilen mimarlık hizmetleri ile projelerin uygulanması kapsamında yapılacak teslimler.

İstisna kapsamına girecek mal ve hizmetler ile bunların asgarî standartları ve bu bendin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları Maliye Bakanlığınca belirlenir.^[5]

e) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, kanunlarla kendilerine verilen görev gereği ve kuruluş amaçlarına uygun ruhsat, izin, onay ve benzeri hizmetleri ile bu hizmetlerle ilgili olarak kullanılacak basılı kâğıtların bu kuruluşlar tarafından teslimi (motorlu taşıtlar tescil plaka teslimleri hariç),^[6]

3. Askerî Amaç Taşıyan İstisnalar:

a) Askerî fabrika, tersane ve atölyeler, orduevi ve bağlı şubeleri, askerî gazinolar, kışla gazinoları, vardiya yatakhaneleri ve bunların müstemlatı, özel, yerel ve kiş eğitim merkezleri, askerî kantinler ve askerî müzelerin kuruluş amaçlarına uygun olarak yaptıkları teslim ve hizmetler ile bu kurum ve kuruluşların yapacağı Gelir Vergisi Kanununun 70 inci maddesinde belirtilen mal ve hakların kiralınması işlemleri,[7]

b)[8]

c)[9]

4. Diğer İstisnalar:

a) Gelir Vergisi Kanununa göre vergiden muaf esnaf ile (7338 sayılı kanunun 55 inci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük: 26.10.2021)kazançları basit usulde tespit edilen(40) mükellefler tarafından yapılan teslim ve hizmetler, [10]. (7338 sayılı kanunun 55 inci maddesiyle eklenen ibare; Yürürlük: 193 sayılı Kanunun mükerrer 20/B maddesine ilişkin hükmü 1/1/2022 tarihinden itibaren söz konusu madde kapsamında vergilendirilen kazançlara konu teslim ve hizmetlere uygulanmak üzere 26.10.2021)aynı Kanunun mükerrer 20/B maddesi kapsamında vergilendirilen kazançlara konu teslim ve hizmetler,

b) Gelir Vergisi Kanununa göre gerçek usulde vergiye tabi olmayan çiftçiler ile aynı Kanunun 66 ncı maddesine göre vergiden muaf olan serbest meslek erbabı tarafından yapılan teslim ve hizmetler,[11]

c) Gelir Vergisi Kanununun 81 inci maddesinde belirtilen işlemler ile aynı maddenin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinde yazılı şartlar dahilinde adi ortaklıkların sermaye şirketine dönüşmesi işlemleri ve Kurumlar Vergisi Kanununa göre yapılan devir ve bölünme işlemleri (Bu kapsamda vergiden istisna edilen işlemler bakımından Katma Değer Vergisi Kanununun 30 uncu maddesinin (a) bendi hükmü uygulanmaz. İşlem sonunda faaliyetini bırakan, bölünen veya infisah eden mükelleflerce yüklenilen ve indirilemeyen vergiler, faaliyete başlayan veya devir ve bölünme sonrasında devredilen veya bölünen kurumların varlıklarını devralan mükellefler tarafından mükerrer indirimde yol açmayacak şekilde (7524 sayılı Kanunun 19 uncu maddesiyle eklenen ibare Yürürlük: 02.08.2024), Vergi Usul Kanununda düzenlenen zamanaşımı süreleri ile bağlı olmaksızın yapılacak vergi incelemesi sonucuna göre indirim konusu yapılır.),(12]

ç) Uluslararası roaming anlaşmaları çerçevesinde yurt dışından alınan roaming hizmetleri ile bu hizmetlerin Türkiye'deki müşterilere yansıtılması,[13]

d) İktisadi işletmelere dahil olmayan gayrimenkullerin kiralınması işlemleri, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda kantin olarak belirlenen alanların okul aile birlikleri tarafından kiraya verilmesi işlemleri ile Sağlık Bakanlığına bağlı hastane, klinik, dispanser, sanatoryum gibi kurum ve kuruluşların yapacağı Gelir Vergisi Kanununun 70 inci maddesinde belirtilen mal ve hakların kiralınması işlemleri,[14]

e) Banka ve sigorta muameleleri vergisi kapsamına giren işlemler ve sigorta araçlarının sigorta şirketlerine yaptığı sigorta muamelelerine ilişkin işlemleri ile 5520 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (1) ve (p) bentlerinde (7341 sayılı Kanunun 6 ncı maddesiyle değişen ibare. Yürürlük: 06.11.2021) (41) belirtilen kurumların kredi teminatı sağlama işlemleri,[15]

f) Darphane ve Damga Matbaası tarafından yapılan teslim ve hizmetler,[16]

g) Külçe altın ve külçe gümüş teslimleri ile kıymetli taşların (elmas, pırlanta, yakut, zümrüt, topaz, safir, zebircet, inci) 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa göre Türkiye'de kurulu borsalarda işlem görmek üzere ithali, borsaya teslimi ve borsa üyeleri arasında el değiştirmesi, döviz, para, damga pulu, değerli kâğıtlar, hisse senedi, tahvil(elde edilen faiz gelirleri ile sınırlı olmak üzere tahvil satın almak suretiyle verilen finansman hizmetleri dâhil),varlık kiralama şirketleri tarafından ihraç edilen kira sertifikaları, Türkiye'de kurulu borsalarda işlem gören sermaye piyasası araçları ile metal, plastik, lastik, kauçuk, kâğıt, cam hurda ve atıkları ile konfeksiyon kırpıntılarının teslimi,[17]

h) Ziraî amaçlı su teslimleri ile köy tüzel kişiliklerince köyde ikamet edenlere yapılan ticarî amaçlı olmayan perakende içme suyu teslimleri, kamu kuruluşları, tarımsal kooperatifler ve çiftçi birliklerince yapılan arazi ıslahına ait hizmetler. [18]

ı) Serbest bölgelerde verilen hizmetler ile serbest bölgelere veya bu bölgelerden yapılan ihraç amaçlı yük taşıma işleri [19] [20]

i) Varlık ve hakların, Türkiye Varlık Fonu ve alt fonlara devri ile bu varlık ve hakların Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi tarafından yönetilmesi suretiyle yapılan teslim ve hizmetler,

Bu bent kapsamında istisna edilen işlemler bakımından, 30 uncu maddenin birinci fıkrasının (a) bendi hükmü uygulanmaz.[21]

j) Boru hattı ile yapılan yabancı ham petrol, gaz ve bunların ürünlerinin taşınması hizmetleri.[22]

k) Organize sanayi bölgeleri ile küçük sanayi sitelerinin kurulması amacıyla oluşturulan iktisadi işletmelerin arsa ve işyeri teslimleri[23]

l) 30.1.2002 tarihli ve 4743 sayılı Kanun hükümlerine göre kurulan varlık yönetim şirketlerinin bankalar, özel finans kurumları ve diğer mali kurumlardan devraldığı alacakların tahsili amacıyla bu alacakların teminatını oluşturan mal ve hakların (müzayede mahallinde satışı dahil) teslimi ile aynı Kanuna göre finansal yeniden yapılandırma çerçeve anlaşmaları hükümleri kapsamında yeniden yapılandırılan borçların ödenmemesi nedeniyle bu borçların teminatını oluşturan mal ve hakların (müzayede mahallinde satışı dahil) teslimi,[24]

m) Bankalar Kanunu uyarınca; mal ve hakların Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna teslimi ile bunların Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından (müzayede mahallinde satışı dahil) teslimi, bu Fonun devraldığı alacakların tahsili amacıyla, bunların teminatını oluşturan mal ve hakların (müzayede mahallinde satışı dahil) teslimi ve temettü hariç ortaklık haklarıyla yönetim ve denetimleri devralınan şirketlerin aktiflerinin Fon alacaklarının tahsili amacıyla (müzayede mahallerinde yapılan satışlar dahil) teslimi,

Bu istisna işlem bedelinden Fona intikal eden tutarla orantılı uygulanır.[25]

n) Basın, Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğüne verilen haber hizmetleri.[26]

o) Gümrük antrepoları ve geçici depolama yerleri ile gümrük hizmetlerinin verildiği gümrüklü sahalarda vergisiz satış yapılan işyerlerinin ve bu işyerlerine ait depo ve ardiye gibi bağımsız birimlerin kiralınması,[27]

ö) Gümrük antrepoları ve geçici depolama yerleri ile gümrük hizmetlerinin verildiği gümrüklü sahalarda, ithalat ve ihracat işlemlerine konu mallar ile transit rejim kapsamında işlem gören mallar için verilen ardiye, depolama ve terminal hizmetleri, [28]

p) Hazinece yapılan taşınmaz teslimi ve kiralamaları, irtifak hakkı tesisi, kullanma izni ve ön izin verilmesi işlemleri ile (7534 sayılı kanunun 3 üncü maddesiyle eklenen ibare; Yürürlük: 12.12.2024) Kentsel Dönüşüm Başkanlığı ve Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca yapılan arsa ve arazi teslimleri,[29] belediyeler ve il özel idarelerinin mülkiyetindeki taşınmazların (7555 Sayılı Kanunun 7 nci maddesiyle eklenen ibare; Yürürlük: 24.07.2025) ve Vakıflar Genel Müdürlüğüne yönettiği ve temsil ettiği mazbut vakıfların mülkiyetinde bulunan taşınmazların satışı suretiyle gerçekleşen devir ve teslimler,[30]

r) Kurumların aktifinde en az iki tam yıl süreyle bulunan (7456 sayılı kanunun 7 nci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük: 15.07.2023) iştirak hisselerinin [42] satışı suretiyle gerçekleşen devir ve teslimler ile bankalara, finansal kiralama ve finansman şirketlerine borçlu olanların ve kefillerinin borçlarına karşılık taşınmaz ve iştirak hisselerinin (müzayede mahallerinde yapılan satışlar dahil) bankalara, finansal kiralama ve finansman şirketlerine devir ve teslimleri ile bu taşınmaz ve iştirak hisselerinin finansal kiralama ve finansman şirketlerince devir ve teslimi.[31]

İstisna kapsamındaki kıymetlerin ticaretini yapan kurumların, bu amaçla aktiflerinde bulundurdıkları (7456 sayılı kanunun 7 nci maddesiyle

metinden çıkarılan ibare; Yürürlük: 15.07.2023)[43] iştirak hisselerinin teslimleri istisna kapsamı dışındadır.

İstisna kapsamında teslim edilen kıymetlerin iktisabında yüklenilen ve teslimin yapıldığı döneme kadar indirim yoluyla giderilemeyen katma değer vergisi, teslimin yapıldığı hesap dönemine ilişkin gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak dikkate alınır.

Bu fıkranın (u) bendi kapsamında varlık kiralama şirketlerine ve (y) bendi kapsamında finansal kiralama şirketleri, katılım bankaları ile kalkınma ve yatırım bankalarına devredilen **(7456 sayılı kanunun 7 nci maddesiyle metinden çıkarılan ibare; YürürlükB 15.07.2023)[43]** iştirak hisselerinin, kaynak kuruluş ve kiracı tarafından üçüncü kişilere satışına ilişkin en az iki tam yıl aktifte bulundurma süresinin hesabında, bu **[43]** iştirak hisselerinin varlık kiralama şirketleri, finansal kiralama şirketleri, katılım bankaları ile kalkınma ve yatırım bankalarının aktifinde bulunduğu süreler de dikkate alınır. **[32]**

s) Engellilerin eğitimleri, meslekleri, günlük yaşamları için özel olarak üretilmiş her türlü araç-gereç ve özel bilgisayar programları. **[33]**

ş) 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 38/A maddesinde tanımlanan konut finansmanı amacıyla teminat gösterilen veya ipotek konulan konutun, konut finansman kuruluşları, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, ipotek finansmanı kuruluşları ya da üçüncü kişilere teslimi (müzayede mahallinde yapılan satışlar dahil) ile bu şekilde alınan konutun, konut finansman kuruluşları, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı veya ipotek finansmanı kuruluşları tarafından teslimi (müzayede mahallinde yapılan satış dahil). **[34]**

t) 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu kapsamında düzenlenen ürün senetlerinin, 1 inci maddenin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinin (d) alt bendi ile 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (ğ) bendinde belirtilen işlemler hariç olmak üzere, ürün ihtisas borsaları ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığının ürün senedi alım-satımı konusunda izin alan ticaret borsaları aracılığıyla teslimleri (Bu kapsamda vergiden istisna edilen işlemler bakımından 30 uncu maddenin birinci fıkrasının (a) bendi hükmü uygulanmaz.) **[35]**

u) Her türlü varlık ve hakkın, kaynak kuruluşlarca, kira sertifikası ihracı amacıyla ve sözleşme süresi sonunda geri alınması şartıyla varlık kiralama şirketlerine devri ile bu varlık ve hakların varlık kiralama şirketlerince kiralanması ve devralınan kuruma devri.

İstisna kapsamında, varlık kiralama şirketlerine devredilen varlık ve hakların iktisabında yüklenilen ve devrin yapıldığı döneme kadar indirim yoluyla giderilemeyen katma değer vergisi, devrin yapıldığı hesap dönemine ilişkin gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak dikkate alınır. **[36]**

v) 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu uyarınca oluşturulan Sigorta Tahkim Komisyonu tarafından münhasıran uyuşmazlıkların çözümüne ilişkin olarak verilen hizmetler. **[37]**

y) 21/11/2012 tarihli ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu kapsamında; finansal kiralama şirketleri, katılım bankaları ile kalkınma ve yatırım bankalarının bizzat kiracıdan satın alınıp geriye kiralanmış her türlü taşınır ve taşınmazlara uygulanmak üzere ve kiralamaya konu kıymetin mülkiyetinin sözleşme süresi sonunda kiracıya devredilecek olması koşulu ile kiralamaya konu taşınır ve taşınmazın kiralayana satılması, satan kişilere kiralanması ve devri.

İstisna kapsamında, finansal kiralama şirketleri, katılım bankaları ile kalkınma ve yatırım bankalarına devredilen her türlü taşınır ve taşınmaz malların iktisabında yüklenilen ve devrin yapıldığı döneme kadar indirim yoluyla giderilemeyen katma değer vergisi, devrin yapıldığı hesap dönemine ilişkin gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak dikkate alınır. **[38]**

z) 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 5/B maddesi kapsamındaki araştırma ve geliştirme, yenilik ile yazılım faaliyetleri neticesinde ortaya çıkan patentli veya faydalı model belgeli buluşa ilişkin gayri maddi hakların kiralanması, devri veya satışı (Bu kapsamda vergiden istisna edilen işlemler bakımından bu Kanunun 30 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi hükmü uygulanmaz.) **[39]**

[1] 700 sayılı KHK'nın 90 ıncı maddesi ile bu fıkra da yer alan "kanunla ibaresinden sonra gelmek üzere "ve Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle" ibaresi eklenmiş ve "Bakanlar Kurulunca" ibaresi "Cumhurbaşkanınca" şeklinde değiştirilmiştir. (Yürürlük 9/7/2018)

[2] 6462 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin 36 ncı fıkrası ile "sakat" ibaresi "engelli" ibaresi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 3/5/2013)

6009 sayılı Kanunun 28 inci maddesi ile " teslim ve hizmetleri" ibaresi " teslim ve hizmetleri ile bunlardan sağlık hizmeti sunanların teşhis ve tedaviye yönelik olarak birbirlerine yapacakları teslim ve hizmetler " ibaresi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/7/2009)

[3] 5904 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi ile "özel okullar tarafından ilgili dönemdeki kapasitelerinin % 10'unu" ibaresi "özel okullarca bedelsiz verilen eğitim, öğretim hizmetlerinde ilgili dönemdeki kapasitelerinin % 10'unu, 24/3/1950 tarihli ve 5661 sayılı Yüksek Öğrenim Öğrenci Yurtları ve Aşevleri Hakkındaki Kanuna Ek Kanun ile 30/4/1992 tarihli ve 3797 sayılı Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun hükümlerine göre kurulan öğrenci yurtları tarafından bedelsiz verilen yurt hizmetlerinde ilgili dönemdeki kapasitelerinin % 10'unu," ibaresi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 3/7/2009)

5615 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi ile "Üniversite ve yüksekokullar ile 8.6.1965 tarihli ve 625 sayılı Kanun hükümlerine tâbi özel okullar tarafından ilgili dönemdeki kapasitelerinin % 10 unu" ibaresi "8/2/2007 tarihli ve 5580 sayılı Kanun hükümlerine tâbi özel okullar tarafından ilgili dönemdeki kapasitelerinin % 10'unu, üniversite ve yüksekokullarda ise % 50'sini" ibaresi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/8/2007)

5281 sayılı Kanunun 43 üncü maddesi ile "gıda maddelerinin" ibaresi "gıda, temizlik, giyecek ve yakacak maddelerinin", ibaresi ile değiştirilmiştir. Yürürlük (1/1/2005 tarihinden geçerli olmak üzere 31/12/2004 tarihinde)

5228 sayılı Kanunun 15 inci maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 31/7/2004) Değişmeden önceki hali "Kanunların gösterdiği gerek üzerine bedelsiz olarak yapılan mal teslimi ve hizmet ifaları, yukarıda sayılan kurum ve kuruluşlara bedelsiz olarak yapılan her türlü mal teslimi ve hizmet ifaları ile fakirlere yardım amacıyla gıda bankacılığı faaliyetinde bulunan dernek ve vakıflara Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde bağışlanan gıda maddelerinin teslimi,"

5035 sayılı Kanunun 8 inci maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/1/2004 tarihinden geçerli olmak üzere 2/1/2004)

3297 sayılı Kanunun 6 ncı maddesiyle değiştirilmiştir. (Yürürlük 20/6/1986) Değişmeden önceki hali "Yukarıda sayılan kurum ve kuruluşlara bedelsiz olarak yapılan teslimler ile ifa edilen hizmetler," Aynı Kanunun 18 inci maddesi ile de 1/1/1987 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlükten kaldırılmıştır. Kaldırılan hüküm "Kanunların gösterdiği gerek üzerine bedelsiz olarak yapılan mal teslimi ve hizmet ifaları ile yukarıda sayılan kurum ve kuruluşlara bedelsiz olarak yapılan her türlü mal teslimi ve hizmet ifaları,"

[4] 4605 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 30/11/2000)

[5] 5281 sayılı Kanunun 43 üncü maddesi ile "Maliye Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle" ibaresi "Maliye Bakanlığınca" ibaresi ile değiştirilmiştir. Yürürlük (13/11/2004 tarihinden geçerli olmak üzere 31/12/2004 tarihinde)

5226 sayılı Kanunun 19 uncu maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 27/7/2004)

[6] 5228 sayılı Kanunun 15 inci maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 31/7/2004)

[7] 6519 sayılı Kanunun 45 inci maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 22/2/2014) Değişmeden önceki hali "Askerî fabrika, tersane ve atölyelerin kuruluş amaçlarına uygun olarak yaptıkları teslim ve hizmetler."

[8] 3297 sayılı Kanunun 18 inci maddesi ile 1/1/1987 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlükten kaldırılmıştır. Kaldırılan hüküm "Harp, silah, araç, teçhizat, makine cihaz ve sistemleri ile bunların yapım, bakım ve onarımlarında kullanılacak yedek parçaların Milli Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı ve Milli İstihbarat Teşkilatı ile Emniyet Genel Müdürlüğüne teslimi,"

3099 Sayılı Kanunun 1 inci maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/1/1985)Değişmeden önceki hali "Harp silah, araç, teçhizat, makine, cihaz ve sistemleri ile bunların yapım, bakım ve onarımlarında kullanılacak yedek parçaların Milli Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı ile Emniyet Genel Müdürlüğüne teslimi,"

[9] 3099 Sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle eklenmiş olup (Yürürlük 1/1/1985) aynı Kanunun geçici maddesi ile 31/12/1985 tarihi itibarıyla yürürlükten kaldırılmıştır. Kaldırılan hüküm "Gümrük giriş tarife cetvelinin (27.09) tarife pozisyonunda yer alan hampetrol ile (27.10) tarife pozisyonunda yer alan akaryakıt ve yağların (38.19.29) tarife pozisyonuna giren yalnız petrol istihsalinde kullanılan kimyevi müstahzarlar ile (34.02, 38.19) yalnız makine yağı istihsalinde kullanılan katkı maddeleri (additifler) nin Milli Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı ve Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı için bu kuruluşlara veya gerek göstermeleri üzerine bu kuruluşların akaryakıt ikmalini yapan müesseselere teslimi."

[10] 4842 sayılı Kanunun 23 üncü maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/7/2003) Değişmeden önceki hali "Gelir Vergisi Kanununa göre vergiden muaf esnaf tarafından yapılan teslim ve hizmetler,"

[11] 4369 sayılı Kanunun 81 inci maddesinin E fıkrası ile "vergiden muaf olan küçük çiftçiler ile kazançları götürü gider usulüne göre tespit edilen çiftçiler" ibaresi "gerçek usulde vergiye tabi olmayan çiftçiler ile aynı Kanunun 66 ncı maddesine göre vergiden muaf olan serbest meslek erbabı" ibaresi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 29/7/1998)

3297 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/1/1986) Değişmeden önceki hali "Gelir Vergisi Kanununa göre vergiden muaf olan küçük çiftçiler tarafından yapılan teslim ve hizmetler,"

[12] 7104 sayılı Kanunun 5 inci maddesi ile "Gelir Vergisi Kanununun 81 inci maddesinde belirtilen işlemler ile" ibaresinden sonra gelmek üzere "aynı maddenin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinde yazılı şartlar dahilinde adi ortaklıkların sermaye şirketine dönüşmesi işlemleri ve" ibaresi eklenmiştir. (Yürürlük 1/6/2018)

4684 sayılı Kanunun 19 uncu maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 3/7/2001) Değişmeden önceki hali "Gelir Vergisi Kanununun 81 inci ve Kurumlar Vergisi Kanununun 37 ve 39 uncu maddelerinde belirtilen işlemler,"

[13] 7061 sayılı Kanunun 42 nci maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 1/1/2018)

[14] 7103 sayılı Kanunun 30 uncu maddesi ile "gayrimenkullerin kiralınması işlemleri," ibaresi "gayrimenkullerin kiralınması işlemleri, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda kantin olarak belirlenen alanların okul aile birlikleri tarafından kiraya verilmesi işlemleri" ibaresi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 27/3/2018)

6225 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi ile "kiralınması işlemleri" ibaresi "kiralınması işlemleri ile Sağlık Bakanlığına bağlı hastane, klinik, dispanser, sanatoryum gibi kurum ve kuruluşların yapacağı Gelir Vergisi Kanununun 70 inci maddesinde belirtilen mal ve hakların kiralınması işlemleri " ibaresi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 26/4/2011)

[15] 5766 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin a bendi ile "tali acenteler dahil sigorta acente ve prodüktörlerinin" ibaresi "sigorta araçlarının sigorta şirketlerine yaptığı" ibaresi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/9/2008)

4842 sayılı Kanunun 23 üncü maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/7/2003) Değişmeden önceki hali "Banka ve sigorta muameleleri vergisi kapsamına giren işlemler ile sigorta acente prodüktörlerinin sigorta muamelelerine ilişkin işlemleri,"

3297 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 20/6/1986) Değişmeden önceki hali "Banka ve sigorta muameleleri vergisi kapsamına giren işlemler,"

[16] 5602 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin 5 inci fıkrası ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/4/2007) Değişmeden önceki hali "Darphane ve Damga Matbaası tarafından yapılan teslim ve hizmetler ile Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğüne düzenlenen piyango, sayısal loto, hemen kazan ve benzeri oyunların tertiplenmesi veya oynanması,"

5228 sayılı Kanunun 15 inci maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğüne şans oyunlarına ilişkin işletme hakkını devrettiği işletici firmanın sözleşme ile belirlenen şans oyunlarını fiilen oynatmaya başladığı tarihte) Değişmeden önceki hali "Darphane ve Damga Matbaası tarafından yapılan teslim ve hizmetler,"

[17] 7104 sayılı Kanunun 5 inci maddesi ile "atıklarının" ibaresi "atıkları ile konfeksiyon kırpıntılarının" şeklinde değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/6/2018)

6728 sayılı Kanunun 43 üncü maddesi ile "tahvil" ibaresinden sonra gelmek üzere "(elde edilen faiz gelirleri ile sınırlı olmak üzere tahvil satın almak suretiyle verilen finansman hizmetleri dâhil)" parantez içi hüküm eklenmiştir. Yürürlük 9/8/2016

6552 sayılı Kanunun 26 ncı maddesi ile "Külçe altın, külçe gümüş, kıymetli taşlar (elmas, pırlanta, yakut, zümrüt, topaz, safir, zebircet, inci, kübik virconia) " ibaresi " Külçe altın ve külçe gümüş teslimleri ile kıymetli taşların (elmas, pırlanta, yakut, zümrüt, topaz, safir, zebircet, inci) 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa göre Türkiye'de kurulu borsalarda işlem görmek üzere ithali, borsaya teslimi ve borsa üyeleri arasında el değiştirmesi," şeklinde değiştirilmiştir. (Yürürlük 11/9/2014)

6322 sayılı Kanunun 21 inci maddesi ile "kira sertifikaları" ibaresinden sonra gelmek üzere ",Türkiye'de kurulu borsalarda işlem gören sermaye piyasası araçları" ibaresi eklenmiştir. (Yürürlük 15/6/2012)

6111 sayılı Kanunun 85 inci maddesi ile " tahvil " ibaresi " tahvil, varlık kiralama şirketleri tarafından ihraç edilen kira sertifikaları " ibaresi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 25/2/2011)

5766 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin b bendi ile "atıkları (hurda metalden elde edilen külçeler dahil) teslimi" ibaresi "atıklarının teslimi" ibaresi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 7/7/2008)

5228 sayılı Kanunun 15 inci maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/8/2004). Değişmeden önceki hali "Külçe altın, dore külçe altın, külçe gümüş, döviz, para, damga pulu, harç pulu, değerli kâğıtlar, hisse senedi, tahvil ile metal, plastik, kâğıt, cam hurda ve atıklarının teslimi,"

5035 sayılı Kanunun 8 inci maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/1/2004 tarihinden geçerli olmak üzere 2/1/2004) Değişmeden önceki hali "Külçe altın,külçe gümüş, döviz, para, damga pulu, harç pulu, değerli kâğıtlar, taşıt pulu, hisse senedi ve tahvil işlemleri,"

4369 sayılı Kanunun 60 inci maddesi ile "Külçe altın," ibaresinden sonra gelmek üzere "külçe gümüş," ibaresi eklenmiştir. (Yürürlük 29/7/1998)

3297 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 20/6/1986) Değişmeden önceki hali "Külçe altın, döviz, para, damga pulu, hisse senedi ve tahvil teslimleri,"

[18] 4697 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi ile " Ziraî sulama amaçlı su teslimleri," ibaresi " Ziraî amaçlı su teslimleri ile köy tüzel kişiliklerince köyde ikamet edenlere yapılan ticarî amaçlı olmayan perakende içme suyu teslimleri," ibaresi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 10/7/2001)

[19] 6761 sayılı Kanunun 5 inci maddesi ile eklenen ibare. (Yürürlük:24/11/2016)

[20] 5228 sayılı Kanunun 15 inci maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/8/2004) Değişmeden önceki hali "Serbest bölgelerde verilen hizmetler, deniz ve hava taşıma araçları için liman ve hava meydanlarında yapılan hizmetler,"

5035 sayılı Kanunun 8 inci maddesi ile mülga olan bent yeniden düzenlenmiştir. (Yürürlük 2/1/2004)

3393 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır. (Yürürlük 30/6/1987) Kaldırılan hüküm "150 m²'ye kadar konutların teslimi ile konut yapı kooperatiflerine yapılan inşaat taahhüt işleri,"

3099 Sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle eklenmiştir. (Yürürlük 1/1/1985) (Aynı Kanunun geçici maddesinde 31/12/1988 tarihi itibarıyla yürürlükten kalkacağı hükmü mevcuttur.)

[21] 6741 sayılı Kanunun 9 uncu maddesiyle eklenmiştir. (Yürürlük 26/8/2016)

[22] 3297 sayılı Kanunun 6 ncı maddesiyle eklenmiştir. (Yürürlük 20/6/1986)

[23] 5904 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi ile "ile konut yapı kooperatiflerinin üyelerine konut teslimleri" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır. (Yürürlük 3/7/2009)

4369 sayılı Kanunun 60 inci maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 29/7/1998)

[24] 4842 sayılı Kanunun 23 üncü maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 1/5/2003)

[25] 5228 sayılı Kanunun 15 inci maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 31/7/2004) Değişmeden önceki hali "1999 tarihli ve 4389 sayılı Bankalar Kanunu hükümlerine göre temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimleri veya hisseleri kısmen veya tamamen Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna intikal eden bankalara, tasfiyeleri Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu eliyle yürütülen müflis bankaların iflâs idarelerine ait mal ve hakların (müzayede mahallerinde yapılan satışlar dahil) teslimi ve kiralınması."

5020 sayılı Kanunun 11 inci maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 12/12/2003) Değişmeden önceki hali "18.6.1999 tarihli ve 4389 sayılı Bankalar Kanunu hükümlerine göre Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna intikal eden mal ve hakların (müzayede mahallinde satışı dahil) teslimi ve kiralınması."

4842 sayılı Kanunun 23 üncü maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 1/5/2003)

[26] 5035 sayılı Kanunun 8 inci maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 2/1/2004)

[27] 7104 sayılı Kanunun 5 inci maddesi ile " ; ithalat ve ihracat işlemlerine konu mallar ile transit rejim kapsamında işlem gören mallar için verilen ardiye, depolama ve terminal hizmetleri ile" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır. (Yürürlük 1/6/2018)

5615 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi ile "işlemlerine konu mallar" ibaresi "işlemlerine konu mallar ile transit rejim kapsamında işlem gören mallar" ibaresi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 4/7/2007)

5228 sayılı Kanunun 15 inci maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 1/1/2004 tarihinden geçerli olmak üzere 31/7/2004 tarihinde)

[28] 7104 sayılı Kanunun 5 inci maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 1/6/2018)

[29] 5793 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 6/8/2008) Değişmeden önceki hali "Hazinece yapılan; gayrimenkul teslim ve kiralama, irtifak hakkı tesisi, kullanma izni ve ön izin verilmesi işlemleri."

5766 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin b bendi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 7/7/2008) Değişmeden önceki hali "Hazine ve Arsa Ofisi Genel Müdürlüğünce yapılan taşınmaz mal teslimleri ile Hazinece yapılan irtifak hakkı tesisi işlemi."

5228 sayılı Kanunun 15 inci maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 1/8/2004)

[30] 6770 sayılı Kanunun 8 inci maddesiyle eklenen ibare. (Yürürlük 27/01/2017)

[31] 7061 sayılı Kanunun 42 nci maddesi ile "bankalara" ibareleri "bankalara, finansal kiralama ve finansman şirketlerine" şeklinde değiştirilmiş, "devir ve teslimleri" ibaresinden sonra gelmek üzere "ile bu taşınmaz ve iştirak hisselerinin finansal kiralama ve finansman şirketlerince devir ve teslimi" ibaresi eklenmiştir. (Yürürlük 1/1/2018)

[32] 6728 sayılı Kanunun 43/b maddesi ile son paragraf eklenmiştir. (Yürürlük 9/8/2016)

5793 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi ile "gayrimenkullerin" ibaresi "taşınmazların" ve "gayrimenkul" ibaresi "taşınmaz" şeklinde değiştirilmiştir. (Yürürlük 6/8/2008)

5615 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 4/7/2007) Değişmeden önceki hali "Kurumların en az iki tam yıl süreyle aktiflerinde yer alan iştirak hisseleri ile gayrimenkullerinin satışı suretiyle gerçekleşen devir ve teslimleri, bankalara borçlu olanların ve kefillerinin borçlarına karşılık gayrimenkul ve iştirak hisselerinin (müzayede mahallerinde yapılan satışlar dahil) bankalara devir ve teslimleri.

İstisna kapsamındaki kıymetlerin ticaretini yapanların, bu amaçla ellerinde bulundurdıkları gayrimenkul ve iştirak hisselerinin teslimleri istisna kapsamı dışındadır. Bu şekilde teslim edilen kıymetlerin iktisabında yüklenilen ve teslimin yapıldığı döneme kadar indirim yoluyla giderilemeyen Katma Değer Vergisi, teslimin yapıldığı hesap dönemine ilişkin Gelir veya Kurumlar Vergisi matrahının tespitinde gider olarak dikkate alınır."

5281 sayılı Kanunun 33 üncü maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 1/1/2005 tarihinden geçerli olmak üzere 31/12/2004 tarihinde)

[33] 6462 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin 36 ncı fıkrası ile "özürlülerin" ibaresi "engellilerin" ibaresi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 3/5/2013)

5378 sayılı Kanunun 32 nci maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 7/7/2005)

[34] 5582 sayılı Kanunun 35 inci maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 6/3/2007)

[35] 5904 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 3/7/2009)

[36] 6728 sayılı Kanunun 43/c maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 9/8/2016) Değişmeden önceki hali "Menkul, gayrimenkul ve maddi olmayan varlıkların, varlık kiralama şirketlerine devri ile bu varlıkların varlık kiralama şirketlerince kiralınması ve devralınan kuruma devri."

6111 sayılı Kanunun 85 inci maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 25/2/2011)

[37] 6327 sayılı Kanunun 12 nci maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 29/6/2012)

[38] 6728 sayılı Kanunun 43/ç maddesi ile değiştirilmiştir. Yürürlük düzenlemenin birinci paragrafı 2/8/2013 tarihinden itibaren yapılan işlemlere uygulanmak üzere 9/8/2016 tarihinde, diğer paragraf 9/8/2016 tarihinde Değişmeden önceki hali "21/11/2012 tarihli ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu kapsamında; finansal kiralama şirketlerince bizzat kiracıdan satın alınıp geriye kiralanan taşınmazlara uygulanmak üzere ve kiralamaya konu taşınmazın mülkiyetinin sözleşme süresi sonunda kiracıya devredilecek olması koşulu ile kiralınmaya konu taşınmazların kiralayana satılması, satan kişilere kiralınması ve devri."

6495 sayılı Kanunun 29 uncu maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 2/8/2013)

[39] 6518 sayılı Kanunun 32 inci maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 1/1/2015)

015 tarihinden itibaren yapılacak teslim ve hizmetlere uygulanmak üzere 19/2/2014 (yayımlı) tarihinde,

(40)Değişmeden önceki şekli : basit usulde vergilendirilen

(41)Değişmeden önceki şekli : Kurumlar Vergisi Kanununun 7 nci maddesinin (24) numaralı bendinde

(42)Değişmeden önceki şekli : iştirak hisseleri ile taşınmazların

(43)Değişmeden önceki şekli :taşınmaz ve

YEDİNCİ BÖLÜM

İstisnadan Vazgeçme ve İstisnaların Sınırı

Madde 18 İstisnadan Vazgeçme

1. Vergiden istisna edilmiş işlemleri yapanlar, ilgili vergi dairesine yazılı başvuruda bulunarak, belirtecekleri işlem türleri için vergiye tâbi tutulmalarını talep edebilirler. Bu talebin dilekçede belirtilen ve dilekçe tarihinden sonra ifa edilen işlemlerin tamamını kapsamı şarttır. Şu kadar ki, mükellefiyetin devam etmekte olan işlemlere şümulü yoktur.^[1]
2. Kamu menfaatine yararlı dernekler ve Cumhurbaşkanınca vergi muafiyeti tanınan vakıfların kuruluş amaçlarına uygun olarak işletmek veya yönetmek suretiyle ifa ettikleri teslim ve hizmetlere ilişkin istisnalar hariç olmak üzere, 17 nci maddenin (1) ve (2) numaralı fıkralarıyla (3) numaralı fıkranın (a) ve (4) numaralı fıkranın (e) bentlerinde yazılı istisnalar hakkında yukarıdaki (1) numaralı fıkra hükmü uygulanmaz.^[2]
3. İstisnadan vazgeçeceklerin talepleri üzerine, vergi dairesince, vergi mükellefiyetleri talep tarihinden itibaren tesis olunur. Bu şekilde mükellef olanlar üç yıl geçmedikçe mükellefiyetten çıkamazlar. Mükellefler üç yıllık sürenin bitiminden önce mükellefiyetten çıkma talebinde bulunmadıkları takdirde mükellefiyet yeniden üç yıl süre ile uzatılmış sayılır.

^[1] 5228 sayılı Kanunun 16 ncı maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/8/2004) Değişmeden önceki hali “1.Vergiden istisna edilen işlemleri yapanlar diledikleri takdirde ilgili vergi dairesine yazılı olarak müracaatta bulunarak bu işlemleri dolayısıyla vergiye tabi tutulmalarını talep edebilirler. Bu talebin mükellefin istisnaya dahil olan işlemlerinin tamamını kapsamı şarttır.

Şu kadar ki; mükellefiyetin devam edilmekte olan işlemlere şümulü yoktur.”

3297 sayılı Kanunun 7 nci maddesiyle değiştirilmiştir. (Yürürlük 20/6/1986) Değişmeden önceki hali “Vergiden istisna edilen işlemleri yapanlar diledikleri takdirde ilgili vergi dairesine yazılı olarak müracaatta bulunarak bu işlemleri dolayısıyla vergiye tabi tutulmalarını talebedebilirler. Bu talebin mükellefin istisnaya dahil olan işlemlerinin tamamını kapsamı şarttır.”

^[2] 700 sayılı KHK’nın 90 ıncı maddesi ile bu fıkra yer alan “Bakanlar Kurulunca” ibaresi “Cumhurbaşkanınca” şeklinde değiştirilmiştir. (Yürürlük 9/7/2018)

5228 sayılı Kanunun 16 ncı maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/8/2004) Değişmeden önceki hali “Ancak 17 nci maddenin birinci ve ikinci fıkralarıyla üçüncü fıkranın (a) ve 4 üncü fıkranın (e) bendlerinde yazılı istisnalar hakkında yukarıdaki birinci fıkra hükmü uygulanmaz.”

Madde 19 İstisnaların Sınırı

1. Diğer kanunlardaki vergi muafık ve istisna hükümleri bu vergi bakımından geçersizdir. Katma değer vergisine ilişkin istisna ve muafiyetler ancak bu Kanuna hüküm eklenmek veya bu Kanunda değişiklik yapılmak suretiyle düzenlenir.
2. Uluslararası anlaşma hükümleri saklıdır.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Matrah, Nispet ve İndirim

Birinci Bölüm

Matrah

Madde 20 Teslim ve Hizmet İşlemlerinde Matrah

1. Teslim ve hizmet işlemlerinde matrah, bu işlemlerin karşılığını teşkil eden bedeldir.
2. Bedel deyimi, mal teslim alan veya kendisine hizmet yapılan veya bunlar adına hareket edenlerden bu işlemler karşılığında her ne suretle olursa olsun alınan veya bunlarca borçlanılan para, mal ve diğer suretlerde sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaat, hizmet ve değerler toplamını ifade eder.
- 3.^[1]
4. Belli bir tarife göre fiyatı tespit edilen işlemler ile bedelin biletle tahsil edildiği hallerde tarife ve bilet bedeli Katma Değer Vergisi dahil edilerek tespit olunur ve vergi müşteriye ayrıca intikal ettirilmez.

^[1]4369 sayılı Kanunun 82 nci maddesinin 5 inci fıkrası ile kaldırılmıştır. (Yürürlük 29/7/1998) Kaldırılan hüküm “Mükellefin vergiye tabi faaliyetlerinde kullanacağı amortismanına tabi menkul veya gayrimenkul malların imali veya inşası işlemlerinde matrah bunların Vergi Usul Kanununa göre tespit edilen değerleridir.”

Madde 21 İthalatta Matrah

İthalatta verginin matrahı aşağıda gösterilen unsurların toplamıdır:

- a) İthal edilen malın gümrük vergisi tarhına esas olan kıymeti, gümrük vergisinin kıymet esasına göre alınmaması veya malın gümrük vergisinden muaf olması halinde sigorta ve navlun bedelleri dahil (CIF) değeri, bunun belli olmadığı hallerde malın gümrükçe tespit edilecek değeri,
- b) İthalat sırasında ödenen her türlü vergi, resim, harç ve paylar,
- c) Gümrük beyannamesinin tescil tarihine kadar yapılan diğer giderler ve ödemelerden vergilendirilmeyenler ile mal bedeli üzerinden hesaplanan fiyat farkı, kur farkı gibi ödemeler.^[1]

(7555 Sayılı Kanunun 8 inci maddesiyle eklenen bent; Yürürlük: 01.08.2025) ç) 4760 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin (4) numaralı fıkrası uyarınca teminat karşılığı ithal edilen malın teminatının hesaplanmasına esas özel tüketim vergisi tutarı.

^[1]4731 sayılı Kanunun 5 inci maddesi ile “diğer giderler ve ödemeler” ibaresi “diğer giderler ve ödemelerden vergilendirilmeyenler” ibaresi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 3012/2001)

4369 sayılı Kanunun 81 inci maddesinin E fıkrası ile “Fiili ithalata” ibaresi “Gümrük beyannamesinin tescil tarihine” ibaresi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/8/1998)

Madde 22 Uluslararası Yük ve Yolcu Taşımalarında Matrah

İkametgâhı, kanunî merkezi ve iş merkezi Türkiye’de bulunmayanlar tarafından yabancı ülkeler ile Türkiye arasında yapılan taşımacılık ile transit taşımacılıkta şahıs ve ton başına kilometre itibarıyla yurt içi emsalleri göz önüne alınmak suretiyle matrah tespitine Maliye ve Gümrük Bakanlığı yetkilidir.

Madde 23 Özel Matrah Şekilleri

Özel matrah şekilleri şunlardır;

- a) Spor-Toto oyununda ve Millî Piyango dahil her türlü piyangoda, oyuna ve piyangoya katılma bedeli,
- b) At yarışları ve diğer müşterek bahis ve talih oyunlarında bu yarış ve oyunlara katılma karşılığında alınan bedel ile bunların icra edildiği mahallere giriş karşılığında alınan bedel,
- c) Profesyonel sanatçıların yer aldığı gösteriler ve konserler ile profesyonel sporcuların katıldığı sportif faaliyetler, maçlar ve yarışlar ve yarışmalar tertiplenmesi ve gösterilmesinde bunların icra edildiği mahallere giriş karşılığında alınan bedel ile bu mahallerde yapılan teslim ve hizmetlerin bedeli,
- d) Gümrük depolarında ve müzayede mahallerinde yapılan satışlarda kesin satış bedeli ile 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu kapsamında düzenlenen ürün senetlerinin, senedin temsil ettiği ürünü depodan çekecek olanlara tesliminde, senedin en son işlem gördüğü borsada oluşan değeri. ^[1]
- e) Altından mamül veya altın ihtiva eden ziynet eşyaları ile sikke altınların teslim ve ithalinde matrah, külçe altın bedeli düşüldükten sonra kalan miktardır. ^[2]
- f) İkinci el motorlu kara taşıtı veya taşınmaz ticaretiyle iştigal eden mükelleflerce, katma değer vergisi mükellefi olmayanlardan (mükellef olanlardan istisna kapsamında yapılan alımlar dâhil) alınarak vafında esaslı değişiklik yapılmaksızın satılan ikinci el motorlu kara taşıtı veya taşınmazların tesliminde matrah, alış bedeli düşüldükten sonra kalan tutardır. ^[3]
- g) Maliye ve Gümrük Bakanlığı işin mahiyetini gözönünde tutarak özel matrah şekilleri tespit etmeye yetkilidir. ^[4]

^[1]5904 sayılı Kanunun 15 inci maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 3/7/2009) Değişmeden önceki hali “Gümrük depolarında ve müzayede salonlarında yapılan satışlarda kesin satış bedeli.”

^[2]3099 Sayılı Kanunun 2 nci maddesiyle eklenmiştir. (Yürürlük 1/1/1985)

^[3]7104 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 1/6/2018)

^[4]7104 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi ile mevcut (f) bendi (g) bendi olarak değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/6/2018)

3099 Sayılı Kanunun 2 nci maddesiyle eklenmiştir. (Yürürlük 1/1/1985)

Madde 24 Matraha Dahil Olan Unsurlar

Aşağıda yazılı unsurlar matraha dahildir:

- a) Teslim alanın gösterdiği yere kadar satıcı tarafından yapılan taşıma, yükleme ve boşaltma giderleri,
- b) Ambalaj giderleri, sigorta, komisyon ve benzeri gider karşılıkları ile vergi, resim, harç, pay, fon karşılığı gibi unsurlar,
- c) Vade farkı, fiyat farkı, **(7161 sayılı kanunun 18 nci maddesiyle değişen ibare ; Yürürlük: 18.01.2019)** kur farkı, faiz, prim gibi çeşitli gelirler ile servis ve benzer adlar altında sağlanan her türlü menfaat, hizmet ve değerler.

Madde 25 Matraha Dahil Olmayan Unsurlar

Aşağıda yazılı unsurlar matraha dahil değildir:

- a) Teslim ve hizmet işlemlerinde fatura ve benzeri vesikalarda gösterilen ticarî teamüllere uygun miktardaki iskontolar,
- b) Hesaplanan katma değer vergisi.

Madde 26 Döviz İle Yapılan İşlemler

Bedelin döviz ile hesaplanması halinde döviz, vergiyi doğuran olayın meydana geldiği andaki cari kur üzerinden Türk parasına çevrilir. Cari kuru belli olmayan dövizlerin Türk parasına çevrilmesine ilişkin esasları Maliye ve Gümrük Bakanlığı belirler.

Madde 27 Emsal Bedeli ve Emsal Ücreti

1. Bedeli bulunmayan veya bilinmeyen işlemler ile bedelin mal, menfaat, hizmet gibi paradan başka değerler olması halinde matrah işlemin mahiyetine göre emsal bedeli veya emsal ücretidir.
2. Bedelin emsal bedeline veya emsal ücretine göre açık bir şekilde düşük olduğu ve bu düşüklüğün mükellefçe haklı bir sebeple açıklanamadığı hallerde de, matrah olarak emsal bedeli veya emsal ücreti esas alınır.
3. Emsal bedeli ve emsal ücreti Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre tespit olunur.
4. Katma değer vergisi uygulaması bakımından emsal bedelin tayininde genel idare giderleri ve genel giderlerden mamule düşen hissenin bedele katılması mecburidir.
5. Serbest meslek faaliyetleri için ilgili meslek teşekküllerince tespit edilmiş bir tarife varsa, hizmetin bedeli, bu tarifede gösterilen ücretten düşük olamaz.
6. Arsa karşılığı inşaat işlerine ilişkin bedelin tespitinde, müteahhit tarafından arsa sahibine bırakılan konut veya işyerinin, Vergi Usul Kanununun 267 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan ikinci sıradaki maliyet bedeli esasına göre belirlenen tutarı esas alınır.^[1]

[1] 7104 sayılı Kanunun 7 inci maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük yayımı tarihinden sonra yapılan teslimlere uygulanmak üzere yayımı tarihi) (Yayım tarihi 6/4/2018)

İKİNCİ BÖLÜM

Oran

Madde 28 Oran (1)

Katma değer vergisi oranı, vergiye tabi her bir işlem için % 10'dur. Cumhurbaşkanı bu oranı, dört katına kadar artırmaya, % 1'e kadar indirmeye, bu oranlar dahilinde muhtelif mal ve hizmetler ile bazı malların perakende safhası ve inşaatın yapıldığı arsanın veya konutun vergi değeri ve bulunduğu yeri esas alarak konut teslimleri için farklı vergi oranları tespit etmeye yetkilidir.^[1]

[1] 700 sayılı KHK'nın 90 ıncı maddesi ile bu fıkra da yer alan "Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir. (Yürürlük 9/7/2018) 6322 sayılı Kanunun 22 nci maddesi ile "perakende safhası için" ibaresi "perakende safhası ve inşaatın yapıldığı arsanın veya konutun vergi değeri ve bulunduğu yeri esas alarak konut teslimleri için" ibaresi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük yapı ruhsatı 1/6/2012 tarihinden önce alınan konut inşaatı projeleri ile kamu kurum ve kuruluşları ile bunların iştirakleri tarafından ihalesi bu tarihten önce yapılan konut inşaatı projelerine ilişkin konut teslimleri hariç olmak üzere 15/6/2012 tarihinde)

3505 sayılı Kanunun 23 üncü maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/1/1989 tarihinden geçerli olmak üzere 10/12/1988) Değişmeden önceki hali "Katma Değer Vergisinin nispeti vergiye tabi her işlem için % 10'dur. Bakanlar Kurulu bu nispeti,

1. %15'e kadar artırmaya, %5'e kadar indirmeye, bu nispetler dahilinde muhtelif mal ve hizmetler için farklı vergi nispetleri tespit etmeye,
 2. Temel gıda maddeleri, tarım ürünleri ve 10.6.1985 tarihli ve 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanununa göre finansal kiralamaya konu olan malların teslimi ile bu malların kiralanması işlemleri için ayrı ayrı veya bir arada (sıfır)'a kadar indirmeye veya kanunî haddine çıkarmaya,
- Yetkilidir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlar Kurulunca tespit edilir."

3316 sayılı Kanunun 1 inci maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/12/1986) Değişmeden önceki hali "Katma Değer Vergisinin nispeti vergiye tabi her işlem için % 10'dur. Bakanlar Kurulu bu nispeti temel gıda maddeleri ile tarım ürünlerinin her biri için "0" (sıfır)'a kadar indirmeye yetkilidir.

Bakanlar Kurulu gazete, dergi, kitap ve benzeri yayınların (6.3.1986 tarihli ve 3266 sayılı Kanun hükümlerine aykırı hareket ettikleri tespit edilenler hariç) her biri için ayrı ayrı veya bir arada olmak üzere kanuni vergi nispetini yarısına kadar indirmeye, bu indirimin sınırlarını, usul ve esaslarını belirlemeye ve indirilen bu oranları kanuni seviyelerine kadar yükseltmeye yetkilidir.

Bakanlar Kurulu 10.6.1985 tarihli ve 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanununa göre finansal kiralamaya konu olan malların ithali ile bu malların yurtdışından kiralanması işlemlerinde kanuni vergi nispetini ayrı ayrı "0" (sıfır)'a kadar indirmeye, indirilen nispetleri kanuni seviyesine kadar yükseltmeye yetkilidir."

3297 sayılı Kanunun 8 inci maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 20/6/1986) Değişmeden önceki hali "Katma Değer Vergisinin nispeti vergiye tabi her işlem için % 10'dur. Bakanlar Kurulu bu nispeti temel gıda maddeleri için «0» (sıfır)'a kadar indirmeye yetkilidir."

Madde 29 Vergi İndirimi

1. Mükellefler, yaptıkları vergiye tabi işlemler üzerinden hesaplanan katma değer vergisinden, bu Kanunda aksine hüküm olmadıkça, faaliyetlerine ilişkin olarak aşağıdaki vergileri indirebilirler:

- a) Kendilerine yapılan teslim ve hizmetler dolayısıyla hesaplanarak düzenlenen fatura ve benzeri vesikalarda gösterilen katma değer vergisi,
- b) İthal olunan mal ve hizmetler dolayısıyla ödenen katma değer vergisi,
- c) Götürü veya telafi edici usulde vergiye tabi mükelleflerden gerçek usulde vergilendirmeye geçenlerin, çıkarılan envantere göre hesap dönemi başındaki mallara ait fatura ve benzeri vesikalarda gösterilen katma değer vergisi,[1]
- ç) (Ek: 28/12/2023-7491/30 md. Yürürlük:1/1/2024)Vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar tarafından sorumlu sıfatıyla beyan edilerek ödenen katma değer vergisi,

2. Bir vergilendirme döneminde indirilecek katma değer vergisi toplamı, mükellefin vergiye tâbi işlemleri dolayısıyla hesaplanan katma değer vergisi toplamından fazla olduğu takdirde, aradaki fark sonraki dönemlere devrolunur ve iade edilmez. Şu kadar ki, 28 inci madde uyarınca Cumhurbaşkanlığı tarafından vergi nispeti indirilen teslim ve hizmetlerle ilgili olup indirilemeyen ve tutarı Cumhurbaşkanlığına tespit edilecek sınırı aşan vergi, bu mükelleflerin vergi ve sosyal sigorta prim borçları ile genel ve katma bütçeli idareler ile belediyelere olan borçlarına ya da döner sermayeli kuruluşlar ile sermayesinin % 51'i veya daha fazlası kamuya ait olan veya özelleştirme kapsamında bulunan işletmeler ile organize sanayi bölgelerinden temin ettikleri mal ve hizmet bedellerine ilişkin borçlarına mahsuben ödenir.[2] Ancak mahsuben iade edilmeyen vergi, Maliye Bakanlığınca belirlenen sektörler, mal ve hizmet grupları ve dönemler itibarıyla yılı içinde nakden iade edilebilir.[3] Yılı içinde mahsuben iade edilemeyen vergi izleyen yıl içinde talep edilmesi şartıyla nakden veya mükellefin yukarıda sayılan borçlarına mahsuben iade edilir. Cumhurbaşkanlığı, vergi nispeti indirilen mal ve hizmet grupları ile sektörler itibarıyla, iade hakkını kısmen veya tamamen ya da amortisman tabi iktisadi kıymetler dolayısıyla yüklenilen katma değer vergisi ile sınırlı olmak üzere kaldırmaya; [4] Maliye Bakanlığı, bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.[5]

3. İndirim hakkı vergiyi doğuran olayın vuku bulduğu takvim yılını takip eden takvim yılı aşılmamak şartıyla, ilgili vesikaların kanuni defterlere kaydedildiği vergilendirme döneminde kullanılabilir.[6] (7440 sayılı kanunun 16 ncı maddesiyle eklenen cümle; Yürürlük: 13.03.2023) Şu kadar ki, boru hatları veya elektrik telleri ile taşınan ve sürekli akış hâlinde olan malların ithaline ilişkin olarak ithalatın yapıldığı vergilendirme dönemine ait katma değer vergisi beyannamesinin verilme süresi sonuna kadar ödenen katma değer vergisi, ithalatın yapıldığı dönemde indirim konusu yapılabilir.

4. Vergi Usul Kanununun 322 nci maddesine göre değersiz hale gelen alacaklara ilişkin hesaplanan ve beyan edilen katma değer vergisi, alacağın zarar yazıldığı vergilendirme döneminde indirim konusu yapılabilir (Şu kadar ki Vergi Usul Kanununun 323 üncü maddesine göre karşılık ayrılmak suretiyle gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak dikkate alınan katma değer vergisinin bu fıkra kapsamında indirim konusu yapılabilmesi için gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespitinde gelir olarak dikkate alınması şarttır).[7]

5. Maliye ve Gümrük Bakanlığı vergi indirimi uygulamasında doğabilecek aksaklıkları, vergi mükerrerliğine ve vergi muafiyetine meydan vermeyecek şekilde, bu Kanunun ana ilkelerine uygun olarak gidermeye ve indirimle ilgili usul ve esasları düzenlemeye yetkilidir.[8]

[1] 3297 sayılı Kanunun 9 uncu maddesiyle eklenmiştir. (Yürürlük 20/6/1986)

[2] 7104 sayılı Kanunun 8 inci maddesi ile bu cümlede yer alan "teslim ve hizmetin gerçekleştiği vergilendirme döneminde" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır. (Yürürlük 6/4/2018)

[3] 6770 sayılı Kanunun 16 ncı maddesiyle eklenen cümle. (Yürürlük 27/01/2017)

[4] Bu cümlenin 5838 sayılı Kanun ile değişmeden önceki halinde yer alan "Bakanlar Kurulu, vergi nispeti indirilen mal ve hizmet grupları ile sektörler itibarıyla, amortisman tabi iktisadi kıymetler dolayısıyla yüklenilen katma değer vergisinin iade hakkını kaldırmaya;" ibaresi Anayasa Mahkemesinin 14/2/2012 tarihli ve 28204 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 17/11/2011 tarih ve Esas No: 2010/11, Karar No: 2011/153 sayılı kararı ile iptal edilmiştir.

[5] 700 sayılı KHK'nın 90 ıncı maddesi ile bu fıkra da yer alan "Bakanlar Kurulu" ibareleri "Cumhurbaşkanlığı", "Bakanlar Kurulunca" ibaresi "Cumhurbaşkanlığı" şeklinde değiştirilmiştir. (Yürürlük 9/7/2018)

5838 sayılı Kanunun 12 nci maddesi ile "Yılı içinde mahsuben iade edilemeyen vergi nakden iade edilir. Bakanlar Kurulu, vergi nispeti indirilen mal ve hizmet grupları ile sektörler itibarıyla, amortisman tabi iktisadi kıymetler dolayısıyla yüklenilen katma değer vergisinin iade hakkını kaldırmaya; Maliye Bakanlığı, bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir." ibaresi "Yılı içinde mahsuben iade edilemeyen vergi izleyen yıl içinde talep edilmesi şartıyla nakden veya mükellefin yukarıda sayılan borçlarına mahsuben iade edilir. Bakanlar Kurulu, vergi nispeti indirilen mal ve hizmet grupları ile sektörler itibarıyla, iade hakkını kısmen veya tamamen ya da amortisman tabi iktisadi kıymetler dolayısıyla yüklenilen katma değer vergisi ile sınırlı olmak üzere kaldırmaya; Maliye Bakanlığı, bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir." ibaresi ile değiştirilmiştir.

5766 sayılı Kanunun 12 nci maddesi ile son cümle değiştirilmiştir. (Yürürlük 6/7/2008) Değişmeden önceki hali " Maliye Bakanlığı bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esasları tespit etmeye yetkilidir."

5615 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi ile "işletmelerden" ibaresi "işletmeler ile organize sanayi bölgelerinden" ibaresi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 4/7/2007)

5035 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/1/2004 tarihinden geçerli olmak üzere 2/1/2004) Değişmeden önceki hali "Bir vergilendirme döneminde indirilecek katma değer vergisi toplamı mükellefin vergiye tabi işlemleri dolayısıyla hesaplanan katma değer vergisi toplamından fazla olduğu takdirde, aradaki fark sonraki dönemlere devrolunur, iade edilmez.

Şu kadar ki, 28 inci madde uyarınca Bakanlar Kurulu tarafından vergi nispeti indirilen teslim ve hizmetlerle ilgili olup yılı içerisinde indirilemeyen ve tutarı Bakanlar Kurulunca tespit edilecek sınırı aşan vergi iade olunur. Maliye Bakanlığı bu fıkranın uygulamasına ilişkin usul ve esasları tespit etmeye yetkilidir."

4369 sayılı Kanunun 61 inci maddesi ile ikinci fıkranın ikinci cümlesi değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/1/1999) Değişmeden önceki hali "Şu kadar ki 28 inci madde uyarınca Bakanlar Kurulu tarafından vergi nispeti indirilen sadece temel gıda maddeleri ile ilgili olup indirilemeyen vergi iade olunur."

3297 sayılı Kanunun 9 uncu maddesiyle değiştirilmiştir. (Yürürlük 20/6/1986) Değişmeden önceki hali "Bir vergilendirme döneminde indirilecek katma değer vergisi toplamı, mükellefin vergiye tabi işlemleri dolayısıyla hesaplanan katma değer vergisi toplamından fazla olduğu takdirde, aradaki fark sonraki dönemlere devrolunur ve iade edilmez. Şu kadar ki 28 inci madde uyarınca Bakanlar Kurulu tarafından vergi nispeti indirilen maddelerle ilgili olup indirilemeyen vergi iade olunur."

3099 Sayılı Kanunun 3 üncü maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/1/1985) Değişmeden önceki hali "Bir vergilendirme döneminde indirilecek

katma değer vergisi toplamı, mükellefin vergiye tabi işlemleri dolayısıyla hesaplanan katma değer vergisi toplamından fazla olduğu takdirde, aradaki fark sonraki dönemlere devrolunur, iade edilmez."

[6] 7104 sayılı Kanunun 8 inci maddesi ile "takvim yılını takip eden" ibaresi eklenmiştir. (Yürürlük 1/1/2019)

3297 sayılı Kanunun 9 uncu maddesiyle eklenmiştir. (Yürürlük 20/6/1986)

[7] 7104 sayılı Kanunun 8 inci maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 1/1/2019)

[8] 7104 sayılı Kanunun 8 inci maddesi ile mevcut (4) numaralı fıkra (5) numaralı fıkra olarak değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/1/2019)

3297 sayılı Kanunun 9 uncu maddesiyle 3 üncü fıkra 4 üncü fıkra olarak değiştirilmiştir. (Yürürlük 20/6/1986)

Madde 30 İndirilemeyecek Katma Değer Vergisi

Aşağıdaki vergiler mükellefin vergiye tabi işlemleri üzerinden hesaplanan katma değer vergisinden indirilemez:

a) Vergiye tabi olmayan veya vergiden istisna edilmiş bulunan malların teslimi ve hizmet ifası (Bu Kanunun 17 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (b), (c) ve (d) bentleri ile (4) numaralı fıkrasının (i) ve (ö) bentleri uyarınca katma değer vergisinden istisna edilen işlemler hariç) ile ilgili alış vesikalarında gösterilen veya bu mal ve hizmetlerin maliyetleri içinde yer alan katma değer vergisi,[1]

b) Faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerinin kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olanların bu amaçla kullandıkları hariç olmak üzere işletmelere ait binek otomobillerinin alış vesikalarında gösterilen katma değer vergisi,[2]

c) Deprem, sel felaketi ve Maliye Bakanlığının yangın sebebiyle mücbir sebep ilân ettiği yerlerdeki yangın sonucu zayı olanlar hariç olmak üzere, zayı olan mallara ait katma değer vergisi, (Şu kadar ki Vergi Usul Kanununun 315 inci maddesine göre Maliye Bakanlığınca belirlenen faydalı ömürlerini tamamladıktan sonra zayı olan veya istisna kapsamında teslim edilen amortisman tabi iktisadi kıymetlere ilişkin yüklenilen katma değer vergisi ile faydalı ömrünü tamamlamadan zayı olan veya istisna kapsamında teslim edilen amortisman tabi iktisadi kıymetlere ilişkin yüklenilen katma değer vergisinin kullanılan süreye isabet eden kısmı indirilebilir.)[3]

d) Gelir ve Kurumlar Vergisi kanunlarına göre kazancın tespitinde indirimi kabul edilmeyen giderler dolayısıyla ödenen katma değer vergisi.(5520 sayılı Kanunun 13 üncü maddesine göre transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü olarak dağıtılan kazançlar ile Gelir Vergisi Kanununun 41 inci maddesinin birinci fıkrasının (5) numaralı bendine göre işletme aleyhine oluşan farklara ilişkin ithalde veya sorumlu sıfatıyla ödenen katma değer vergisi ile yurt içindeki işlemlerde mal teslimi veya hizmet ifasında bulunan mükellefler tarafından ilgili vergilendirme döneminde beyan edilerek ödenen katma değer vergisi hariç)[4]

e) Vergi Usul Kanununun 322 nci maddesine göre değersiz hale gelen alacaklara ilişkin alıcı tarafından ödenmeyen katma değer vergisi.[5]

f) (7524 sayılı Kanunun 20 nci maddesiyle eklenen bent Yürürlük; 01.01.2030) Beş takvim yılı süresince indirim yoluyla giderilemeyen katma değer vergisi.

[1] 7104 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi ile parantez içi hüküm eklenmiştir. (Yürürlük 1/1/2019)

[2] 3297 sayılı Kanunun 10 uncu maddesiyle değiştirilmiştir. (Yürürlük 20/6/1986) Değişmeden önceki hali "İşletmeye ait binek otomobillerinin alış vesikalarında gösterilen katma değer vergisi,"

[3] 7104 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi ile parantez içi hüküm eklenmiştir. (Yürürlük 6/4/2018)

5228 sayılı Kanunun 17 nci maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 31/7/2004) Değişmeden önceki hali "Deprem veya sel felaketi nedeniyle zayı olanlar hariç olmak üzere zayı olan mallara ait katma değer vergisi"

4503 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 5/2/2000) Değişmeden önceki hali "Zayı olan malların alış vesikalarında gösterilen katma değer vergisi,"

[4] 7104 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi ile parantez içi hükümde yer alan "ilişkin ithalde veya sorumlu sıfatıyla ödenen" ibaresi "ilişkin ithalde veya sorumlu sıfatıyla ödenen katma değer vergisi ile yurt içindeki işlemlerde mal teslimi veya hizmet ifasında bulunan mükellefler tarafından ilgili vergilendirme döneminde beyan edilerek ödenen" şeklinde değiştirilmiştir. (Yürürlük 6/4/2018)

6728 sayılı Kanunun 44 üncü maddesi ile parantez içi hüküm eklenmiştir. (Yürürlük 9/8/2016)

[5] 7104 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 1/1/2019)

Madde 31 Amortisman Tabi İktisadî Kıymetlere Ait İndirim (1)

[1]

[1] 4369 sayılı Kanunun 82 nci maddesinin 5 inci fıkrası ile kaldırılmıştır. (Yürürlük 29/7/1998) Kaldırılan hüküm "1. Amortisman tabi iktisadi kıymetlerin katma değer vergisi, bunların aktife girdiği veya kullanılmaya başlandığı vergilendirme döneminden itibaren 3 yıl içinde ve üç eşit miktarda bu bölümdeki esaslar dairesinde indirim konusu yapılır.

2. Yatırımların teşviki amacıyla sektör veya mal grupları itibarıyla Bakanlar Kurulu, bu süreleri azaltmaya yetkilidir. Ancak, bu iktisadi kıymetlerin en az üç yıl işletmede kullanılması şarttır. Bu iktisadi kıymetlerin üç yıldan daha kısa bir süre içinde satılması, işletmeden çekilmesi, işletme dışı amaçlarla kullanılmaya başlanması halinde indirim konusu yapılan vergi düzeltilir."

3297 sayılı Kanunun 11 inci maddesiyle değiştirilmiştir. (Yürürlük 20/6/1986) Değişmeden önceki hali "1. Amortisman tabi iktisadi kıymetlerin katma değer vergisi, bunların aktife girdiği veya kullanılmaya başlandığı vergilendirme döneminden itibaren, 5 yıl içinde ve beş eşit miktarda bu bölümdeki esaslar dairesinde indirim konusu yapılır.

2. Yatırımların teşviki amacıyla sektör veya mal grupları itibarıyla Bakanlar Kurulu, bu süreleri azaltmaya yetkilidir. Ancak, bu iktisadi kıymetlerin en az beş yıl işletmede kullanılması şarttır. Bu iktisadi kıymetlerin beş yıldan daha kısa bir süre içinde satılması, işletmeden çekilmesi, işletme dışı amaçlarla kullanılmaya başlanması halinde indirim konusu yapılan vergi düzeltilir."

Madde 32 İstisna Edilmiş İşlemlerde İndirim

Bu Kanunun 11, 13, 14 ve 15 inci maddeleri ile 17 nci maddenin (4) numaralı fıkrasının (s) bendi uyarınca vergiden istisna edilmiş bulunan işlemlerle ilgili fatura ve benzeri vesikalarda gösterilen Katma Değer Vergisi, mükellefin vergiye tabi işlemleri üzerinden hesaplanacak Katma Değer Vergisinden indirilir. Vergiye tabi işlemlerin mevcut olmaması veya hesaplanan verginin indirilecek vergiden az olması hallerinde indirilemeyen Katma Değer Vergisi, işlemin gerçekleştiği dönemi izleyen ikinci takvim yılının sonuna kadar talep edilmesi şartıyla Maliye ve Gümrük Bakanlığınca tespit edilecek esaslara göre bu işlemleri yapanlara iade olunur.

Maliye Bakanlığı katma değer vergisi iadesini, hak sahiplerinin vergi ve sosyal sigorta prim borçları ile genel ve katma bütçeli daireler ile belediyelere olan borçlarına ya da döner sermayeli kuruluşlar ile sermayesinin % 51'i veya daha fazlası kamuya ait olan veya özelleştirme kapsamında bulunan işletmelerden temin ettikleri mal ve hizmet bedellerine ilişkin borçlarına mahsup suretiyle sınırlamaya; imalatçılar tarafından yapılan ihracat işlemlerinden kaynaklanan iadelerde, yüklenilen katma değer vergisi yerine sektörler itibarıyla ihracat bedelinin belli bir oranına kadar iade yaptırmaya yetkilidir. Maliye ve Gümrük Bakanlığınca tespit edilecek esaslara göre bu işlemleri yapanlara iade olunur.^[1]

^[1]7104 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi ile, birinci fıkrasına "indirilemeyen Katma Değer Vergisi," ibaresinden sonra gelmek üzere "işlemin gerçekleştiği dönemi izleyen ikinci takvim yılının sonuna kadar talep edilmesi şartıyla" ibaresi eklenmiş ve üçüncü fıkrasında yer alan "sınırlayabilir." ibaresi "sınırlamaya; imalatçılar tarafından yapılan ihracat işlemlerinden kaynaklanan iadelerde, yüklenilen katma değer vergisi yerine sektörler itibarıyla ihracat bedelinin belli bir oranına kadar iade yaptırmaya yetkilidir." şeklinde değiştirilmiştir.(Yürürlük 1/1/2019)

5766 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin ç bendi ile "15 inci maddeleri" ibaresinden sonra gelmek üzere "ile 17 nci maddenin (4) numaralı fıkrasının (s) bendi" ibaresi eklenmiştir. (Yürürlük 6/7/2008)

5228 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesi ile 2. fıkra kaldırılmıştır. (Yürürlük 1/8/2004) Kaldırılan hüküm "Şu kadar ki, yurt içi teslimleri ve ifaları kısmi istisna kapsamına giren mal ve hizmetlerin ihracında bu madde hükmü uygulanmaz."

5035 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi ile 2 ve 3 üncü fıkralar eklenmiştir. (Yürürlük 2/1/2004)

Madde 33 Kısmî Vergi İndirimi

1. Bu Kanuna göre indirim hakkı tanınan işlemlerle indirim hakkı tanınmayan işlemlerin bir arada yapılması halinde, fatura ve benzeri vesikalarda gösterilen Katma Değer Vergisinin ancak indirim hakkı tanınan işlemlere isabet eden kısmı indirim konusu yapılır.
2. Kısmi vergi indirimine ilişkin usul ve esasları tespiti Maliye ve Gümrük Bakanlığı yetkilidir.

Madde 34 İndirimin Belgelendirilmesi

1. Yurt içinden sağlanan veya ithal olunan mal ve hizmetlere ait Katma Değer Vergisi, alış faturası veya benzeri vesikalar ve gümrük makbuzu üzerinden ayrıca gösterilmek ve bu vesikalar kanuni defterlere kaydedilmek şartıyla indirilebilir.
2. Katma Değer Vergisinin fatura ve benzeri vesikalarda ayrıca gösterilmesine gerek görülmeyen işlemlerde vergi indiriminin nasıl belgelendirileceği Maliye ve Gümrük Bakanlığınca tespit olunur.

Madde 35 Matrah ve İndirim Miktarlarının Değişmesi

Malların iade edilmesi, işlemin gerçekleşmemesi, işlemten vazgeçilmesi veya sair sebeplerle matrahta değişiklik vukubulduğu hallerde, vergiye tabi işlemleri yapmış olan mükellef bunlar için borçlandığı vergiyi; bu işlemlere muhatap olan mükellef ise indirim hakkı bulunan vergiyi değişikliğin mahiyetine uygun şekilde ve değişikliğin vukubulduğu dönem içinde düzeltir. Şu kadar ki, iade olunan malların fiilen işletmeye girmiş olması ve bu girişin defter kayıtları ile beyannamede gösterilmesi şarttır.

Madde 36 Yetki

Cumhurbaşkanı (7491 sayılı kanunun 31 inci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük: 28.12.2023) indirim veya iade hakkını^[3] kısmen veya tamamen kaldırmaya veya yeniden koymaya ve bu şekilde (7491 sayılı kanunun 31 inci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük: 28.12.2023)indirim veya iade hakkı^[3] kısıtlanan mal veya hizmetleri belirlemeye, süresi içinde iadesi talep edilmeyen ve indirim yoluyla giderilmek üzere sonraki dönemlere devrolunan katma değer vergisinin gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak yazılmasına imkân vermeye, iade talebinde bulunulabilecek asgari tutarı belirlemeye yetkilidir.^[1]

(7524 sayılı Kanunun 21 inci maddesiyle eklenen cümle Yürürlük; 01.09.2024) Bu Kanun hükümleri uyarınca iade hakkı doğuran işlemlerden kaynaklanan iade taleplerinin vergi inceleme raporu sonucuna göre yerine getirilmesi esastır. (7524 sayılı Kanunun 21 inci maddesiyle değişen ibare Yürürlük; 01.09.2024) Şu kadar ki, Hazine ve Maliye Bakanlığı (4); mükellefiyet süresi, çalışan sayısı, aktif ve özsermaye büyüklüğü, ödenen vergi tutarı, vergisel ödevlerin zamanında yerine getirilip getirilmediği, sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenleme veya kullanma yönünde olumsuz rapor ya da tespit bulunup bulunmadığı gibi kriterleri esas alarak mükelleflerin vergisel uyum seviyeleri ve bu uyum seviyelerine göre farklı iade yöntemleri tespit etmeye, iade alacağının mahsup edileceği vergi borçları ile iadeye ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.^[2]

^[1] 700 sayılı KHK'nın 90 ıncı maddesi ile bu fıkra da yer alan "Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir. (Yürürlük 9/7/2018)

7104 sayılı Kanunun 11 inci maddesi ile “mal veya hizmetleri belirlemeye” ibaresinden sonra gelmek üzere “, süresi içinde iadesi talep edilmeyen ve indirim yoluyla giderilmek üzere sonraki dönemlere devrolunan katma değer vergisinin gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak yazılmasına imkan vermeye, iade talebinde bulunulabilecek asgari tutarı belirlemeye” ibaresi eklenmiştir. (Yürürlük 6/4/2018)

[2] 7104 sayılı Kanunun 11 inci maddesi eklenmiştir. (Yürürlük 6/4/2018)

[3] 27/12/2023 tarihli ve 7491 sayılı Kanunun 31 inci maddesiyle, bu fıkra da yer alan “indirim hakkını” ibaresi “indirim veya iade hakkını” ve “indirim hakkı” ibaresi “indirim veya iade hakkı” şeklinde değiştirilmiştir.

(4) (Değişmeden önceki şekli): Maliye Bakanlığı

DÖRDÜNCÜ KISIM
Verginin Tarhı ve Ödenmesi

BİRİNCİ BÖLÜM
Vergilendirme Usulleri

Madde 37 Gerçek Usulde Vergilendirme

Aksine hüküm bulunmadıkça mükellefler gerçek usulde vergilendirilirler.

Madde 38 Hasılat esaslı vergilendirme

Ticari kazancı işletme hesabı esasına göre tespit edilenler ile mesleki kazancı serbest meslek kazanç defterine göre tespit edilenlerden Cumhurbaşkanlığı tarafından belirlenen sektör ve meslek grupları kapsamında yer alanlar, talep etmeleri halinde vergiye tabi işlemlerin karşılığını teşkil eden (katma değer vergisi dâhil) bedel üzerinden, bu Kanunun 28 inci maddesi uyarınca belirlenen en yüksek oranı geçmemek üzere, Cumhurbaşkanlığına ilgili sektör veya meslek grubu için belirlenen oran uygulanmak suretiyle hesapladıkları katma değer vergisini, indirilecek katma değer vergisi ile ilişkilendirmeksizin beyan ederek öderler.

Birinci fıkra kapsamında hasılat esaslı vergilendirme usulüne göre vergilendirilen mükellefler, kazançlarının tespitinde kendilerine yapılan teslim ve hizmetler dolayısıyla alış vesikalarında gösterilen katma değer vergisi ile hasılat esaslı vergilendirme usulüne göre beyan ederek ödedikleri katma değer vergisini işlemin mahiyetine göre gider veya maliyet, yaptıkları teslim ve hizmetler dolayısıyla hesapladıkları katma değer vergisini gelir olarak dikkate alırlar.

Hasılat esaslı vergilendirme usulüne geçen mükellefler, iki yıl geçmedikçe bu usulden çıkamazlar.

Cumhurbaşkanlığı Vergi Usul Kanunu hükümleri uyarınca bilanço esasına göre defter tutan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerini, sektörler ve meslek grupları itibarıyla belirleyeceği yıllık iş hacimlerine göre hasılat esaslı vergilendirme usulü kapsamına almaya, Maliye Bakanlığı bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.[1]

[1] 700 sayılı KHK'nın 90 inci maddesi ile birinci ve dördüncü fıkra da yer alan “Bakanlar Kurulu” ibareleri “Cumhurbaşkanlığı”, birinci fıkra da yer alan “Bakanlar Kurulunca” ibaresi “Cumhurbaşkanlığı” şeklinde değiştirilmiştir. (Yürürlük 9/7/2018)

7144 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi ile son paragrafın değişmeden önceki hali “Bakanlar Kurulu Vergi Usul Kanunu hükümleri uyarınca bilanço esasına göre defter tutan gelir vergisi mükelleflerinden, yıllık iş hacimleri Vergi Usul Kanununun 178 inci maddesine göre ikinci sınıf tüccarlar için geçerli olan haddin iki katına kadar olanları, hasılat esaslı vergilendirme usulü kapsamına almaya, Maliye Bakanlığı bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.” (Yürürlük 25/5/2018)

7104 sayılı Kanunun 12 nci maddesi ile mülga 38 inci madde başlığı ile birlikte yeniden düzenlenmiştir. (Yürürlük 1/1/2019)

4369 sayılı Kanunun 82 nci maddesinin 5 inci fıkrası ile kaldırılmıştır. (Yürürlük 29/7/1998) Kaldırılan hüküm “1. Gelir Vergisi Kanununa göre kazançları götürü usulde tespit edilen ticaret ve serbest meslek erbabı götürü usulde vergilendirilir.

2. Bu mükelleflerin yıllık katma değer vergisi, Gelir Vergisi Kanununa göre tespit edilen safi kazançlarına, bu Kanunun 28 inci maddesinin verdiği yetkiye dayanarak belirlenen genel vergi oranının % 20 eksik olarak uygulanması suretiyle hesaplanır.

3. Götürü usulde vergilendirilen mükelleflerin vergilendirme döneminden bir önceki takvim yılı içindeki artış ve giderlerine ait her bir fatura ve benzeri vesikada gösterilen katma değer vergilerinin % 30'u, bu maddenin ikinci fıkrasına göre hesaplanan katma değer vergisinden indirilir, indirimden sonra ödenmesi gereken katma değer vergisi ikinci fıkraya göre hesaplanan tutarın % 50'sinden az olamaz.

İndirime esas olacak fatura ve benzeri vesikalara ait bildirim tarh dönemi içinde vergi dairesine verilmemesi halinde indirim hakkından yararlanılamaz.

Bakanlar Kurulu, iş grupları ve yöreler itibarıyla bu fıkra da yer alan % 30 oranını % 15 ila % 45, % 50 oranını % 25 ila 75 arasında belirlemeye yetkilidir.

4. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları tespit etmeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

4108 sayılı Kanunun 34 üncü maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/1/1996) Değişmeden önceki hali “Gelir Vergisi Kanununa göre kazançları götürü usulde tespit edilen ticaret ve serbest meslek erbabı götürü usulde vergilendirilirler.

2. Gelir Vergisi Kanununa göre kazançları götürü usulde tespit edilen ticaret ve serbest meslek erbabının Katma Değer Vergisi; bu mükelleflerin her türlü mal ve hizmet alışları ile giderleri toplamına, kanuni vergi nispetinin % 20 fazla uygulanması ile bulunacak miktardan, alış ve giderlerine ait belgelerde gösterilen Katma Değer Vergisinin indirilmesi suretiyle hesaplanır.

3. Mükelleflerin yıllık Katma Değer Vergisi, Gelir Vergisi Kanununa göre götürü olarak belirlenen safi kazançlarının % 10'undan az olamaz. Ancak, safi kazançları vergiye tabi olmayan, vergiden istisna edilmiş bulunan veya özel matrah şekli uygulanmak suretiyle vergilendirilen işlemlerin payı düşülür. İndirimli nispete tabi işlemlerin payına ait vergi ise indirimli nispet üzerinden hesaplanır.”

3297 sayılı Kanunun 12 nci maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 20/6/1986) Değişmeden önceki hali “1. Gelir Vergisi Kanununa göre kazançları götürü usulde tespit edilen ticaret ve serbest meslek erbabı ile, kazançları götürü gider usulüne göre tespit edilen çiftçiler götürü usulde vergilendirilirler.

2. Gelir Vergisi Kanununa göre kazançları götürü usulde tespit edilen ticaret ve serbest meslek erbabının Katma Değer Vergisi, her türlü mal ve hizmet alımları ile giderleri toplamına % 13 oranının uygulanması suretiyle bulunacak miktardan, alış ve giderlerine ait belgelerde gösterilen Katma Değer Vergisinin indirilmesi suretiyle hesaplanır.
3. Gelir Vergisi Kanununa göre kazançları götürü gider usulüne göre tespit edilen çiftçilerin Katma Değer Vergisi, Gelir Vergisi Kanununa göre tespit edilen safi kazançları üzerinden hesaplanır.
4. Götürü usule tabi Katma Değer Vergisi mükelleflerinin yıllık Katma Değer Vergisi, Gelir Vergisi Kanununa göre götürü olarak belirlenen safi kazançlarının % 10'undan az olamaz."

İKİNCİ BÖLÜM

Vergilendirme Dönemi ve Beyan Esası

Madde 39 Vergilendirme Dönemi

1. Katma Değer Vergisinde vergilendirme dönemi, faaliyet gösterilen takvim yılının üçer aylık dönemleridir. Ancak, Maliye ve Gümrük Bakanlığı mükelleflerin yıllık gayri safi hâsılatlarına göre üç aylık vergilendirme dönemi yerine birer aylık vergilendirme dönemi tespit etmeye yetkilidir.
2. Aşağıdaki hallerde vergilendirme dönemi:
 - a) Götürü usulde vergilendirilen mükellefler için bir takvim yılı,
 - b) Vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar için bir ay,
 - c) İthalat, transit ve Türkiye ile yabancı ülkeler arasındaki taşımacılık işlerinde gümrük bölgesine girildiği veya gümrük bölgesinden çıktığı andır.^[1]
3. Maliye ve Gümrük Bakanlığı, mükellefleri gruplar içinde toplamaya ve gruplar için vergilendirme dönemlerinin başlangıç aylarını tespit etmeye yetkilidir. Bu takdirde üçer aylık dönemlerin aynı takvim yılı içinde olması şartı aranmaz.

^[1]4503 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi ile "gümrük hattından geçildiği" ibaresi "gümrük bölgesine girildiği veya gümrük bölgesinden çıktığı" ibaresi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 5/2/2000)

Madde 40 Beyan Esası

1. Katma Değer Vergisi, bu Kanunda aksine hüküm bulunmadıkça mükelleflerin yazılı beyanları üzerine tarholunur.
2. Bu Kanunun 9 uncu maddesinde belirtilen hallerde bu beyan, vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar tarafından yapılır.
3. Herhangi bir vergilendirme döneminde vergiye tabi işlemleri bulunmayan mükellefler de beyanname vermek mecburiyetindedirler.
4. İthalatta alınan Katma Değer Vergisi, gümrük giriş beyannamesindeki beyan üzerine, gümrük giriş beyannamesi verilmeyen haller ve motorlu kara taşıtları ile Türkiye ile yabancı ülkeler arasında yapılan yük ve yolcu taşımaları ile transit taşımaları ait Katma Değer Vergisi mükelleflerin yapacakları özel beyan üzerine tarholunur. Bu fıkra hükmüne göre tarhiyata esas alınacak beyannamelerde, vergi matrahının unsurları ile vergi oranının açıkça gösterilmesi gereklidir.
5. Maliye Bakanlığı, bu Kanunun 17 nci maddesinin 1 inci fıkrasında sayılan kurum ve kuruluşlara sadece vergiye tabi işlemlerinin bulunduğu dönemler için beyanname verdirmeye, beyanname yerine kaim olmak üzere işleme esas olan belgeleri kabul etmeye, bu mükelleflere ait verginin beyan ve ödeme zamanı ile tahsiline ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.^[1]

^[1]4108 sayılı Kanunun 35 inci maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 2/6/1995)

Madde 41 Beyanname Verme Zamanı

1. Mükellefler ^[4] Katma Değer Vergisi beyannamelerini, vergilendirme dönemini takibeden ayın yirmidördüncü günü akşamına kadar **(7491 sayılı kanunun 32 inci maddesiyle eklenen ibare; Yürürlük: 1.1.2024)**, vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar Katma Değer Vergisi beyannamelerini, vergilendirme dönemini takibeden ayın yirmibirinci günü akşamına kadar ilgili vergi dairesine vermekle yükümlüdürler.^[1]
2. Katma Değer Vergisi beyanının gümrük giriş beyannamesi veya özel beyanname ile yapılması gerektiği hallerde bu beyannameler vergi mükellefiyetinin başladığı anda ilgili gümrük idaresine verilir.
- 3.^[2]
4. İş bırakan mükelleflerin katma değer vergisi beyannamesi, işin bırakıldığı tarihi izleyen ayın yirmidördüncü günü akşamına kadar verilir.^[3]

^[1]5615 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi ile "yirminci günü" ibaresi "yirmidördüncü günü" ibaresi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 4/4/2007)

5035 sayılı Kanunun 48 inci maddesi ile "yirmioçüncü günü" ibaresi "yirminci günü" ibaresi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/1/2004 tarihinden geçerli olmak üzere 2/1/2004 tarihinde)

4842 sayılı Kanunun 36 ncı maddesi ile "yirmibeşinci günü" ibaresi "yirmioçüncü günü" ibaresi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/1/2004)

^[2]4108 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinin 3 üncü fıkrası ile yürürlükten kaldırılmıştır. (Yürürlük 2/6/1995) Kaldırılan hüküm "Götürü usule tabi Katma Değer Vergisi mükellefleri beyannamelerini Gelir Vergisinin tarh dönemi içerisinde verirler."

^[3]5615 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi ile "yirminci günü" ibaresi "yirmidördüncü günü" ibaresi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 4/4/2007)

5035 sayılı Kanunun 48 inci maddesi ile "yirmiüçüncü günü" ibaresi "yirminci günü" ibaresi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/1/2004 tarihinden geçerli olmak üzere 2/1/2004 tarihinde)

4842 sayılı Kanunun 36 ncı maddesi ile "yirmibeşinci günü" ibaresi "yirmiüçüncü günü" ibaresi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/1/2004)

3297 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 20/6/1986)

[4] 7491 sayılı Kanunun 32 inci maddesi ile "ve vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır. (Yürürlük 1/1/2024)

Madde 42 Beyannamelerin Şekil ve Muhtevası

Katma Değer Vergisi beyannamelerinin şekil ve muhtevası ile gümrük giriş beyannamelerinde Katma Değer Vergisine ilişkin olarak yer alacak bilgiler Maliye ve Gümrük Bakanlığına tespit ve tanzim olunur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Tarh İşlemleri

Madde 43 Tarh Yeri

1. Katma Değer Vergisi, mükellefin iş yerinin bulunduğu yer vergi dairesince tarholunur.
2. Mükellefin, ayrı ayrı vergi dairelerinin faaliyet bölgelerinde iş yerleri varsa, Katma Değer Vergisi, gelir veya Kurumlar Vergisi yönünden bağlı olduğu vergi dairesi tarafından tarholunur.
3. Gayrimenkul teslimlerinde mükellefin istemi halinde, Katma Değer Vergisi beyan üzerine gayrimenkulün bulunduğu yer vergi dairesince tarholunur.
4. İthalde alınan katma değer vergisi ilgili gümrük idaresince tarholunur.
5. İkametgâhı, kanunî merkezi ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayanlar tarafından motorlu kara taşıtlarıyla Türkiye ile yabancı ülkeler arasında yapılan taşımacılık ile transit taşımacılığa ait Katma Değer Vergisi de, ilgili gümrük idaresince tarholunur.
6. Maliye ve Gümrük Bakanlığı, faaliyetin gereğini göz önünde tutarak mükellefin müracaatı üzerine veya resen, tarh yerini tayin etmeye yetkilidir.

Madde 44 Tarhiyatın Muhatabı

Katma Değer Vergisi, bu vergiyle mükellef gerçek veya tüzelkişiler adına tarholunur.

Şu kadar ki :

- a) Adi ortaklıklarda, verginin ödenmesinden müteselsilen sorumlu olmak üzere, ortaklardan herhangi biri,
 - b) Türkiye'de yerleşmiş olmayan gerçek kişiler ile kanunî merkez veya iş merkezlerinden her ikisi de Türkiye içinde bulunmayan tüzelkişilerde, bu kanuna göre vergi kesintisi yapmakla sorumlu kişi; vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulan bir şahsın bulunamaması halinde, mükellefin Türkiye'deki daimî temsilcisi,Türkiye'de birden fazla temsilcisinin mevcudiyeti halinde mükellefin tayin edeceği temsilci; tarhiyat tarihine kadar böyle bir tayin yapılmamışsa temsilcilerden herhangi birisi, daimî temsilci mevcut değilse işlemleri mükellef adına yapanlar,
- Tarhiyata muhatap tutulurlar.

Madde 45 Tarh Zamanı

Katma Değer Vergisi beyannamenin verildiği günde, beyanname posta ile gönderilmişse,vergiyi tarh edecek daireye geldiği tarihi takibeden yedi gün içinde tarhedilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Verginin Ödenmesi

Madde 46 Verginin Ödenmesi

1. Beyanname vermek mecburiyetinde olan mükellefler [5] bir vergilendirme dönemine ait katma değer vergilerini beyanname verecekleri ayın yirmialtıncı günü akşamına kadar (7491 sayılı kanunun 33 üncü maddesiyle eklenen ibare; Yürürlük: 1.1.2024) ,vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar bir vergilendirme dönemine ait katma değer vergilerini beyanname verecekleri ayın yirmiüçüncü günü akşamına kadar ödemeye mecburdurlar.[1]
 2. İthalde alınan katma değer vergisi, gümrük vergisi ile birlikte ve aynı zamanda ödenir.
 3. Gümrük vergisine tabi olmayan ithalata ve ikametgâhı, kanunî merkezi ve iş merkezi yurt dışında bulunanlar tarafından motorlu kara taşıtlarıyla Türkiye ile yabancı ülkeler arasında yapılan taşımacılık ile transit taşımacılığa ait Katma Değer Vergisi, bu işlemlere ait özel beyannamelerin verilme süresi içinde ödenir.
 4. Beyanname vermek mecburiyetinde olmayan mükelleflerin katma değer vergisi tarh süresi içinde ödenir.
- Götürü usulde vergilendirilen mükelleflerin katma değer vergisi, Gelir Vergisi Kanununun götürü vergilendirmeye ilişkin usul ve esasları ile vergilendirme dönemine ait hükümleri çerçevesinde tarh ve tahakkuk ettirilerek, götürü gelir vergisinin ödeme süreleri içinde ödenir.[2]
5. Maliye Bakanlığı, Vergi Usul Kanunu uyarınca işletme hesabı esasına göre defter tutan mükelleflerin ödeme zamanını, beyannamenin verildiği ayı

takip eden ikinci ayın sonuna kadar uzatmaya, işlemin mahiyetini göz önünde tutarak Katma Değer Vergisinin işlemiden önce ödenmiş olması şartını koymaya yetkilidir.^[3]

6^[4]

^[1]5035 sayılı Kanunun 48 inci maddesi ile “beyanname verme süresi içinde” ibaresi “beyanname verecekleri ayın yirmialtıncı günü akşamına kadar” ibaresi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/1/2004 tarihinden geçerli olmak üzere 2/1/2004 tarihinde)

^[2]4108 sayılı Kanunun 36 ncı maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/1/1996) Değişmeden önceki hali “Beyanname vermek mecburiyetinde olmayan mükelleflerin Katma Değer Vergisi, tarh süresi içinde ödenir.”

^[3] 7104 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi ile “Maliye ve Gümrük Bakanlığı” ibaresi “Maliye Bakanlığı, Vergi Usul Kanunu uyarınca işletme hesabı esasına göre defter tutan mükelleflerin ödeme zamanını, beyannamenin verildiği ayı takip eden ikinci ayın sonuna kadar uzatmaya” şeklinde değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/1/2019)

^[4]3946 sayılı Kanunun 38 inci maddesinin 4 üncü fıkrası ile kaldırılmıştır. (Yürürlük 1/1/1994) Kaldırılan hüküm “Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından verilen teşvik belgelerinde gösterilen yatırım mallarının ithalinde ödenmesi gereken Katma Değer Vergisi, bu verginin fiilen indirilmesinin mümkün olacağı tarihe kadar ertelenir. Bu ertelemeye 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun süre ve tecil faizi ile ilgili hükümleri uygulanmaz. Şu kadar ki yatırımın teşvik belgesinde öngörüldüğü şekilde gerçekleşmemesi halinde ertelenen vergi, tahakkuk ettiği tarihten itibaren 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 48 inci maddesine göre tespit olunan ilgili yıllar için geçerli tecil faizleri % 50 zamlı uygulanmak suretiyle tahsil edilir. Ertelene süresince zamanaşımı işlemez.”

3099 Sayılı Kanunun 4 üncü maddesiyle eklenmiştir. (Yürürlük 1/1/1985)

^[5] 7491 sayılı Kanunun 33 üncü maddesi ile “ile vergi kesmekle sorumlu tutulanlar,” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır. (Yürürlük 1/1/2024)

BEŞİNCİ BÖLÜM

Gümrük İdarelerince Alınan Katma Değer Vergisine İlişkin Hükümler

Madde 47 Gümrük Makbuzu

İthal sırasında alınan Katma Değer Vergisi gümrük makbuzunda ayrıca gösterilir.

Madde 48 Düzeltme İşlemleri

Bu kanuna göre vergisi ödenmeden veya eksik ödenerek yurda sokulan eşyaların hiç alınmamış veya eksik alınmış Katma Değer Vergileri hakkında Gümrük Kanunundaki esaslara göre işlem yapılır.

Ancak, indirim hakkı tanınan işlemlere konu eşyanın serbest dolaşıma girdiği tarihin içinde bulunduğu veya sonraki vergilendirme dönemlerine ilişkin olarak vergi dairesine verilen beyannamelere göre ödenen katma değer vergisi (sorumlu sıfatıyla ödenenler hariç), ithalde hiç ödenmemesi veya eksik ödenmesi nedeniyle tahsili gereken katma değer vergisinden düşülür.^[1]

İthal edilen eşya ile ilgili olarak; katma değer vergisinden müstesna olduğu halde yanlışlıkla alınan veya fazla alındığı anlaşılan katma değer vergisi, indirim hakkına sahip olmayan mükelleflere, Gümrük Kanununa göre iade olunur.^[2]

^[1]5228 sayılı Kanunun 18 inci maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 31/7/2004)

^[2]3297 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 20/6/1986)

Madde 49 Teminatlı İşlemler

Gümrük Kanunu ile diğer kanunlar gereğince gümrük vergisi teminata bağlanarak işlem gören her türlü madde ve kıymetlere ait Katma Değer Vergisi de aynı usule tabi tutulur.

İhraç edilecek ürünlerin imalinde kullanılacak maddelerin ithalinde ödenmesi gereken katma değer vergisini teminata bağlatmak suretiyle işlem yaptırmaya, teminata tabi işlemleri tespit etmeye, teminatın türü, şekli ve miktarı ile uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.^[1]

^[1]4503 sayılı Kanunun 2 nci maddesi ile ikinci fıkra eklenmiştir. (Yürürlük 5/2/2000)

4369 sayılı Kanunun 82 nci maddesinin 5 inci fıkrası ile maddenin ikinci fıkrası kaldırılmıştır. (Yürürlük 29/7/1998) Kaldırılan hüküm “Kalkınma planları ve yıllık programlarda belirtilenlerden, Maliye Bakanlığı ile Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından müştereken belirlenen sektörlerle ait olup Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından verilen teşvik belgelerinde gösterilen yatırım mallarının ithalinde ödenmesi gereken katma değer vergisi, bu verginin fiilen indirilmesinin mümkün olacağı tarihe kadar ertelenir. Bu ertelemeye 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun süre ve tecil faizi ile ilgili hükümleri uygulanmaz. Şu kadar ki yatırımın teşvik belgesinde öngörüldüğü şekilde gerçekleşmemesi halinde ertelenen vergi, tahakkuk ettiği tarihten itibaren 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 48 inci maddesine göre tespit olunan ilgili yıllar için geçerli tecil faizleri % 50 zamlı uygulanmak suretiyle tahsil edilir. Ertelene süresince zamanaşımı işlemez.”

3986 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi ile ikinci fıkra eklenmiştir. (Yürürlük 7/5/1994)

Madde 50 Muhatap

1. Gümrükte tarhedilen Katma Değer Vergisi, tarh sırasında hazır bulunan mükellefe, kanunî temsilcisine, adına hareket eden komisyoncusu ile gümrük veya geçiş işlemine mutahap olanlara tebliğ edilir.
2. Bu tebliğ üzerine açılacak davalar için Gümrük Vergisinin tabi olduğu usul ve esaslar uygulanır.

Madde 51 Matrah Farklarına Uygulanacak İşlemler

Mükelleflerin ithalde beyan ettikleri matrahla tahakkuk veya inceleme yapanların veyahut teftişe yetkili kılınanların buldukları matrahlar üzerinden hesaplanan vergi farkları hakkında Gümrük Kanunu uyarınca Gümrük Vergisindeki esaslar dairesinde ceza uygulanır.

Madde 52 Maktu Vergi

Gümrük Vergisinin maktuen alındığı hallerde, tek ve maktu tarife, ithalde alınacak Katma Değer Vergisi de dahil edilmek suretiyle tespit olunur.

BEŞİNCİ KISIM Usul Hükümleri

Madde 53 Fatura ve Benzeri Vesika Düzenlenmesi

Bu Kanunda geçen fatura ve benzeri vesikalar tabiri Vergi Usul Kanununda düzenlenen vesikaları ifade eder.

Madde 54 Kayıt Düzeni

1. Katma değer vergisi mükellefleri, tutulması mecburî defter kayıtlarını bu verginin hesaplanmasına ve kontrolüne imkan verecek şekilde düzenlerler. Bu kayıtlarda en az aşağıdaki hususların açıkça gösterilmesi şarttır :
 - a) Vergi konusu işlemlerin mahiyeti, vergisiz tutarları, hesaplanan vergi, indirilebilir vergi miktarları,
 - b) Vergiden istisna edilen işlemlerin, indirim hakkı tanınan ve tanınmayanlara göre mahiyeti ve ayırımı ile hesaplanan indirilebilir vergi miktarı,
 - c) İndirim konusu yapılamayacak işlemlerin niteliği ve bu işlemlerle ilgili vergi miktarları,
 - d) Matrah ve indirim miktarlarındaki değişmelerle, ödenen, terkin edilen ve iade olunan vergiler.
2. Emtia üzerine iş yapanlar, emtia envanterinde veya envanter defterinde, hesap dönemi sonunda mevcut emtiayı Katma Değer Vergisine tabi olan ve olmayanlar itibarıyla tefrik edip göstermeye mecburdurlar.

Madde 55 Vergi Teminatı

Mükelleflerin fabrika, imalathane, ticarethane, şube, satış mağazası ve depolarında mevcut ilk madde, yarı mamul ve mamul madde stokları, üçüncü şahıslara satılmış veya rehnedilmiş olsa dahi, Katma Değer Vergisi ile zam ve cezalarının teminatı hükmünde olup, bedellerinden ilk önce sözü edilen hazine alacağı tahsil olunur.

ALTINCI KISIM Çeşitli Hükümler

Madde 56 Asgarî Randıman Oranları ve Birim Satış Bedelleri

1. Maliye ve Gümrük Bakanlığı; imal ve inşaa işlerinde, hammadde, yardımcı madde, enerji, işçilik ve benzeri ölçüleri esas alarak belli iş ve sanat kolları itibarıyla asgarî randıman oranları tespit etmeye, alım - satım ve hizmet işlerinde ise asgarî birim satış bedellerini belirlemeye yetkilidir.
2. Mükelleflerin Katma Değer Vergisi, bu oranlara ve birim satış bedellerine göre hesaplanacak Katma Değer Vergisinden aşağı olamaz.

Madde 57 Verginin Etiketle Gösterilme Mecburiyeti

1. Perakende satışı yapılan mallara ait etiketlerde, Katma Değer Vergisinin satış fiyatına dahil olup olmadığı açıkça belirtilir. Vergi satış fiyatından hariç ise bunun miktarı ayrıca gösterilir.
2. Katma Değer Vergisinin fatura ve benzeri vesikalarda ayrıca gösterilmesine gerek görülmeyen işlemlerde yukardaki hüküm uygulanmaz.

Madde 58 Verginin Gider Kaydedilemeyeceği

Mükellefin vergiye tabi işlemleri üzerinden hesaplanan Katma Değer Vergisi ile mükellefçe indirilebilecek Katma Değer Vergisi, Gelir ve Kurumlar Vergisi matrahlarının tespitinde gider olarak kabul edilmez.

(7524 sayılı Kanunun 22 nci maddesiyle eklenen fıkra Yürürlük; 01.01.2030) Şu kadar ki, bu Kanunun 30 uncu maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi uyarınca indirilemeyecek katma değer vergisi, sonraki döneme devreden katma değer vergisi hesabından çıkarılarak özel bir hesaba alınır. Özel hesaba alınan sonraki döneme devreden katma değer vergisi, üç yıl içinde mükellefler tarafından yapılacak talep üzerine, Vergi Usul Kanununda düzenlenen zamanaşımı süreleri ile bağlı olmaksızın talep tarihinden itibaren bir yıl içerisinde yapılacak vergi incelemesi sonucunda incelemenin tamamlandığı yıla ilişkin gelir veya kurumlar vergisinin tespitinde gider olarak dikkate alınabilir. Bu suretle talepte bulunulmayan katma değer vergisi gider yazılamaz.

(7524 sayılı Kanunun 22 nci maddesiyle eklenen fıkra Yürürlük; 01.01.2030) Hazine ve Maliye Bakanlığı, bu maddenin uygulanmasında vergi incelemesi dışında farklı usuller tespit etmeye, maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

Madde 59 Kanunların Uygulama Alanı

Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan vergilerle ilgili olarak Vergi Usul Kanunu ile diğer kanunlarda yer alan ve bu Kanuna aykırı olmayan hükümler; Katma Değer Vergisi bakımından da geçerli sayılır.

Madde 60 Ek Vergi

[1]

[1]4760 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin 4 üncü fıkrası ile kaldırılmıştır. (Yürürlük 12/6/2002) Kaldırılan hüküm “1. Aşağıda yazılı malların ithali veya imalatçıları tarafından teslimi hizalarında gösterilen nisbetlerde ek vergiye tabidir.

a) Tütün mamulleri (sigara, puro, pipo tütünleri, kıyılmış tütün, enfiye, tömbeki ve benzeri) % 50

b) Her türlü alkollü içkiler (Tabii köpüren şarap ile vermut ve kınakına şarabı dahil, sair şarap ve bira hariç) % 50

c) Sair şaraplar ve bira % 15

d) Her türlü alkolsüz içkiler (sade gazoz, meyvalı gazoz ve meyva suları hariç) % 10 (3297 sayılı Kanunun 15 inci maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 20/6/1986) Değişmeden önceki hali “Her türlü alkolsüz içkiler ve özütlr (sade gazoz ve meyva suları hariç) % 15”

e) Her türlü ispirotolar ve füzel yağı % 50 (3297 sayılı Kanunun 15 inci maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 20/6/1986)

f)Oyun kâğıtları (çocuklara mahsus oyuncak kâğıtlar hariç) % 60 (3297 sayılı Kanunun 15 inci maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 20/6/1986)

g) Röntgen filmleri % 60 (3297 sayılı Kanunun 15 inci maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 20/6/1986)

2. Ek verginin matrahı, Katma Değer Vergisi matrahını oluşturan unsurlardan teşekkül eder. Şu kadar ki Savunma Sanayii Destekleme Fonuna gönderilecek miktarlar matraha dahil edilmez. (3238 Sayılı Kanunun 16 ncı maddesiyle değiştirilmiştir.(Yürürlük 13/11/1985) Değişmeden önceki hali “Ek verginin matrahı, Katma Değer Vergisi matrahını oluşturan unsurlardan teşekkül eder.”

3. Ek verginin tarh, tahakkuk ve ödenmesi ile vergilendirmeye ilişkin diğer hususlar hakkında bu Kanun hükümleri uygulanır.

4. Ek vergi Katma Değer Vergisinden indirilemez.

5. Mükellefler satış faturalarında ek vergiyi ayrıca göstermeye mecburdurlar. İthal sırasında ödenen ek vergi ise, gümrük makbuzlarında ayrıca gösterilir.

6. Ek vergiye tabi malların vergi nispetlerinin herbirini ayrı ayrı üç katına kadar artırmaya veya sıfıra kadar indirmeye ve tekrar kanuni seviyelerine getirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. 3099 Sayılı Kanunun 5 inci maddesiyle değiştirilmiştir. (Yürürlük 15/12/1984) Değişmeden önceki hali “Ek vergiye tabi malların vergi nispetlerinin herbirini ayrı ayrı sıfıra kadar indirmeye veya kanuni seviyelerine kadar çıkarmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.”

7. Bu maddenin 1 numaralı fıkrasının (a) ve (b) bentlerine göre alınan ek verginin %30'u ile (c) ve (d) bentlerine göre alınan ek verginin % 100'ü tahsilini takip eden ay içinde Toplu Konut Fonuna gelir olarak aktarılır. Bu konudaki usul ve esaslar Maliye ve Gümrük Bakanlığı tarafından tespit edilir.

8. Bu maddenin 1 numaralı fıkrasının (f) ve (g) bentleri gereğince bir ay içerisinde tahsil edilen ek verginin % 75'i ertesi ayın sonuna kadar Türkiye Kızılay Derneği Genel Müdürlüğüne aktarılır. Türkiye Kızılay Genel Müdürlüğü vergi hâsılatını kayıtlarında ve netice hesaplarında göstermek zorundadır. 3297 sayılı Kanunun 15 inci maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 20/6/1986)

9. Maliye Bakanlığı, topluca veya ayrı ayrı olmak üzere bu madde kapsamındaki mallara ait ek vergilerin tamamının veya bir kısmının bandrol usulü ile tahsiline ve bu uygulamanın usul ve esaslarını tespit etmeye yetkilidir. (4225 sayılı Kanunun 1 inci maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 1/1/1997 tarihinden geçerli olmak üzere 14/1/1997 tarihinde)

BİRİNCİ BÖLÜM
Kaldırılan Hükümler

Madde 61 Kaldırılan Hükümler

a) 6802 Sayılı Gider Vergileri Kanunu (Banka ve sigorta muameleleri vergilerine ilişkin hükümleri hariç),

b) 2456 sayılı İşletme Vergisi Kanunu,

c) 1318 sayılı Finansman Kanununun Spor-Toto Vergisine ilişkin hükümleri,

d) 6747 sayılı Kanunun Şeker İstihlak Vergisine ilişkin hükümleri,

Yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici Madde 1

Telafi Edici Vergilendirme Usulü:

1. Maliye ve Gümrük Bakanlığı perakende mal satışı ile uğraşan mükelleflerden belirleyeceği iş gruplarına veya sektörlere dahil olanları telafi edici vergilendirme usulüyle vergilendirmeye yetkilidir.
2. Telafi edici vergilendirme usulünde Katma Değer Vergisi, mal alış bedellerine mal alışları sırasında, kanuni vergi nispetinin %30 fazlası tutarındaki nihai vergi nispeti uygulanmak suretiyle hesaplanır.^[1]
3. Bu usule tabi mükellefler, mal ve hizmet satışları dolayısıyla, Katma Değer Vergisi uygulamazlar. Bu mükelleflerden mal ve hizmet satın alanların, bu alışları için vergi indirim hakları yoktur.
4. Bu usule tabi tutulan mükellefler diledikleri takdirde, genel esaslara göre Katma Değer Vergisine tabi tutulurlar.
5. Bu usul, Kanunun yürürlük tarihinden sonra gelen 10 yıl süre ile uygulanabilir.

^[1]3099 Sayılı Kanunun 6 ncı maddesiyle değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/1/1985) Değişmeden önceki hali "Telafi edici vergilendirme usulünde Katma Değer Vergisi, mal alış bedellerine mal alışları sırasında % 13 nihai vergi nispeti uygulanmak suretiyle hesaplanır."

Geçici Madde 2

1. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce fatura veya benzeri belge düzenlenmiş veya ödeme yapılmış olmakla beraber, bu belge veya ödeme ile ilgili işlemler Kanunun yürürlüğünden sonra yapılmış ise, işlemin tamamı hakkında bu Kanun hükümleri uygulanır.
2. Birden fazla takvim yılına sirayet eden her türlü inşaat ve taahhüt işlerinin, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ifa edilen kısmı, Maliye ve Gümrük Bakanlığınca tespit olunacak usul ve esaslara göre vergiye tabi tutulur.

Geçici Madde 3

Bu Kanunun yürürlüğünden önce yapılmış olup, yürürlükten sonraki döneme de sirayet eden kiralama sözleşmelerinde, kira bedeli peşin tahsil edilmiş olsa bile Kanunun yürürlük tarihinden sonraki süreye isabet eden kira bedeli Katma Değer Vergisine tabidir. Bu süreye ait kira bedelinin Kanunun yürürlüğünden önce tahsil edilmiş olması halinde, bu bedele ait Katma Değer Vergisinin ne şekilde ödeneceği Maliye ve Gümrük Bakanlığınca tespit edilir.

Geçici Madde 4

1. Bu Kanuna göre teslim veya ithali Katma Değer Vergisine tabi olan ve stok mal olarak beyan edilmiş olan mallara ait veya bünyelerinde yer alan istihsal Vergisi bu malların teslimini takibeden ilk vergilendirme döneminde ödenecek Katma Değer Vergisinden indirilir.
2. Bu maddeye göre yapılacak indirimde ait usul ve esaslarla; stok beyannamesinin zamanına, şekil ve muhtevasına ilişkin esaslar Maliye ve Gümrük Bakanlığı tarafından tayin olunur.

Geçici Madde 5

1. Katma Değer Vergisi hazırlık ve uygulamasıyla ilgili harcamaları yapmak üzere 1985 yılından başlamak üzere 10 yıl süre ile Bütçe Kanunlarının Maliye ve Gümrük Bakanlığına ait(A) cetvelinin 112 kod numaralı «Devlet Gelirlerine İlişkin Hizmetler Yönetim - Uygulama, Denetim ve Yargı Hizmetleri» programında yer alan toplam ödeneklerin her yıl için % 30'una kadar kısmını bir fonda toplamaya ve her harcama kaleminden ne kadarının fona aktarılacağını belirlemeye, Maliye ve Gümrük Bakanı yetkilidir.
2. Bu fondan; bina satın alınarak veya kiralanarak yeni vergi dairelerinin kurulması, vergi dairelerinin döşenmesi, mekanizasyon, basılı kâğıtların hazırlanması ve diğer uygulama hizmetleri ile eğitim ve tanıtma çalışmaları yapılmasına ilişkin her türlü harcamalar, 1050 ve 2886 sayılı Kanunlara, 121 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve eklerine, 832 sayılı Kanunun 30 - 37 nci maddelerinde yer alan vize hükümlerine tabi olmadan yapılır.
3. Fonun kullanılmasına ilişkin hizmetlerde görevlendirilen personele, Bütçe Kanunları ve diğer mevzuatla sınırlı olmaksızın fazla mesai ve yolluk ödenmesine ve bu hizmetlerde çalıştırılmak üzere geçici personel istihdamına Maliye ve Gümrük Bakanlığı yetkilidir.
4. Katma Değer Vergisi ile ilgili basılı kâğıtların basım, depolama ve dağıtım hizmetleri Gelirler Genel Müdürlüğü tarafından yürütür.^[1]

^[1]3571 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi ile "6 yıl süreyle" ibaresi "10 yıl süreyle" olarak değiştirilmiştir. (Yürürlük 20/6/1989)

3336 sayılı Kanunun 2 nci maddesi ile "3 yıl süreyle" ibaresi "6 yıl süreyle" olarak değiştirilmiştir.(Yürürlük 31/3/1987)

Geçici Madde 6

Tam mükellefiyete tabi kurumların 1987, 1988 ve 1989 yıllarında 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun Geçici 10 uncu maddesi kapsamındaki Gayrimenkul teslimleri vergiden müstesnadır.

Bu şekilde teslim edilen gayrimenkullerin iktisabında yüklenilen ve indirilemeyen Katma Değer Vergisi, Kurumlar Vergisi matrahının tespitinde gider olarak kabul edilir.

Şu kadar ki; vadeli satış nedeniyle kazancın tamamının, teslimi takip eden takvim yılı başından itibaren 2 yıl içerisinde ödenmiş sermayeye dönüştürülememesi halinde, gayrimenkulun satış bedelinden ödenmiş sermayeye dönüşen kısım düşüldükten sonra kalan miktar üzerinden, teslimin yapıldığı tarihteki Katma Değer Vergisi nispetine göre hesaplanacak Katma Değer Vergisi, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre, teslim dolayısıyla oluşan vadeden itibaren gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir.[\[1\]](#)

[\[1\]](#) 3336 sayılı Kanunun 1 inci maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 31/3/1987)

Geçici Madde 7

Plaka tahdidi uygulanan illerde Bakanlar Kurulu Kararı ile yetkili kılınan trafik komisyonlarınca yapılan ticarî plaka satışları, 31.12.1987 tarihine kadar katma değer vergisinden müstesnadır.[\[1\]](#)

[\[1\]](#) 3393 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 30/6/1987)

Geçici Madde 8

Net alanı 150 m²'ye kadar konutların teslimi ile konut yapı kooperatiflerine yapılan inşaat taahhüt işleri, 31.12.1997 tarihine kadar katma değer vergisinden müstesnadır.[\[1\]](#)

[\[1\]](#) 4134 sayılı Kanunun 1 inci maddesi ile "31.12.1995" tarihine kadar olan süre "31.12.1997" tarihine kadar uzatılmıştır. (Yürürlük 1/1/1996)
3858 sayılı Kanunun 1 inci maddesi ile "31.12.1992" olan tarih "31.12.1995" olarak değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/1/1993)
3393 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 30/6/1987)

Geçici Madde 9

Sadece 150 m²'yi aşmayan konutlar için yapılan inşaat taahhüt işlerine münhasır olmak üzere, Kanunla kurulmuş sosyal güvenlik kuruluşları ile belediyelere yapılan inşaat taahhüt işleri 31.12.1997 tarihine kadar katma değer vergisinden müstesnadır. [\[1\]](#)

[\[1\]](#) 4134 sayılı Kanunun 1 inci maddesi ile "31.12.1995" tarihine kadar olan süre "31.12.1997" tarihine kadar uzatılmıştır. (Yürürlük 1/1/1996)
3858 sayılı Kanunun 1 inci maddesi ile "31.12.1992" olan tarih "31.12.1995" olarak değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/1/1993)
3505 sayılı Kanunun geçici 3 üncü maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 10/12/1988)

Geçici Madde 10

5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun geçici 28 inci maddesi ile geçici 29 uncu maddesinin birinci fıkrasının (6) ve (7) numaralı bentleri kapsamındaki teslimler vergiden müstesnadır.

Bu şekilde teslim edilen kıymetlerin iktisabında yüklenilen ve teslimin yapıldığı dönemde indirilemeyen katma değer vergisi, bu hesap dönemine ait kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak kabul edilir.

Şu kadar ki; satış nedeniyle oluşan kazancın tamamının, teslimi takip eden hesap dönemi başından itibaren ikinci hesap dönemi sonuna kadar ödenmiş sermayeye dönüştürülmemesi halinde, satıştan doğan kazancın ödenmiş sermayeye dönüşmeyen kısmına ait katma değer vergisi, teslimin yapıldığı tarihteki katma değer vergisi nispetine göre hesaplanarak 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre tarh edilir.[\[1\]](#)

[\[1\]](#) 4605 sayılı Kanunun 19 uncu maddesi ile birinci fıkra değiştirilmiştir. (Yürürlük 3/7/2011) Değişmeden önceki hali "Tam mükellefiyete tabi kurumların 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun geçici 28 inci maddesi kapsamındaki teslimleri vergiden müstesnadır."

4444 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin B bendi ile "geçici 23 üncü maddesi" ibaresi "geçici 28 inci maddesi" ibaresi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/1/1999 tarihinden geçerli olmak üzere 14/8/1999)

4108 sayılı Kanunun 37 nci maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 2/6/1995)

Geçici Madde 11

Götürü usule tabi mükelleflerden 1995 vergilendirme dönemine ait katma değer vergisi aranmaz.[1]

[1] 4108 sayılı Kanunun 37 nci maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 1/1/1996)

Geçici Madde 12

4046 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin (A) fıkrası ile özelleştirme kapsamına alınan iktisadi kıymetlerin aynı Kanun hükümleri çerçevesinde teslim ve kiralınması işlemleri vergiden müstesnadır. Bu kapsamda istisna edilen işlemler bakımından Katma Değer Vergisi Kanununun 30 uncu maddesinin (a) bendi hükmü uygulanmaz.[1]

[1] 4108 sayılı Kanunun 37 nci maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 27/11/1994 tarihinden geçerli olmak üzere 1/1/1996 tarihinde)

Geçici Madde 13

Gelir Vergisi Kanununa eklenen Geçici 48 inci madde uyarınca beyan edilen makina, teçhizat ve demirbaşların bedeli üzerinden %10 oranı, genel ve yükseltilmiş orana tabi emtianın bedeli üzerinden %10 oranı, diğer emtianın bedeli üzerinden bu emtianın tabi olduğu oranların yarısı esas alınarak katma değer vergisi hesaplanır ve ayrı bir beyanname ile sorumlu sıfatıyla beyan edilerek ödenir. Makina, teçhizat ve demirbaşlar üzerinden ödenen bu vergi hesaplanan katma değer vergisinden indirilemez. Emtia üzerinden ödenen vergi genel esaslara göre indirilir. Bu emtia, makina, teçhizat ve demirbaşlar için Katma Değer Vergisi Kanununun 9 uncu maddesinin 2 numaralı fıkrası hükmü uygulanmaz.[1]

[1] 4369 sayılı Kanunun 62 nci maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 29/7/1998)

Geçici Madde 14

Bu Kanunun yayımlandığı tarihe kadar alınan yatırım teşvik belgelerinde yer alan yatırım mallarından, makina ve teçhizat niteliği taşımayanlar için Katma Değer Vergisi Kanununun bu Kanunla kaldırılan 49 uncu maddesinin ikinci fıkrası hükmü uygulanır.[1]

[1] 4369 sayılı Kanunun 62 nci maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 1/8/1998)

Geçici Madde 15

Bu Kanunun yayımlandığı tarihten önce bina inşaat ruhsatı alınmış olan inşaatlara ilişkin olarak;

a) Konut yapı kooperatiflerine yapılan inşaat taahhüt işleri,

b) Sadece 150 m2' yi aşmayan konutlara münhasır olmak üzere kanunla kurulmuş sosyal güvenlik kuruluşları ve belediyelere yapılan inşaat taahhüt işleri,

Katma değer vergisinden müstesnadır.[1]

[1] 4369 sayılı Kanunun 62 nci maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 1/1/1998 tarihinden geçerli olmak üzere 29/7/1998 tarihinde)

Geçici Madde 16

Katma Değer Vergisi Kanununun 28 inci maddesi uyarınca Bakanlar Kurulu tarafından vergi nispeti indirilen teslim ve hizmetlerle ilgili olup bu Kanunun yayımını izleyen ayın sonuna kadar indirilemeyen vergi tutarı gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak dikkate alınabilir. Gider olarak yazılan bu vergi tutarı indirim konusu yapılamaz. Temel gıda maddeleri ile ilgili olanlar hariç olmak üzere gider yazılmayan vergi tutarı iade edilmez.[1]

[1] 4369 sayılı Kanunun 62 nci maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 1/1/1999)

Geçici Madde 17

Dahilde işleme ve geçici kabul rejimi kapsamında ihraç edilecek malların üretiminde kullanılacak maddelerin **(7256 Sayılı Kanunun 23 üncü maddesiyle değişen ibare. Yürürlük: 17.11.2020)** 31/12/2025(2) tarihine kadar tesliminde Katma Değer Vergisi Kanununun 11 inci maddesinin 1 numaralı fıkrasının (c) bendi hükümlerine göre, bölgeler, sektörler veya mal grupları itibarıyla işlem yaptırmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir. Bu maddenin uygulanmasında ihracat süresi olarak anılan bentteki süre yerine bu rejimlerle öngörülen süreler esas alınır. İhracatın şartlara uygun olarak gerçekleştirilmemesi halinde zamanında alınmayan vergi, vergi ziyai cezası uygulanarak gecikme faizi ile birlikte alıcıdan tahsil edilir.^[1]

^[1] 700 sayılı KHK'nın 90 ıncı maddesi ile bu fıkarda yer alan "Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir. (Yürürlük 9/7/2018)
6655 sayılı Kanunun 3 üncü maddesiyle "31/12/2015" olan tarih "31/12/2020" tarihi olarak değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/1/2016)
6111 sayılı Kanunun 86 ncı maddesi ile "31/12/2010" olan tarih "31/12/2015" olarak değiştirilmiştir. (Yürürlük 31/10/2010 tarihinden geçerli olmak üzere 25/2/2011 tarihinde)
5838 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin 7 nci fıkrası ile "31/12/2008" olan tarih "31/12/2010" olarak değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/1/2009 tarihinden geçerli olmak üzere 28/2/2009 tarihinde)
4369 sayılı Kanunun 62 nci maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 29/7/1998)
(2) Değişmeden önceki şekli: 31/12/2020

Geçici Madde 18

Bu Kanunun 13 üncü maddesinin (d) bendi hükmü, teşvik belgesine sahip katma değer vergisi mükellefiyeti bulunmayanlara bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar belge kapsamında yapılan makine ve teçhizat teslimlerinde de uygulanır.^[1]

^[1] 4842 sayılı Kanunun 24 üncü maddesi eklenmiştir. (Yürürlük 24/4/2003)

Geçici Madde 19

Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası anlaşmalar çerçevesinde Türkiye'de gerçekleştirilecek toplantıları düzenleyenlere bu amaçla yapılacak teslim ve hizmetler ile bu toplantılara katılan yabancı heyetlerin konaklamaları ve bunlara görevlerinin ifası kapsamında yapılacak teslim ve hizmetler 31.12.2005 tarihine kadar katma değer vergisinden müstesnadır.

Bu kapsamda teslim edilen mal ve hizmetler için yüklenilen vergiler, vergiye tâbi işlemler nedeniyle hesaplanan vergiden indirilir. İndirimle giderilemeyen vergiler iade edilmez. Bakanlar Kurulu, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 232 nci maddesinde yer alan ve ilgili yılda uygulanmakta olan haddi, istisna uygulamasında asgari tutar olarak belirlemeye ve belirlenen bu tutarı iki katına kadar artırmaya, sıfıra kadar indirmeye yetkilidir. ^[1]
Maliye Bakanlığı, toplantılara ilişkin teslim ve hizmetleri tanımlamaya, istisnaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

^[1] 5228 sayılı Kanunun 19 uncu maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/8/2004) Değişmeden önceki hali "Asya Kalkınma Bankasının 2003 yılında ülkemizde yapılacak yıllık toplantılarıyla ilgili olarak bu bankaya ve temsilcilerine yapılacak teslim ve hizmetler katma değer vergisinden müstesnadır. Toplantıya ilişkin teslim ve hizmetleri tanımlamaya, istisna uygulanacak miktara ilişkin alt sınır belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir. Bu kapsamda teslim edilen mal ve hizmetler için yüklenilen vergiler, vergiye tâbi işlemler nedeniyle hesaplanan vergiden indirilir. İndirimle giderilemeyen vergiler iade edilmez."

4842 sayılı Kanunun 24 üncü maddesi eklenmiştir. (Yürürlük 24/4/2003)

Geçici Madde 20

1. 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununa göre teknoloji geliştirme bölgesinde ve ihtisas teknoloji geliştirme bölgesinde faaliyette bulunan girişimcilerin kazançlarının gelir veya kurumlar vergisinden istisna bulunduğu süre içinde münhasıran bu bölgelerde ürettikleri ve sistem yönetimi, veri yönetimi, iş uygulamaları, sektörel, internet, oyun, mobil ve askeri komuta kontrol uygulama yazılımı şeklindeki teslim ve hizmetleri katma değer vergisinden müstesnadır. Bu kapsamda istisna edilen işlemler bakımından bu Kanunun 30 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi hükmü uygulanmaz.^[1]

Maliye Bakanlığı; program ve lisans türleri itibarıyla istisnadan yararlanılacak bedele ilişkin olarak asgari sınır belirlemeye, istisna uygulanacak yazılım programlarını tanımlamaya ve uygulamaya ilişkin usul ve esasları tespit etmeye yetkilidir.

2. Bu Kanunun yayımı tarihine kadar gerçekleşen ve hem tam istisna hem kısmi istisna kapsamına giren işlemlere ilişkin olarak yüklenilen vergiler Katma Değer Vergisi Kanununun 32 nci maddesine göre iade edilir.

3. Bu Kanunun yayımı tarihinden önce başlayan inşaat taahhüt işlerinde Katma Değer Vergisi Kanununun 16 ncı maddesinin (1) numaralı fıkrasının bu Kanunla değiştirilmeden önceki (c) bendi hükmü uygulanır.

4. 2003 takvim yılında gerçekleştirilen indirimli orana tâbi işlemlerle ilgili iade taleplerinde, Katma Değer Vergisi Kanununun 29 uncu maddesinin (2) numaralı fıkrasının bu Kanunla değiştirilmeden önceki hükmüne göre işlem yapılır. ^[2]

[1] 7104 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi ile "internet," ibaresinden sonra gelmek üzere "oyun," ibaresi ve paragrafa "Bu kapsamda istisna edilen işlemler bakımından bu Kanunun 30 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi hükmü uygulanmaz." cümlesi eklenmiştir. (Yürürlük 1/1/2019)

[2] 6676 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi ile (1) numaralı fıkarda yer alan "teknoloji geliştirme bölgesinde" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve ihtisas teknoloji geliştirme bölgesinde" ibaresi eklenmiştir. (Yürürlük 1/3/2016)

5035 sayılı Kanunun 11 inci maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 2,3,4 üncü fıkralar 2/1/2004 tarihinde, 1 inci fıkra 1/1/2004 tarihinden geçerli olmak üzere 2/1/2004 tarihinde)

Geçici Madde 21

Karayolları Genel Müdürlüğünce yapılacak taşınmaz mal teslimleri ile Orman Genel Müdürlüğü Döner Sermaye sabit kıymetlerinde kayıtlı tapulu taşınmaz malların teslimleri 31.12.2006 tarihine kadar katma değer vergisinden müstesnadır.[1]

[1] 5281 sayılı Kanunun 43 üncü maddesi ile "31.12.2004 tarihine kadar" ibaresi "31.12.2006 tarihine kadar" ibaresi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/1/2005 tarihinden geçerli olmak üzere 31/12/2004 tarihinde)

5228 sayılı Kanunun 20 nci maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 31/7/2004)

Geçici Madde 22

2005 yılında İzmir Kentinde yapılacak Dünya Üniversitelerarası Spor Oyunlarına ilişkin olmak üzere İzmir Universiade Oyunları Hazırlık ve Düzenleme Kurulu ile bu oyunlarda kullanılmak şartıyla söz konusu Düzenleme Kurulunun onayladığı kurum ve kuruluşlara yapılacak teslim ve hizmet ifaları ve bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla mevcut olan Organizasyon Komitesi tarafından teslim alınan malların İzmir Universiade Oyunları Hazırlık ve Düzenleme Kuruluna teslimi katma değer vergisinden müstesnadır.

Bu maddede düzenlenen istisnalar dolayısıyla yüklenilen vergiler, vergiye tâbi işlemler üzerinden hesaplanan vergilerden indirilebilir. İndirim yoluyla telafi edilemeyen vergiler ise bu Kanunun 32 nci maddesi hükümleri uyarınca istisna kapsamında işlem yapan mükellefin talebi üzerine nakden veya mahsuben iade edilir.

Maliye Bakanlığı, bu maddede yer alan istisnaların kapsamına girecek teslim ve hizmetleri tanımlamaya, istisnaya ilişkin usûl ve esasları belirlemeye yetkilidir.[1]

[1] 5398 sayılı Kanunun 25 inci maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 13/11/2004 tarihinden geçerli olmak üzere 21/7/2005 tarihinde) Değişmeden önceki hali "2005 yılında İzmir kentinde yapılacak Dünya Üniversitelerarası Spor Oyunları ile ilgili olarak İzmir Universiade Oyunları Hazırlık ve Düzenleme Kuruluna, bu organizasyon kapsamında yapılacak teslim ve hizmet ifaları ile bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla mevcut olan organizasyon komitesi tarafından teslim alınan malların İzmir Universiade Oyunları Hazırlık ve Düzenleme Kuruluna teslimi Katma Değer Vergisinden müstesnadır."

5281 sayılı Kanunun 34 üncü maddesi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 13/11/2004 tarihinden geçerli olmak üzere 31/12/2004 tarihinde) Değişmeden önceki hali "2005 yılında İzmir Kentinde yapılacak Dünya Üniversitelerarası Spor Oyunları ile ilgili olarak yapılacak her türlü mal ve hizmet alımları, kiralama, yapım ve ihale işleri Katma Değer Vergisinden müstesnadır."

5255 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 13/11/2004)

Geçici Madde 23

Millî Eğitim Bakanlığına bilgisayar ve donanımlarının bedelsiz teslimleri ile bunlara ilişkin yazılım teslimi ve hizmetleri, bu mal ve hizmetlerin başısı yapacak olanlara teslim ve ifası **(7256 Sayılı Kanunun 24 üncü maddesiyle değişen ibare. Yürürlük: 17.11.2020)** 31/12/2023(2) tarihine kadar Katma Değer Vergisinden müstesnadır.

Bu kapsamda yapılan teslim ve hizmet ifaları için yüklenilen vergiler, vergiye tâbi işlemler nedeniyle hesaplanan vergiden indirilir. İndirimle giderilemeyen vergiler iade edilmez. Maliye Bakanlığı, istisnaya ilişkin usûl ve esasları belirlemeye yetkilidir.[1]

[1] 6655 sayılı Kanunun 3 üncü maddesiyle "31/12/2015" olan tarih "31/12/2020" tarihi olarak değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/1/2016)

6111 sayılı Kanunun 86 ncı maddesi ile "31/12/2010" olan tarih "31/12/2015" olarak değiştirilmiştir. (Yürürlük 31/10/2010 tarihinden geçerli olmak üzere 25/2/2011 tarihinde)

5281 sayılı Kanunun 35 inci maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 1/1/2005 tarihinden geçerli olmak üzere 31/12/2004 tarihinde)

(2) Değişmeden önceki şekli: 31/12/2020

Geçici Madde 24

1. 4.2.1924 tarihli ve 406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanununun geçici 10 uncu maddesi kapsamındaki devir, temlik ve intikal işlemleri ile ilgili olarak Türk Telekom tarafından Türksat Uydu Haberleşme, Kablo TV ve İşletme Anonim Şirketine yapılan teslimler ve hizmet ifaları katma değer vergisinden

müstesnadır.

2. 8.6.1949 tarihli ve 5434 sayılı Kanunun 20 nci maddesi kapsamındaki gayrimenkul ve iştiraklerin 31.12.2006 tarihine kadar teslimi katma değer vergisinden müstesnadır.

3. Bu kapsamda yapılan teslim ve hizmet ifaları için yüklenilen vergiler, vergiye tâbi işlemler nedeniyle hesaplanan vergiden indirilir. İndirim yoluyla giderilemeyen vergiler iade edilmez. Maliye Bakanlığı, istisnaya ilişkin usûl ve esasları belirlemeye yetkilidir.[1]

[1] 5335 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 27/4/2005)

Geçici Madde 25

Bu maddenin yürürlük tarihinden önce Kanunun 17 nci maddesinin (4) numaralı fıkrasının (s) bendinde düzenlenen istisnadan vazgeçen mükelleflerin, bu maddenin yürürlük tarihini izleyen ayın sonuna kadar istisnadan vazgeçme taleplerini geri almaları halinde, 18 inci maddenin (3) numaralı fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan hüküm uygulanmaz. Bu hükmün uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir. [1]

[1] 5766 sayılı Kanunun 12 nci maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 6/7/2008)

Geçici Madde 26

Ev sahibi hükümet anlaşmaları veya ülkemizin taraf olduğu diğer anlaşmalar çerçevesinde Türkiye’de faaliyet gösteren uluslararası kuruluşlar ile bu kuruluşlara bağlı program, fon, temsilcilik ve özel ihtisas kuruluşlarının resmî kullanımları için yapılacak mal teslimi ve hizmet ifaları, bunların sosyal ve ekonomik yardım amacıyla bedelsiz olarak yapacakları mal teslimi ve hizmet ifaları, bedelsiz mal teslimi ve hizmet ifaları ile ilgili mal ve hizmetlerin bunlara teslim ve ifası; ilgili kurum, temsilcilik, program, fon ve özel ihtisas kuruluşlarının Türkiye’deki faaliyetlerinin devamı veya ilgili kurumlara ilişkin uluslararası anlaşmaların yürürlükte bulunduğu süre içinde katma değer vergisinden müstesnadır.

Birinci fıkrada yer alan istisnadan yararlanan kuruluşların yönetici kadrolarında görev yapan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmayan mensuplarına Türkiye’de görevde bulundukları süre içinde yapılacak mal teslimi ve hizmet ifaları da katma değer vergisinden müstesnadır.

Bu maddede düzenlenen istisnalar dolayısıyla yüklenilen vergiler, vergiye tabi işlemler üzerinden hesaplanan vergilerden indirilir. İndirim yoluyla telafi edilemeyen vergiler ise 32 nci madde hükümleri uyarınca istisna kapsamında işlem yapan mükellefin talebi üzerine nakden veya mahsuben iade edilir.

Bu istisnanın uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.[1]

[1] 6637 sayılı Kanunun 3 üncü maddesiyle 1 inci fıkra değiştirilmiş ve ikinci fıkra eklenmiştir. Değiştirilen hüküm “Birleşmiş Milletler (BM) ile Kuzey Atlantik Antlaşması Teşkilatı (NATO) temsilcilikleri ve bu Teşkilatlara bağlı program, fon ve özel ihtisas kuruluşları ile İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatına (OECD) resmi kullanımları için yapılacak mal teslimi ve hizmet ifaları, bunların sosyal ve ekonomik yardım amacıyla bedelsiz olarak yapacakları mal teslimi ve hizmet ifaları, bedelsiz mal teslimi ve hizmet ifaları ile ilgili mal ve hizmetlerin bunlara teslim ve ifası; finansmanlarının bu kuruluşlar tarafından karşılanması şartıyla ilgili kurum, temsilcilik, program, fon ve özel ihtisas kuruluşlarının Türkiye’deki faaliyetlerinin devamı veya ilgili kurumlara ilişkin uluslararası anlaşmaların yürürlükte bulunduğu süre içerisinde katma değer vergisinden müstesnadır.” (Yürürlük 7/4/2015)

6322 sayılı Kanunun 23 üncü maddesi ile “Birleşmiş Milletler (BM) temsilciliği, BM’ye bağlı” ibaresi “Birleşmiş Milletler (BM) ile Kuzey Atlantik Antlaşması Teşkilatı (NATO) temsilcilikleri ve bu Teşkilatlara bağlı ” ibaresi ile değiştirilmiş ve maddeye ikinci fıkra eklenmiştir.” (Yürürlük 15/6/2012)

5766 sayılı Kanunun 12 nci maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 6/7/2008)

Geçici Madde 27

(1) 2009 yılı Mart ayında İstanbul’da yapılacak Beşinci Dünya Su Forumunun Organizasyonundan sorumlu Forum Sekretaryasına bu Forumun gerçekleştirilmesi için yapılacak mal teslimleri ile hizmet ifaları katma değer vergisinden müstesnadır.

2) Maliye Bakanlığı, istisnanın uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.[1]

[1] 5804 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 23/10/2008)

Geçici Madde 28

(1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce bina inşaat ruhsatı almış olan konut yapı kooperatiflerince, üyelerine yapılan konut teslimleri katma değer vergisinden müstesnadır.[1]

[1] 5904 sayılı Kanunun 16 nci maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 3/7/2009)

Geçici Madde 29

8/6/1994 tarihli ve 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yaptırılması Hakkında Kanuna göre yap-işlet-devret modeli çerçevesinde gerçekleştirilecek projeler ve 7/5/1987 tarihli ve 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununun ek 7 nci maddesine göre Yüksek Planlama Kurulu tarafından kiralama karşılığı yaptırılmasına karar verilen sağlık tesislerine ilişkin projeler ve 25/8/2011 tarihli ve 652 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 23 üncü maddesine göre Bakanlık tarafından kiralama karşılığı yaptırılmasına karar verilen eğitim öğretim tesislerine ilişkin projelerden bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce ihale veya görevlendirme ilanı yayımlanmış ancak teklif alınmamış olanlar ile (7491 sayılı kanunun 34 üncü maddesiyle değişen ibare; Yürürlük: 28.12.2023) 31/12/2028[2] tarihine kadar ihale veya görevlendirme ilanı yayımlanacak olanların; ihale edilmesi ile görevlendirilen veya projeyi üstlenenlere yatırım döneminde proje kapsamında yapılan mal teslimleri ve hizmet ifaları katma değer vergisinden müstesnadır.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce teklifleri alınmış ya da ihalesi veya görevlendirmesi yapılmış işlerde; görevli şirketin veya yüklenicinin bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde talepte bulunması halinde bu maddenin yürürlük tarihinden sonra birinci fıkra kapsamındaki mal teslimleri ve hizmet ifaları da katma değer vergisinden müstesna tutulur. Şu kadar ki, bu istisnanın uygulanabilmesi için görevli şirketin veya yüklenicinin proje nedeniyle yatırım döneminde yükleneceği katma değer vergisi tutarının, indirim yoluyla telafi edilebileceği tarihe kadar, projenin ana kredi finansman koşullarına göre oluşacak finansman maliyeti tutarı veya buna isabet eden sürenin, ilgisine göre; işletme süresi öngörülen projelerde işletme süresinden, kira öngörülen projelerde kira tutarından veya kira süresinden indirileceği hususunun bu şirketler tarafından, içeriği idarece belirlenecek taahhütname ile taahhüt edilmesi ve bu taahhüdün idarece kabul edilmesi gerekir. İndirimler, ilgili projelere ait sözleşmelerde öngörülen esaslar dikkate alınarak yapılır.

Bu kapsamda yapılan mal teslimleri ve hizmet ifaları nedeniyle yüklenilen vergiler, vergiye tabi işlemler üzerinden hesaplanan vergiden indirilir. İndirim yoluyla telafi edilemeyen vergiler bu Kanunun 32 nci maddesi hükmü uyarınca istisna kapsamında işlem yapan mükellefin talebi üzerine iade edilir.

Maliye Bakanlığı, istisna kapsamına girecek teslim ve hizmetleri tanımlamaya, istisna ve iadeye ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.[1]

[1] 6322 sayılı Kanunun 24 üncü maddesi ile “sağlık tesislerine ilişkin projelerden” ibaresi “sağlık tesislerine ilişkin projeler ve 25/8/2011 tarihli ve 652 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 23 üncü maddesine göre Bakanlık tarafından kiralama karşılığı yaptırılmasına karar verilen eğitim öğretim tesislerine ilişkin projelerden” ibaresi ile değiştirilmiştir. (Yürürlük 15/6/2012)

6288 sayılı Kanunun 1 inci maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 4/4/2012)

[2] Değişmeden önceki şekli: 31/12/2023

Geçici Madde 30 - Büyük (1) yatırımlarda iade:

31/12/2023 tarihine kadar uygulanmak üzere, yatırım teşvik belgeleri kapsamında asgari 500 milyon Türk Lirası tutarında sabit yatırım öngörülen [2] yatırımlara ilişkin inşaat işleri nedeniyle yüklenilen ve takvim yılı sonuna kadar indirim yoluyla telafi edilemeyen katma değer vergisi, izleyen yıl talep edilmesi halinde belge sahibi mükellefe iade olunur. Teşvik belgesine konu yatırımın tamamlanmaması halinde, iade edilen vergiler, vergi ziyaı cezası uygulanarak iade tarihinden itibaren gecikme faizi ile birlikte tahsil edilir. Bu vergiler ve cezalarında zamanaşımı, verginin tarhını veya cezanın kesilmesini gerektiren durumun meydana geldiği tarihi takip eden takvim yılı başında başlar.

Bu madde kapsamında yer alan asgari sabit yatırım tutarını sektörler itibarıyla veya topluca 50 milyon Türk lirasına kadar indirmeye veya iki katına kadar artırmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir.[3]

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.[4]

[1] 6745 sayılı Kanunun 36 ncı maddesiyle kaldırılan ibare, (Yürürlük; 07.09.2016) ve stratejik

[2] 6745 sayılı Kanunun 36 ncı maddesiyle kaldırılan ibare, (Yürürlük; 07.09.2016) stratejik

[3] 700 sayılı KHK'nın 90 ıncı maddesi ile bu fıkarda yer alan “Bakanlar Kurulu” ibaresi “Cumhurbaşkanı” şeklinde değiştirilmiştir. (Yürürlük 9/7/2018)

6745 sayılı Kanunun 36 ncı maddesiyle eklenen fıkra, (Yürürlük; 7/9/2016)

[4] 6322 sayılı Kanunun 25 inci maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 15/6/2012)

Geçici Madde 31

28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun geçici 1 inci maddesinin beşinci fıkrası uyarınca üyelerine veya çalışanlarına emekliliğe yönelik taahhütte bulunan dernek, vakıf, sandık, tüzel kişiliği haiz meslek kuruluşu veya sair ticaret şirketleri nezdinde 16/4/2012 tarihi itibarıyla mevcut bulunan emeklilik taahhüt planları kapsamındaki yurt içi ya da yurt dışındaki birikimler ve taahhütlere ilişkin tutarların (plan esaslarına göre aktarım tarihine kadar mutaat yapılan ödemeler nedeniyle oluşanlar dahil) kısmen veya tamamen bireysel emeklilik sistemine aktarılması amacıyla taşınmaz ve iştirak hisselerinin (müzayede mahallinde satışı dahil) devir ve teslimi 31/12/2017 tarihine kadar uygulanmak üzere katma değer vergisinden müstesnadır. Bu istisna, aktarılan tutarla orantılı olarak uygulanır.

Maliye Bakanlığı, bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.[1]

[1] 6655 sayılı Kanunun 3 üncü maddesiyle “31/12/2015” olan tarih “31/12/2017” tarihi olarak değiştirilmiştir. (Yürürlük 1/1/2016)

6327 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 29/6/2012)

Geçici Madde 32

Şehir içi raylı ulaşım sistemleri, metro, tramvay, teleferik, telesiyej ve fönüküler ile bunların hatları, istasyonları, yolcu terminalleri ve durakları ve bu iş ve işlemlerle ilgili tesisler ile eklenti veya bütünleyici parçalarının Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, belediyeler ve bunların bağılı kuruluşları arasında yapılacak devir ve teslimleri **(7491 sayılı kanunun 35 inci maddesiyle değışen ibare; Yürürlük: 28.12.2023)**31/12/2028[2] tarihine kadar katma değeri vergisinden müstesnadır.

Bu kapsamda yapılan teslim ve hizmet ifaları için yüklenilen vergiler, vergiye tabi işlemler nedeniyle hesaplanan vergiden indirilir. İndirimle giderilemeyen vergiler iade edilmez. Maliye Bakanlığı, istisnaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.[1]

[1] 6487 sayılı Kanunun 23 üncü maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 11/6/2013)

[2] Değişmeden önceki şekli: 31/12/2023

Geçici Madde 33

31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun geçici 41 inci maddesi kapsamında taşınmazların Sosyal Güvenlik Kurumuna devir ve teslimi ile bu taşınmazların Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından (müzayede mahallerinde yapılan satışlar dâhil) devir ve teslimi **(7491 sayılı kanunun 36 inci maddesiyle değışen ibare; Yürürlük: 28.12.2023)** 31/12/2028[2] tarihine kadar katma değeri vergisinden müstesnadır.

Bu kapsamda vergiden istisna edilen işlemler bakımından 30 uncu maddenin birinci fıkrasının (a) bendi hükmü uygulanmaz. Maliye Bakanlığı, istisnaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.[1]

[1] 6552 sayılı Kanunun 27 nci maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 11/9/2014)

[2] Değişmeden önceki şekli: 31/12/2023

Geçici Madde 34

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce usulüne uygun olarak yürürlüğe giren ve 23/6/2000 tarihli ve 4586 sayılı Petrolün Boru Hatları ile Transit Geçişine Dair Kanun kapsamında bulunan milletlerarası andlaşma hükümleri çerçevesinde katma değeri vergisinden istisna edilmiş olan transit petrol boru hattı projelerinin inş ve modernizasyonunu gerçekleştirenlere 1/1/2014 tarihinden itibaren yapılan teslim ve hizmetler katma değeri vergisinden müstesnadır.

Bu kapsamda yapılan mal teslimleri ve hizmet ifaları nedeniyle yüklenilen vergiler, vergiye tabi işlemler üzerinden hesaplanan vergiden indirilir. İndirim yoluyla telafi edilemeyen vergiler, 32 nci madde hükmü uyarınca istisna kapsamında işlem yapan mükellefin talebi üzerine iade edilir.

Maliye Bakanlığı, istisna kapsamına girecek teslim ve hizmetleri tanımlamaya, istisna ve iadeye ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.[1]

[1] 6637 sayılı Kanunun 24 üncü maddesiyle eklenmiştir. (Yürürlük 7/4/2015)

Geçici Madde 35

6/10/2011 tarihli ve 28076 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 26/9/2011 tarihli ve 2011/2266 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile uygulama usul ve esasları belirlenen ve sınırları ve koordinatları gösterilen alanda yapılacak iyileştirme, yenileme ve dönüşüm projeleri kapsamında, trampa yolu ile kamulaştırılan taşınmazların Hazineye devir ve teslimi işlemleri **(7161 sayılı kanunun 19 uncu maddesiyle değışen ibare ; Yürürlük: 18.01.2019)**31/12/2020[2] tarihine kadar katma değeri vergisi, damga vergisi ve tapu harcından müstesnadır. Bu taşınmazların **(7161 sayılı kanunun 19 uncu maddesiyle değışen ibare ; Yürürlük: 18.01.2019)**31/12/2020[2] tarihine kadar Hazineye devrinden dolayı Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunlarına göre kazanç oluşmuş sayılmaz.[1]

[1] 6639 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi ile eklenmiştir. (Yürürlük 27/3/2015)

[2]Değişmeden önceki şekli: 31/12/2018

Geçici Madde 36-

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce belediyeler ve il özel idareleri tarafından iktisadi işletme oluşturmaksızın yapılan taşınmaz teslimlerinde katma değeri vergisi aranmaz, bu nedenle geçmişe dönük herhangi bir tarhiyat yapılmaz, daha önce yapılmış olan tarhiyatlardan varsa açılmış davalardan feragat edilmesi kaydıyla vazgeçilir, tahakkuk eden tutarlar terkin edilir, tahsil edilen tutarlar red ve iade edilmez.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir. [1]

Geçici Madde 37

(7394 sayılı kanunun 11 inci maddesyle değiştirilen madde: Yürürlük; 01.05.2022) İmalat sanayii ile turizme yönelik yatırım teşvik belgesi sahibi mükelleflere belge kapsamındaki inşaat işlerine ilişkin mal teslimleri ve hizmet ifaları 31/12/2025 (1) tarihine kadar katma değer vergisinden müstesnadır.

Teşvik belgesine konu yatırımın tamamlanmaması halinde, zamanında alınmayan vergiler, vergi ziyai cezası uygulanarak gecikme faizi ile birlikte yatırım teşvik belgesi sahibi alıcıdan tahsil edilir. Bu vergiler ve cezalarda zamanaşımı, verginin tarhını veya cezanın kesilmesini gerektiren durumun meydana geldiği tarihi takip eden takvim yılı başından başlar.

Bu kapsamda yapılan mal teslimleri ve hizmet ifaları nedeniyle yüklenilen vergiler, vergiye tabi işlemler üzerinden hesaplanan vergiden indirilir. İndirim yoluyla telafi edilemeyen vergiler, bu Kanunun 32 nci maddesi hükmü uyarınca istisna kapsamında işlem yapan mükellefin talebi üzerine iade edilir.

Cumhurbaşkanı, birinci fıkra da yer alan süreyi üç yıla kadar uzatmaya; Hazine ve Maliye Bakanlığı, bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir. (*)

(1) 01/05/2025 tarih ve 32887 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 9770 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile fıkra da belirtilen “31/12/2025” tarihinin “31/12/2028” tarihine kadar uzatılmasına karar verilmiştir.

(*) Değişmeden önceki şekli) İmalat sanayine yönelik yatırım teşvik belgesi kapsamında;

a) Asgari 50 milyon Türk Lirası tutarında sabit yatırım öngörülen yatırımlara ilişkin inşaat işleri nedeniyle 2017, 2018 ve 2019 yıllarında yüklenilen ve 2017, 2018 ve 2019 yıllarının altı aylık dönemleri itibarıyla indirim yoluyla telafi edilemeyen katma değer vergisi altı aylık dönemleri izleyen bir yıl içerisinde,

b) 50 milyon Türk Lirası tutarına kadar sabit yatırım öngörülen yatırımlara ilişkin inşaat işleri nedeniyle 2017, 2018 ve 2019 yıllarında yüklenilen ve 2017, 2018 ve 2019 yılı sonuna kadar indirim yoluyla telafi edilemeyen katma değer vergisi izleyen yıl içerisinde,

talep edilmesi halinde belge sahibi mükellefe iade olunur. Teşvik belgesine konu yatırımın tamamlanmaması halinde, iade edilen vergiler, vergi ziyai cezası uygulanarak iade tarihinden itibaren gecikme faizi ile birlikte tahsil edilir. Bu vergiler ve cezalarda zamanaşımı, verginin tarhını veya cezanın kesilmesini gerektiren durumun meydana geldiği tarihi takip eden takvim yılı başında başlar.

Cumhurbaşkanı, birinci fıkra da yer alan süreleri, bitiminden itibaren, sürelerin bitimini takip eden her bir takvim yılı itibarıyla ayrı ayrı ya da birlikte, beş yıla kadar uzatmaya yetkilidir. (1950 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararına göre 2020 ve 2021 yılları için, 5047 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararına göre 2022, 2023 ve 2024 yılları için de uygulanır.)

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Geçici Madde 38 (7061 sayılı kanunun 44 üncü maddesiyle eklenen geçici madde; Yürürlük: 05.12.2017)

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren düzenlenen sözleşmelere istinaden Millî Eğitim Bakanlığı tarafından Eğitimde Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Projesi kapsamında yapılan mal ve hizmet alımlarında uygulanmak üzere;

a) Proje bileşenlerine ilişkin olarak; Millî Eğitim Bakanlığınca yapılan ithalatlar ile bu Bakanlığa yapılan mal teslimleri ve hizmet ifaları katma değer vergisinden müstesnadır (Bu kapsamda yapılan mal teslimleri ve hizmet ifaları nedeniyle yüklenilen vergiler, vergiye tabi işlemler üzerinden hesaplanan vergiden indirilir. İndirim yoluyla telafi edilemeyen vergiler bu Kanunun 32 nci maddesi hükmü uyarınca istisna kapsamında işlem yapan mükellefin talebi üzerine iade edilir. Maliye Bakanlığı istisna ve iadeye ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.).

b) Proje bileşenleri için belirlenen internet kullanımlarına mahsus olan mobil telefon aboneliğinin ilk tesisi ile Proje bileşenlerine ilişkin verilen elektronik haberleşme hizmetleri, 6802 sayılı Kanunun 39 uncu maddesine göre alınan özel iletişim vergisinden müstesnadır (Bu kapsamda verilen elektronik haberleşme hizmetleri nedeniyle yüklenilen vergiler, vergiye tabi işlemler üzerinden hesaplanan vergiden indirilir. İndirim yoluyla telafi edilemeyen vergiler istisna kapsamında işlem yapan mükellefin talebi üzerine iade edilir. Maliye Bakanlığı istisna ve iadeye ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.).

c) Proje bileşenlerine ilişkin mal ve hizmet alımları ile ilgili olarak düzenlenen idare ve/veya proje yüklenicilerinin taraf olduğu kâğıtlar, 1/7/1964 tarihli ve 488 sayılı Damga Vergisi Kanununa göre alınan damga vergisinden müstesnadır.

ç) Millî Eğitim Bakanlığı veya bu Bakanlık adına Proje yüklenicileri ile alt yükleniciler tarafından serbest dolaşıma sokulacak her türlü araç, gereç, malzeme, makine, ürün ve bunların yedek parçaları, 4458 sayılı Kanuna göre alınan gümrük vergilerinden, fonlardan, bu ithalata ilişkin düzenlenen kâğıtlar damga vergisinden, yapılacak işlemler harçlardan müstesnadır (Proje yüklenicileri ile alt yükleniciler tarafından serbest dolaşıma sokulacak eşyanın bu Projeye uygunluğunu tevsik edici belgeleri düzenlemeye Millî Eğitim Bakanlığı yetkilidir.).

d) Proje bileşenlerine ilişkin olarak 4760 sayılı Kanuna ekli (IV) sayılı listede yer alan malların, Millî Eğitim Bakanlığına ya da proje yüklenicisine teslimi veya bunlar tarafından ithali özel tüketim vergisinden müstesnadır (Maliye Bakanlığı istisnaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.).

e) 406 sayılı Kanun uyarınca Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuyla görev veya imtiyaz sözleşmesi imzalamak suretiyle veya 5/11/2008 tarihli ve 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu uyarınca bu Kuruma bildirim yapılması veya bu Kurumca kullanım hakkı verilmesi yoluyla yetkilendirilen veya yetkilendirilmiş sayılan işletmecilerin Millî Eğitim Bakanlığı ya da proje yüklenicisi işletmelere yapmış oldukları mal teslimleri ve hizmet ifaları dolayısıyla elde ettikleri gelirler, bu işletmecilerden 406 sayılı Kanunun ek 37 nci maddesine göre alınan Hazine payının ve Kurum masraflarına katkı payının, 16/6/2005 tarihli ve 5369 sayılı Evrensel Hizmet Kanununun 6 ncı maddesine göre alınan evrensel hizmet gelirlerinin, 5809 sayılı Kanunun 11 inci maddesine göre alınan idari ücret ile aynı Kanunun 46 ncı maddesinin (7) numaralı fıkrasına göre alınan telsiz ücretinin hesaplanmasına dâhil edilmez.

f) Proje bileşenlerine ilişkin olarak temin edilecek bilgisayar ve tablet bilgisayarlar ile etkileşimli tahtalar için 5/12/1951 tarihli ve 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 44 üncü maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen kesintiler yapılmaz (Millî Eğitim Bakanlığı bu kapsamda temin edilen mallardan kesinti yapılmamasını sağlayan belgeleri düzenlemeye yetkilidir.).

g) Proje bileşenlerine ilişkin olarak temin edilecek bilgisayar ve tablet bilgisayarlar ile etkileşimli tahtalardan, 4/12/1984 tarihli ve 3093 sayılı Türkiye

Radyo-Televizyon Kurumu Gelirleri Kanununun 4 üncü maddesinin (a) fıkrasında yer alan bandrol ücreti alınmaz (Milli Eğitim Bakanlığı bu kapsamda temin edilen mallardan bandrol ücreti alınmamasını sağlayan belgeleri düzenlemeye yetkilidir.).

ğ) Proje bileşenlerine ilişkin olarak tesis edilen aboneliklere ait telsiz cihaz ve sistemlerinden, 5809 sayılı Kanunun 46 nci maddesinde yer alan telsiz ruhsatname ve yıllık kullanım ücretleri alınmaz.

h) Proje kapsamında yapılacak mal ve hizmet alımlarında Proje bileşenlerine ilişkin ihale yüklenicisinin bu Proje ile ilgili faaliyette bulunmak üzere özel amaçlı şirket kurması halinde bu şirket, yalnızca ilgili mevzuatına göre kendi ödemesi gereken vergi ve mali yükümlülüklerden sorumlu olup, ihale yüklenicisinin ödemesi gereken Hazine payı, Kurum masraflarına katkı payı, evrensel hizmet katkı payı, idari ücret, özel iletişim vergisi ve telsiz ücretlerinden sorumlu tutulmaz.[1]

[1] 7061 sayılı Kanunun 44üncü maddesi ile eklenen madde. (Yürürlük 5/12/2017)

Geçici Madde 39 (7103 Sayılı Kanunun 31 inci maddesiyle eklenen Geçici Madde; Yürürlük: 01.05.2018)

17/4/1957 tarihli ve 6948 sayılı Sanayi Sicili Kanununa göre sanayi sicil belgesini haiz katma değer vergisi mükelleflerine münhasıran imalat sanayiinde kullanılmak üzere yapılan yeni makine ve teçhizat teslimleri ile 26/6/2001 tarihli ve 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu kapsamındaki teknoloji geliştirme bölgesi ile ihtisas teknoloji geliştirme bölgesinde, 28/2/2008 tarihli ve 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamındaki Ar-Ge ve tasarım merkezlerinde, 3/7/2014 tarihli ve 6550 sayılı Araştırma Altyapılarının Desteklenmesine Dair Kanun kapsamındaki araştırma laboratuvarlarında Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetlerinde bulunanlara, münhasıran bu faaliyetlerinde kullanılmak üzere yapılan yeni makine ve teçhizat teslimleri **(7201 sayılı Kanunun 8 inci maddesi ile değişen ibare)** 31/12/2022 **(2)(3)** tarihine kadar katma değer vergisinden müstesnadır.

Bu kapsamda yapılan teslimler nedeniyle yüklenilen vergiler, vergiye tabi işlemler üzerinden hesaplanan vergiden indirilir. İndirim yoluyla telafi edilemeyen vergiler, bu Kanunun 32 nci maddesi hükmü uyarınca istisna kapsamında işlem yapan mükellefin talebi üzerine iade edilir.

İstisna kapsamında alınan makine ve teçhizatın, teslim tarihini takip eden takvim yılının başından itibaren üç yıl içinde; imalat sanayii veya Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetleri dışında kullanılması veya elden çıkarılması hallerinde, zamanında alınmayan vergi alıcının, vergi ziyayı cezayı uygulanarak gecikme faizi ile birlikte tahsil edilir. Zamanında alınmayan vergiler ile vergi cezalarında zamanaşımı, verginin tarihini veya cezanın kesilmesini gerektiren durumun meydana geldiği tarihi takip eden takvim yılının başından itibaren başlar.

İmalat sanayiinde kullanılmak üzere istisna kapsamında teslim edilecek makine ve teçhizatı belirlemeye ve birinci fıkrada yer alan süreyi iki yıla kadar uzatmaya **(7201 sayılı Kanunun 8 inci maddesi ile eklenen ibare)** Cumhurbaşkanı, bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.(1)

(1) 700 sayılı KHK'nın 90 inci maddesi ile bu fıkrada yer alan "Bakanlar Kurulunca" ibaresi "Cumhurbaşkanınca" şeklinde değiştirilmiştir. (Yürürlük 9/7/2018)

7103 sayılı Kanunun 31 inci maddesi ile eklenen geçici madde. (Yürürlük 1/5/2018)

(2) 7201 sayılı Kanunun 8 inci maddesi ile "31/12/2019" tarihine kadar olan süre "31/12/2022" tarihine kadar uzatılmıştır. (Yürürlük 24/12/2019)

(3) Değişmeden önceki şekli: 31/12/2022 21/12/2022 tarihli ve 32050 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 20/12/2022 tarihli ve 6583 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararıyla, söz konusu maddenin 31/12/2024 tarihine kadar uygulanmasına karar verilmiştir.

Geçici Madde 40 (7162 Sayılı Kanunun 6 inci maddesiyle eklenen Geçici Madde; Yürürlük: 30.01.2019)

(7431 sayılı kanunun 1 inci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük: 13.01.2023) 2023(*) UEFA Şampiyonlar Ligi Finali müsabakasına (**) ilişkin olmak üzere Avrupa Futbol Federasyonları Birliği (UEFA), katılımcı futbol kulüpleri ve organizasyonda görevli tüzel kişilerden iş yeri, kanuni ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayanlara, bu müsabakalar dolayısıyla yapılacak mal teslimleri ve hizmet ifaları ile bunların bu müsabakalar dolayısıyla yapacakları mal teslimleri ve hizmet ifaları katma değer vergisinden müstesnadır.

Bu maddede düzenlenen istisnalar dolayısıyla yüklenilen vergiler, vergiye tabi işlemler üzerinden hesaplanan vergilerden indirilir. İndirim yoluyla telafi edilemeyen vergiler ise 32 nci madde hükümleri uyarınca istisna kapsamında işlem yapan mükellefin talebi üzerine nakden veya mahsuben iade edilir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı istisna ve iadenin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

(*)Değişmeden önceki şekli: 2020

(**)Değişmeden önceki şekli: 2019 UEFA Süper Kupa Finali ve **(7256 Sayılı Kanunun 25 inci maddesiyle değişen ibare. Yürürlük: 17.11.2020)** 2021(*) UEFA Şampiyonlar Ligi Finali müsabakalarına

Geçici Madde 41 (7257 sayılı Kanunun 1 inci maddesi ile eklenen Geçici Madde; Yürürlük: 02.12.2020)

18/4/2001 tarihli ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununun ek 1 inci maddesi kapsamındaki devirler katma değer vergisinden müstesnadır. Bu kapsamda yapılan işlemler için yüklenilen vergiler, vergiye tabi işlemler nedeniyle hesaplanan vergiden indirilir. İndirim yoluyla giderilemeyen vergiler iade edilmez. Hazine ve Maliye Bakanlığı istisna uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

Geçici Madde 42 (7394 sayılı Kanunun 12 nci maddesi ile eklenen Geçici Madde; Yürürlük: 15.04.2022)

20/8/2016 tarihli ve 6745 sayılı Yatırımların Proje Bazında Desteklenmesi ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 80 inci maddesi kapsamında teşviklerden yararlanmasına karar verilen ve bu kapsamda sera etkisi yaratan egzoz gazı salınımını tamamen ortadan kaldıracak teknolojilerin geliştirilmesi için münhasıran Türkiye’de gerçekleştirdikleri Ar-Ge faaliyetleri sonucunda geliştirdikleri elektrik motorlu taşıt araçlarını Türkiye’de imal eden mükelleflere bu araçların geliştirilmesine yönelik verilen ve yatırım teşvik belgesi kapsamında yer alan mühendislik hizmetleri 31/12/2023 tarihine kadar katma değer vergisinden müstesnadır. Teşvik belgesine konu yatırımın tamamlanmaması halinde, zamanında alınmayan vergi alıcıdan, vergi ziyai cezası uygulanarak gecikme faizi ile birlikte tahsil edilir. Zamanında alınmayan vergiler ile vergi cezalarında zamanaşımı, verginin tarihini veya cezanın kesilmesini gerektiren durumun meydana geldiği tarihi takip eden takvim yılının başından itibaren başlar.

Bu kapsamda yapılan hizmetler nedeniyle yüklenilen vergiler, vergiye tabi işlemler üzerinden hesaplanan vergiden indirilir. İndirim yoluyla telafi edilemeyen vergiler, bu Kanunun 32 nci maddesi hükmü uyarınca istisna kapsamında işlem yapan mükellefin talebi üzerine iade edilir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

Geçici Madde 43 (7456 sayılı kanunun 8 inci maddesiyle eklenen Geçici Madde; Yürürlük: 15.07.2023)

Bu maddenin yürürlük tarihinden önce kurumların aktifinde yer alan taşınmazlar için bu maddeyi ihdas eden Kanunla, bu Kanunun 17 nci maddesinin (4) numaralı fıkrasının (r) bendinde yapılan değişiklik öncesi hükümler uygulanır.

Geçici Madde 44 (7456 sayılı kanunun 9 uncu maddesiyle eklenen Geçici Madde; Yürürlük: 15.07.2023)

6/2/2023 tarihinde meydana gelen depremler nedeniyle genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı ile imzalanan protokol kapsamında afetzedelere bağışlanacak konutların inşası dolayısıyla kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına yapılan teslim ve hizmetler, 31/12/2024 tarihine kadar katma değer vergisinden müstesnadır.

Bu kapsamda yapılan teslim ve hizmetler nedeniyle yüklenilen vergiler, vergiye tabi işlemler üzerinden hesaplanan vergiden indirilir. İndirim yoluyla telafi edilemeyen vergiler bu Kanunun 32 nci maddesi hükmü uyarınca istisna kapsamında işlem yapan mükellefin talebi üzerine iade edilir.

Birinci fıkrada yer alan süreyi bir yıla kadar uzatmaya Cumhurbaşkanı; istisna kapsamına girecek teslim ve hizmetleri tanımlamaya, istisna ve iadeye ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Geçici Madde 45 (7524 sayılı Kanunun 23 üncü maddesiyle eklenen geçici madde Yürürlük; 02.08.2024)

(7524 sayılı Kanunun 23 üncü maddesiyle eklenen geçici madde Yürürlük; 02.08.2024) 6/2/2023 tarihinde meydana gelen depremler nedeniyle genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde, genel bütçeli kamu idareleri ile yabancı devlet kurum ve kuruluşları arasında imzalanan protokol kapsamında genel bütçeli kamu idarelerine bağışlanmak üzere, konut, iş yeri, okul, öğrenci yurdu, hastane, ibadethane, kültür ve sanat merkezi, kütüphane gibi taşınmazların inşasına ilişkin yabancı devlet kurum ve kuruluşlarına 1/1/2024 tarihinden itibaren yapılan teslim ve hizmetler ile bu yerlerde genel bütçeli kamu idareleri ile yabancı devlet kurum ve kuruluşları arasında imzalanan protokol kapsamında genel bütçeli kamu idarelerine bağışlanacak konutların yabancı devlet kurum ve kuruluşlarına teslimi 31/12/2025 tarihine kadar katma değer vergisinden müstesnadır.

Bu kapsamda yapılan teslim ve hizmetler nedeniyle yüklenilen vergiler, vergiye tabi işlemler üzerinden hesaplanan vergiden indirilir. İndirim yoluyla telafi edilemeyen vergiler bu Kanunun 32 nci maddesi hükmü uyarınca istisna kapsamında işlem yapan mükellefin talebi üzerine iade edilir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

Madde 62 Yürürlük

Bu Kanunun Bakanlar Kurulu ile Maliye ve Gümrük Bakanlığına yetki veren hükümleri yayımı tarihinde, diğer hükümleri 1.1.1985 tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 63 Yürütme

Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.